

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

«Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій»

*Збірник матеріалів
засідання круглого столу*

30 вересня 2021

Маріуполь 2021

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

**«Актуальні проблеми міжкультурної комунікації,
перекладу та порівняльних студій»**

*Збірник матеріалів
засідання круглого столу*

30 вересня 2021

Маріуполь 2021

УДК 316.77+81'25+81-115(063)
ББК 81я431

Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій:
Збірник матеріалів засідання круглого столу / За заг. ред. Н.А. Гайдук – Маріуполь,
2021. – 101 с.

Редакційна колегія:

Гайдук Н.А., *к.філол.н., в.о. завідувача кафедри теорії та практики перекладу*
Пефтієва О. Ф., *к.філол.н., доцент кафедри теорії та практики перекладу*
Хоровець В. Є., *к.філол.н., доцент кафедри теорії та практики перекладу*
Канна В.Ю., *к.філол.н., доцент кафедри теорії та практики перекладу*

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
(протокол №5 від 16.11.2021).

Затверджено Вченою радою факультету грецької філології та перекладу
Маріупольського державного університету протокол № 4 від 17.11.2021.

Збірник містить матеріали засідання круглого столу, який відбувся у Маріупольському державному університеті. У матеріалах висвітлено проблеми теорії та практики перекладу, контрастивної лінгвістики та лінгвістичної типології, художнього перекладу, лексикографії, комунікативної освіти та підготовки перекладачів в умовах євроінтеграції, використання сучасних інформаційних технологій в практиці перекладу, лінгвокраїнознавства, текстології та галузевої комунікації в соціальному контексті тощо. Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій.

*Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірці*

© Маріупольський державний університет

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

Вступне слово

завідувача кафедри теорії та практики перекладу, кандидата

філологічних наук, доцента Гайдук Неллі Анатоліївни

Шановна наукова спільнота,

дозвольте щиро привітати учасників засідання круглого столу «Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій» в Маріупольському державному університеті.

Важливою складовою діяльності нашого університету є міжнародна співпраця, в процесі якої підсилюється призначення перекладача як мовного посередника. Ми пишаємось тим, що в університеті на рівні вибагливих міжнародних стандартів викладають сім іноземних мов: англійську, німецьку, французьку, польську, новогрецьку, італійську, російську.

Розвиваючи існуючі контакти з міжнародними партнерами і встановлюючи нові, МДУ вирішує комплекс завдань, пов'язаних із навчально-методичною, науково-дослідною роботою, зміцненням кадрового потенціалу, розвитком матеріально-технічної бази університету. Названі напрямки роботи є своєрідною рекламою діяльності університету, переваг вітчизняної системи вищої освіти, які сприяють покращенню іміджу України, підвищенню якості підготовки спеціалістів та рівня викладання.

МДУ створив виключно сприятливі умови для професійного становлення нової генерації перекладачів. Сьогодні перекладацькі студії опановують понад 200 студентів, яким я щиро зичу досягти професійних висот і здійснити найсміливіші творчі задумки. Разом з цим, у свято Міжнародного дня перекладача від всього серця бажаю великій спільноті представників цієї відповідальної й складної професії успіхів в усіх починаннях. Шановні колеги! Вітаю вас з професійним святом - Міжнародним днем перекладача!

Перекладачі – це люди, що стоять в авангарді прогресу, які незримо, але постійно відіграють величезну роль у житті всього людства. Без фахівців цієї професії спілкування людей у нашому багатомовному світі було б ускладнене, а розуміння один одного – просто неможливе, твори світової літератури і кіномистецтва, досягнення науки і техніки залишалися б недоступними широкому загалу з різних країн на всій земній кулі. А за допомогою людей, які знають мови, здатних перекладати з однієї мови на іншу, представники різних держав по всьому світу обмінюються досвідом, корисною інформацією, знайомляться з історією, традиціями і культурою країн, досягненнями технічного прогресу, пізнають світове мистецтво в різних його проявах, зміцнюють міжнародні зв'язки, встановлюють дружні і партнерські відносини між окремими громадянами та організаціями.

Першим перекладачем і покровителем людей цієї професії за традицією прийнято вважати письменника, історика, Святого Ієроніма Стридонського, головним досягненням якого є переклад Старого і Нового Завіту латинською мовою.

У світі, який налічує близько 6-7 тисяч мов, праця перекладачів вимагає високого професіоналізму, постійного самовдосконалення, адже від них залежить досягнення взаєморозуміння у світі. Тому сучасний перекладач повинен мати не тільки досконале знання морфології, синтаксису, лексики та ідіоматики мови, але й широко використовувати при перекладі рідною мовою найбагатші можливості літературної мови, використовувати творчий підхід до перекладацької роботи, пов'язаний з внутрішньо вірною передачею емоції та думки автора з усіма її відтінками, знати реалії або конкретні умови життя і побуту країни мови оригіналу. Чим менше досвіду, працьовитості і здібностей у перекладача, тим більше свободи інтерпретації він допускає, дозволяючи собі невиправдані вольності і вигадки. Досвідчений перекладач намагається зменшити свою творчу фантазію в ім'я вірності оригіналу. Як справедливо помічають професіонали: поганий перекладач тягне до себе, хороший – тягнеться до автора. Дуже важливо для перекладача вміти виділити головне в реченні.

Професія перекладача універсальна, вона вимагає постійного саморозвитку і вдосконалення.

Але при щирому і гарячому бажанні працювати і бути затребуваним, у хорошого перекладача є реальний шанс досягти успіху, стати незамінним фахівцем серед міжнародних організацій, в області реклами, журналістики, менеджменту, туризму.

Шановні перекладачі, ще раз вітаю вас з Міжнародним днем перекладача! Збагачуйте своєю натхненною роботою неоціненне надбання інтелектуального капіталу України, сприяючи розбудові міжнародних зв'язків, зміцненню дружби і розвитку багатосторонньої співпраці між країнами світу.

ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ МОДИФІКАЦІЙ ПРИЙМЕННИКОВИХ ЕКВІВАЛЕНТІВ В НОВОГРЕЦЬКІЙ МОВІ

В лінгвістиці сьогодення одним з головних питань дослідження прийменникового класу є виокремлення прийменникових еквівалентів (ПЕ), тобто більш вільних конструкцій з різним ступенем віддаленості від ядра на уявній шкалі. Визнання відсутності чіткої межі між складними прийменниками (тобто повністю препозиціоналізованими сполуками, що вже увійшли до класу прийменників) та ПЕ робить доцільним використання критеріїв визначення зв'язності компонентів прийменникових сполук, запропонованих Р. Квірком та ін. [1]. Шкала зв'язності уможливує виявлення ступеня препозиціоналізації досліджуваних одиниць, оскільки, кількість модифікацій, що дозволяє певний ПЕ, зворотно пропорційна ступеню його препозиціоналізації. Автори порівнюють вільну прийменниково-іменниково-прийменникову конструкцію зі складним прийменником *in spite of*, відзначаючи, що прийменник, на відміну від вільної прийменниково-іменниково-прийменникової конструкції не дозволяє жодної з дев'яти модифікацій:

- 1) прийменник 2 можна замінити іншим прийменником;
- 2) іменник може мати як форму однини, так і множини;
- 3) іменник може використовуватися з означеним, неозначеним та нульовим артиклем;
- 4) прийменник 1 можна замінити іншим прийменником;
- 5) прийменник 2 + комплемент можна замінити присвійним займенником;
- 6) прийменник 2 + комплемент можна опустити;
- 7) прийменник 2 + комплемент можна замінити вказівним займенником;
- 8) іменник можна замінити іменниками з подібним значенням;
- 9) іменник може вільно використовуватися з прикметниками [2, с. 671-672].

Отже, чим більшої кількості критеріїв відповідає прийменникове сполучення, тим далі воно в граматичному сенсі від прийменників.

На основі аналізу новогрецьких ПЕ зі значенням причинних відношень було визначено, що зазначені конструкції не дозволяють усіх типів модифікацій одночасно.

У матеріалі вибірки текстів корпусу новогрецької мови серед прийменникових ПЕ зі значенням причинних відношень зафіксовано лише три випадки з варіативним використанням артикля: *λόγω (της) έλλειψης, για (την) επιδίωξη* та *με το προσχημα*. Проте, серед них є певні відмінності в аспекті вживання. Варто зазначити, що в конструкції *λόγω έλλειψης* варіант без артикля вживається набагато частіше, використання артикля у складі одиниці *για (την) επιδίωξη*, в свою чергу, не впливає на частотність уживання. Варіативність конструкції *με το προσχημα* впливає на відмінок, яким вона керує: варіант без артикля вимагає після себе знахідний відмінок, в той час, як варіант з артиклем – родовий. Проілюструємо зазначені модифікації наступними прикладами.

Όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση της τροπολογίας «πολλά θρησκευτικά δόγματα και εκκλησίες επιτρέπουν την καύση των νεκρών, αλλά λόγω έλλειψης νομοθετικού πλαισίου, αυτό δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα» [3];

Τέλος, απαντώντας σε ερωτήσεις των σπουδαστών σχολίασε: «Οι ομάδες της Θεσσαλονίκης έχουν ταλέντα, αλλά δεν μπορούν να τα κρατήσουν λόγω της έλλειψης χρημάτων, ενώ ο κόσμος δεν έχει υπομονή... Το ελληνικό μπάσκετ δεν διαχειρίστηκε και ούτε εισέπραξε φυσικά όλα τα κέρδη από την κατάκτηση του Ευρωπαϊσκέτ του '87» [3];

Δηλαδή, είναι αναμφίβολο ότι οι κατηγορούμενοι συμμετείχαν σε ένα "πολιτικό μόρφωμα" (μια πολιτική ομάδα) για την επιδίωξη της πολιτικής τους στρατηγικής (που ήταν η ανατροπή του αστικού καθεστώτος, όπως λένε σε κάποιες προκηρύξεις) [N3105 P006 L013].

Ξέρετε, δεν πρόκειται για διαμαρτυρία με ιδεολογική βάση, αλλά για επιδίωξη ιδίου οφέλους από μια μικρή ομάδα ατόμων [3];

«Θα περάσουν κάποια χρόνια που το ΝΑΤΟ ειδικώς θα εξελιχθεί σε επιθετικό από αμυντικό δήθεν οργανισμό, με πρόσχημα τις εφαρμοσμένες ανά τον κόσμο αρχές του μαρξισμού, που είναι τελείως αντίθετες με το αμερικανικό κατεστημένο [3];

«... Και να στρέψει την προσοχή του, όπως έκανε τον προηγούμενο αιώνα, στις σημερινές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που γίνονται με το πρόσχημα της τρομοκρατίας από δημοκρατικές (υποτίθεται) κυβερνήσεις» [3].

Отже, варіативність вживання артикля вказує на нижчий ступінь граматикизованості у порівнянні з одиницями, які не дозволяють цього типу модифікації, проте, вищу, ніж в тих, що вживаються з артиклями, такі, як υπό την επήρεια, με το θέλημα тощо.

З огляду на можливість/неможливість уживання з артиклем, варто згадати конструкцію υπο την απειλή, яка, в якості прийменникового ПЕ причини, має у своєму складі означений артикль. Водночас досліджуваний матеріал засвідчив один випадок вживання зазначеної конструкції без артикля, але в іншій функції – означення. Подібну різницю спостерігаємо і на прикладі одиниці στην απάντηση: з артиклем функціонує як прийменникового ПЕ зі значенням причини, а без нього (σε απάντηση) – в якості прислівника. Порівняємо наступні речення.

Με αφορμή την έντονη συζήτηση και αντιπαράθεση που ανακίνησε η τροπολογία του υφυπουργού Οικονομικών, Γεώργιου Δρυ, σχετικά με τη ρύθμιση χρεών των ΠΑΕ της Θεσσαλονίκης, η οποία κατατέθηκε αλλά δεν ψηφίστηκε, έπειτα από έντονο παρασκήνιο και όπως «διέρρευσε» υπό την απειλή παραίτησης -εικονικής ή πραγματικής- του Θρασύβουλου Λαζαρίδη, οι απαντήσεις των υποψήφιων δημάρχων Θεσσαλονίκης, οι οποίες δόθηκαν σε ανύποπτο χρόνο, παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον [3];

Την απαγόρευση του διεθνούς εμπορίου χαβιαριού και των άλλων προϊόντων που προέρχονται από τον οξύρρυγχο, ένα ψάρι σπάνιο με παρουσία 300 εκατομμυρίων ετών στη γη, αποφάσισε ο Cites, ο διεθνής οργανισμός για το εμπόριο των υπό απειλή εξαφάνισης ειδών [3];

Στην απάντηση της διοίκησης του ΟΑΕΔ αναφέρεται ότι «οι κείμενες διατάξεις είναι αυστηρές και εφαρμόζονται για όλους τους αλλοδαπούς και ημεδαπούς εργάτες» και «η ικανοποίηση του αιτήματος θα συνιστούσε διακριτική μεταχείριση» [3];

Σε απάντηση καταφθάνει μια θλιβερή παρικμασμένη φιγούρα [3].

Іншим типом модифікацій, який зафіксовано серед новогрецьких ПЕ, є субституція прийменника 1 або прийменника 2. Проте, новогрецькі конструкції дозволяють субституцію лише початкового прийменникового компонента: στη/εις μνημη, σε/εις αναμνηση, σε/εις ένδειξη. Приклади свідчать про те, що в усіх цих випадках відбувається варіювання однакових прийменників, і, таким чином, про певну віддаленість цих одиниць від вільних сполук. З іншого ж боку, дані дослідження корпусних текстів надають змогу визначити, що прийменник σε виявляє набагато вищу частотність і, таким чином, витісняють варіант з подібною семантикою. В цьому проявляється прагнення мови до економії. Під час аналізу структурних особливостей новогрецьких ПЕ та їх можливих модифікацій привертає увагу конструкція, ядром якої виступає іменник χαρη, оскільки він може продукує одночасно дві конструкції причинової семантики: з прийменником για у препозиції, вимагаючи родового відмінка, та з прийменником σε у постпозиції з керуванням знахідним відмінком. Причому, одна з них об'єднує у собі значення причини зі значенням мети, в чому вбачаємо прояв мовної економії:

Η προσωπική άποψη της γράφουσας, που πέρασε ώρες "παίζοντας" με το καινούριο μηχανάκι της Apple -κι όχι μόνον για χάρη της δουλειάς-, είναι ότι μόλις κανείς συνηθίσει τα διαφορετικής εργονομίας πληκτρολόγιο και ποντίκι, ερωτεύεται αυτή τη γρήγορη και εύκολη συσκευή για οικιακή χρήση [3];

Χάρη στη θετική ανταπόκριση των βρετανικών αρχών στο αίτημα των Ισπανών δικαστών, ο Πινοτσέτ «παγιδεύτηκε» στο Λονδίνο [3].

Наступний тип модифікацій передбачає вільне поширення іменникового компонента шляхом додавання прикметника або присвійного займенника. Аналіз фактичного матеріалу також засвідчив наявність в новогрецькій мові двох ПЕ зі значенням причини, що дозволяють поширення за рахунок додавання прикметника: για την επιδίωξη та κατόπιν αιτήματος.

Στην παρθενική ομιλία του στο υπουργικό συμβούλιο, ακούσαμε τον πρωθυπουργό να μιλά

συγκεκριμένα για αποκατάσταση της αξιοπρέπειας στις σχέσεις πολίτη-κράτους, πάταξη της εκτεταμένης διαφθοράς, για διάφανη και χρηστή διαχείριση του ευρώ του πολίτη και για πράσινη ανάπτυξη, για αναδιανομή, αξιοκρατία, μόρφωση, για τη διαρκή επιδίωξη καινοτομίας σε οργάνωση και σε πολιτικές του κράτους, για αναβάθμιση των θεσμών, νομιμότητα και ισονομία [3];

Διμερη άδεια στους Έντβιν Μουράτι και Μπαρκ Σεγκιρί χορήγησε ο Σάββας Κωφίδης κατόπιν σχετικού αιτήματος των δύο ποδοσφαιριστών, οι οποίοι σκοπεύουν να βρεθούν το Σαββατοκύριακο στο Παρίσι [3].

Можливість поширення ПЕ причини за рахунок додавання нових компонентів в інтерпозиції до ключових складових свідчить про більш слабкі синтагматичні зв'язки компонентів, і певним чином порушує ціліснооформленість ПЕ. Втім, аналіз корпусного матеріалу досліджуваних мов дозволяє простежити безперечне домінування варіантів in pursuit of, για την επιδίωξη та κατόπιν αιτήματος, в чому, з одного боку виявляється тенденція мови до економії, а з іншого – демонструє процес мовних змін на синхронному зрізі, тобто незавершеність переходу цих одиниць до розряду ПЕ.

Аналіз можливих модифікацій ПЕ дозволяє дійти висновку, що досліджувані нарізнооформлені одиниці в новогрецькій мові виявляють властивості слова, але характеризуються різним рівнем синтаксичної зв'язності та тяжінням до полюсу прийменників. Проте, питання межі власне складних прийменників та ПЕ залишається невизначеним, що свідчить про їхній перехідний статус.

Література

1. Quirk R. Complex prepositions and related sequences. English Studies. Supplement; Festschrift for R. W. Zandvoort, 45. 1964. P. 64–73.
2. Quirk R. A Comprehensive Grammar of the English Language. London : Longman, 1985 1779 p.
3. Corpus of Modern Greek. URL: <http://www.web-corpora.net/GreekCorpus/>

УДК 811.111'255.4

Лучина С.М.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕМОТИВНОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ С.ФРАЯ «THE HIRROPOTAMUS»

Наразі лінгвісти і літературознавці приділяють велику увагу ролі емотивної лексики в структурі художнього твору, оскільки, як зазначає В.І. Шаховський, емоції отримують найбільшу репрезентацію саме в художній літературі, тому що в ній зосереджені «емоційні ситуації міжособистісного людського спілкування, імен емоцій, засобів їх мовного/ мовленнєвого/ текстового вираження та опису, тілесної емоційної поведінки та її вербалізації, різних засобів моделювання емоцій та емоційних маніпуляцій [1, с.11]». Про специфіку слова в художньому тексті писали такі дослідники, як В.І. Шаховський, Л.Г. Бабенко, В.К. Вілюнас та інші. Вони підкреслювали, що слово в художньому тексті, завдяки особливим умовам функціонування, включає в себе додаткові смисли. Гра прямого і переносного значення породжує естетичний ефект художнього тексту, робить цей текст образним і виразним.

На думку Л.Г. Бабенко, емотивний текст представлений двома рівнями – рівнем персонажа і рівнем автора. Дослідниця підкреслює, що «цілісний емотивний зміст передбачає обов'язкову інтерпретацію світу людських емоцій. В образах персонажів можна виявити безліч емотивних смислів. Сукупність емоцій у тексті (в образі персонажа) – своєрідна динамічна безліч, яка змінюється в міру розвитку сюжету та відображає внутрішній світ персонажа в різних обставинах, у відносинах з іншими персонажами [2, с.124]». Це обумовлено тим, що емотивна лексика завжди тісно пов'язана з людською індивідуальністю,

тобто вона відображає структуру індивідуальної свідомості і утримується в емоційній пам'яті. Таким чином, через емотивну лексику можна зрозуміти людську психіку і внутрішній стан людини, вона допомагає пояснити, розкрити і зрозуміти сутність людської особистості персонажа твору [1, с.192-193].

В цілому, в художньому тексті для опису внутрішніх переживань героїв можуть використовуватися різні засоби, наприклад, інтонаційні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, лексичні. Однак провідна роль у розкритті емоційних станів персонажів належить саме останнім, оскільки вони допомагають втілити не тільки конкретний авторський задум, а й індивідуально-авторську концепцію світу в цілому, в тому числі і уявлення про емоційний світ людини [2, с.121].

Загалом, В.І. Шаховський виділяє наступні функції емотивної лексики в художньому тексті: комунікативна; емотивна та експресивна; прагматична. Реалізація кожної з функцій дозволяє вирішити в художньому творі наступні завдання: створення психологічного портрета персонажа, подання емоційної інтерпретації світу, зображеного в тексті (як з боку героїв, так і з боку автора), його оцінка, розкриття внутрішнього емоційного світу образу автора, а також естетичний вплив на читача твору [1, с. 203].

Як було зазначено вище, провідну роль втілення емотивності в художньому тексті відіграють лексичні засоби, перш за все, слова, що належать до певних пластів лексики. І.Р. Гальперін запропонував наступну класифікацію пластів лексики, що можуть використовуватися для створення емотивності:

1. Загальна літературно-книжна лексика
2. Функціональна літературно-книжна лексика (поетизми, лексичні архаїзми, іноземні слова та варваризми, неологізми)
3. Загальнолітературна розмовна лексика
4. Нелітературна розмовна лексика (сленг, професіоналізми, жаргонізми, вульгаризми, лексичні діалектизми).

Окреме місце в системі емотивної лексики займають вигуки, під якими ми розуміємо особливий розряд слів, які не мають предметно-логічного значення, а мають тільки емоційне значення [3, с.115]. Емотивні вигуки виражають певні емоції суб'єкта в зв'язку з різними подіями. В їх основі лежить миттєва загальна емоційна (негативна або позитивна) реакція на навколишню дійсність (вербальний або невербальний стимул) [4, с.78]. І.Р. Гальперін підкреслює, що вигуки є тією частиною речення, що «забарвлює все висловлювання в відповідні емоціональні тони [3, с.147]».

Окрім цього, І.Р. Гальперін виділяє групи прикметників (e.g. *wonderful, horrible, terrible, nice, awful, great*), що можуть наближатися в своєму значенні до вигуків «завдяки невизначеному предметно-логічному значенню і більшій модальній навантаженості [3, с.117]». На його думку, «більшість цих прикметників уподібнюються вигукам з точки зору того суб'єктивно-емоційного значення, яке вони несуть в різному вживанні [3, с.117]».

В своїй роботі емотивну лексику ми поділяємо на наступні категорії:

- I. Емотивна лексика (емотиви):
 - а) слова з емотивною семантикою в статусі значення (слова афективи, що виражають емоційний стан мовця – лайлива лексика, вигуки);
 - б) слова з емотивною семантикою в статусі додаткового значення (конотативи, що передають емоційне ставлення мовця до предмета номінації або його ознак) [5, с.27].
- II. Лексика емоцій – слова, що називають емоції.
- III. Лексичні одиниці, що описують емоції (слова, що вказують на причину, результат, непряму ознаку емоції) [2, с.5].

У тексті роману С.Фрая «The Hippopotamus» афективи, до яких відносяться, головним чином, вигуки та лайлива лексика, виконують свою головну функцію: виражають емоційний стан персонажів (e.g. '*You were supposed, in that tradition, either to clutch your head and groan 'Uh-oh, too many Martinis,' or to gurgle, hiccup and ask the barman for another and another, all on account of how Doris Day doesn't understand you.*' [6, с.276] – «За цією традицією, ти або

хапаєшся за голову та стогнеш: "Ой-йой, переборщив з мартіні," або булькаєш, гикаєш та просиш бармена налити ще й ще, а все тому, що Доріс Дей тебе не розуміє.") або їхнє суто емоційне ставлення до оточуючих їх явищ, речей або людей (e.g. 'He wouldn't remember of course, because they never do, but it was I who discovered the little **prick** in the first place.' [6, с.13] – "Він це, звичайно, не пам'ятав, тому що вони ніколи не пам'ятають, але саме я відкрив цього **недоумка**, коли він тільки починав."). Через це вони використані здебільшого у главах з оповіддю від першої особи. У другій, шостій та частково в третій та п'ятій главах, де оповідь ведеться від третьої особи, вони задіяні найменше та тільки у прямій мові. Таким чином, афективи не тільки вказують на емоційний стан персонажів, а й також виконують роль їхньої мовленнєвої характеристики.

Конотативи у романі використовуються здебільшого для емоційної характеристики або передачі емоційного ставлення до певних явищ, речей або людей (e.g. 'This is one of the most **revolting** rooms I've ever stood in in all my life.' [6, с.27] – "Це одна з **найгидотніших** кімнат, у яких мені довелося знаходитися за все моє життя."; 'You're a **porrpet** when you're yourself, but not fit for firewood when you're all stiff and grumpy' [6, с.146] – "Ти просто **любчик**, коли нічого з себе не вдаєш, але тобою й коминка не розтопити, коли ти весь з себе такий холодний та сердитий."), тому, подібно афективам, вони задіяні здебільшого у главах з оповіддю від першої особи та в прямій мові.

На відміну від афективів та конотативів, лексика емоцій використана рівномірно як у главах з оповіддю від першої особи, так і в главах з оповіддю від третьої особи. В усіх випадках вона так чи інакше прямим чином вказує на спосіб протікання емоцій персонажів (e.g. 'The expression on his face as he trailed miserably down the aisle was one of deepest **woe**.' [6, с.327] – "На обличчі його, поки він з нещасним виглядом волочився проходом, читалася глибока **тужба**."), або пояснює читачеві причини їх виникнення (e.g. 'It may be that I am **blue-devilled** because I feel guilty about abusing the Logans' hospitality.' [6, с.105] – "Можливо, **хандра** налягає на мене, тому що я почуваюся винним за зловживання гостинністю Логанів.")).

Лексичні одиниці, що описують емоції, у тексті роману С. Фрая «The Hippopotamus» виконують свою пряму функцію, тобто вказують на причину (e.g. 'The **smirk** on his face indicated that he had either fooled the generality of my erstwhile colleagues...' [6, с.13] – "Його **зухвала посмішка** вказувала на те, що він або обдурав більшість моїх давнішніх колег..."), результат (e.g. 'Oliver, largely thanks to Mary Clifford's witless proscriptions earlier on, **was at his most disgraceful**.' [6, с.152] – "Олівер, багато в чому завдяки дурним заборонам Мері Кліффорд, **знаходився в найпаскуднішому зі своїх настроїв**."), непряму ознаку емоції (e.g. 'She **shrugged** as if to say that she didn't believe me to be the kind of person whose taste in silver napkin rings or moral guidance coincided with her own.' [6, с.17] – "Вона **знизала плечима**, немов кажучи, що на її думку, я не був тією людиною, чиї вподобання до срібних кілець для серветок і моральних повчань збігалися з її власними.")). Варто зазначити, що лексичні одиниці, що описують емоції, частіше використані у тих главах твору, де оповідь ведеться від першої особи. Таким чином, окрім виконання прямої функції, вони також виступають в якості своєрідної мовленнєвої характеристики протагоніста (e.g. 'She proffered a powdery cheek and **wagged a waggish finger**.' [6, с.147] – "Вона підставила напудрену щоку та **грайливо погрозила пальчиком**.")).

Отже, в романі С. Фрая «The Hippopotamus» представлені такі одиниці емотивної лексики, як власне емотиви (афективи та конотативи), лексика емоцій (слова, що називають емоції), лексичні одиниці, що описують емоції (слова, що вказують на причину, результат, непряму ознаку емоції). В тексті роману вони виконують наступні функції: виражають емоційний стан персонажів або їхнє суто емоційне ставлення до оточуючих їх явищ, речей або людей (афективи та конотативи), вказують на спосіб протікання емоцій персонажів або пояснюють читачеві причини їх виникнення (лексика емоцій), описують причину, результат, непряму ознаку емоції (лексика, що описує емоції). Варто зазначити, що більшість емотивних одиниць в тексті також виконує роль мовленнєвої характеристики протагоніста, від особи якого ведеться оповідь.

Література

1. Шаховский В.И. Лингвистическая теория эмоций: Монография. М.: Гнозис, 2008. 416 с.
2. Бабенко Л.Г. Лексические средства обозначения эмоций в русском языке. Свердловск: Изд-во Уральского ун-та, 1989. 184 с.
3. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958. 459 с.
4. Голуб И.Б. Стилистика современного русского языка. М.: Айрис-пресс, 2010. 448 с.
5. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Изд. 4-е. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 208 с.
6. Fry Stephen. The Hippopotamus. L.: Arrow, 2004. 416 p.

УДК 811.111'42

Гайдарова О.В.

АНАЛІЗ ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ НА МАТЕРІАЛІ СТАТТІ «“THIS IS WAR!” POLAND’S BATTLE OVER ABORTION RAGES ON» ЗА 2020 РІК

Дискурс – це зв’язний текст у сукупності з екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами [1, с. 137]. Аналіз дискурсу є важливим елементом для повного розуміння інформації, яку хотів передати автор, бо вказує на ті особливості тексту, які є текстовими маніпуляціями. Повне розуміння ідеї неможливе без з’ясування умов і контексту написання тексту, без знання вторинного значення використаних слів та мети використання певних конструкцій, бо лексеми, синтаксис та контекст сприяють появленню додаткового значення.

За основу критичного аналізу дискурсу було взято схему аналізу Томаса Хакіна [2]. Стаття «“This is war!” Poland’s battle over abortion rages on» від Крістіана Девіса містить елементи інтерв’ю та висвічує проблему заборони абортів у Польщі. Стаття має стандартну для цього жанру структуру «зверху-вниз» [3].

Обрамлення. У даному випадку репортер вирішив подати подію як опис історії протистояння між протестувальниками та владою. Стаття починається з опису подій від 30 жовтня 2020 року, які стосуються закону про заборону абортів, а закінчується констатацією того, що проблема не тільки в цьому, і люди виступають проти влади в цілому.

Імедж. Статтю супроводжує елемент імеджу, а саме фото, що допомагає читачу краще зрозуміти події у Польщі та їх масштаб. На ньому зображені люди, що несуть у руках плакати з гаслами, наприклад, «PiS was never an option», «We are the resistance» та інші.

Передній/задній план. На передньому плані виступає проблема протистояння церкви, яка виступає проти абортів, і звичайних людей, що виступають за надання жінкам «права вибору». Більш того, в першу чергу звертається увага саме на протестувальників, а вже потім на владу та провладні ЗМІ. На задньому плані стоїть проблема невдоволення громадян Польщі владою та патріархальним устроєм, який був сформований у 1990-х роках та все ще продовжує існувати.

Опущення. Репортер не згадує наслідки протестів: немає інформації про те, чи був завданий збиток та нанесена шкода чомусь, окрім церков, та як багато людей було травмовано. Певно, це зроблено з такою ціллю, щоб читач не відчував неприязнь до протестувальників та став на їх бік. Однак репортер згадує кількість затриманих, бо вважає цю інформацію необхідною.

Припущення. Основні припущення читач робить після прочитання цитат. Наприклад, «У провладних ЗМІ багато пишуть про очевидну "вульгарність" протестів. Проте протестуючі стверджують, що характер їхньої мови є відповіддю на зневагу до них з боку уряду ще з моменту вступу на посаду в 2015 році». Таким чином читач приходить до висновку, що влада

зневажно відносились до своїх громадян вже довгий час. Люди терпіли це, проте після законопроекту щодо заборони абортів вони розлютилися та вийшли на протест. Надпис на плакаті однієї з протестуючих підтверджує це: «Я намагалась бути доброю, тепер я неймовірно розлючена».

«Не змушуйте мене катувати своїх пацієнтів. Як лікар я хочу їм допомогти, - сказала вона. – Але тепер, якщо я їм допоможу, я буду йти проти закону?» Ця цитата жінки-лікаря допомагає читачу дійти ще одного висновку: якщо допомога стає протизаконною, чи дійсно цей закон має право існувати? Окрім того, репортер називає протестувальників «pro-choice», «за вибір», тобто і право вибору, за думкою читача, стає протизаконним.

Інсинуації. Однією з інсинуацій є використання терміну «pro-choice» який перекладається як «за вибір». Репортер може сказати, що це є однією з назв протестувальників, проте використання саме цього терміну показує прихильність репортера до них. Якщо репортер не підтримував би право на аборт, для опису натовпу він використав би термін «проти життя», або взагалі утримався від будь-яких коментарів.

Конотація. Термін «pro-choice» несе позитивну конотацію для тих, хто підтримує право жінки на аборт, проте є негативним для тих, хто виступає проти абортів. «Pro-government media», тобто провладні ЗМІ, мають скоріш негативний відтінок, особливо для протестувальників та тих, хто їх підтримує. Провладні ЗМІ висвічують проблему з того боку, з якого це вигідно владі, саме тому це слово-ярлик репортер використовує саме для того, щоб викликати негативну реакцію читача. Описуючи реакцію протестувальників на провокації з боку тих, хто підтримує владу, репортер використовує слово «stoically», що, згідно з кембриджським словником, позначає перетерпіти щось «без скарг та демонстрації своїх почуттів, особливо коли трапляється щось погане».

Регістр. Стаття написана у полужурнальному регістрі, включаючи цитати у розмовному стилі.

Модальність. У тексті репортер використовує минулий та теперішній часи для опису подій, що відбувалися під час протесту і продовжуються на момент написання статті. Зустрічаються випадки умовних конструкцій, наприклад у цитаті жінки-гінеколога, яка розмірковує, що буде після заборони абортів. Репортер не використовує майбутній час та не висловлює свої припущення щодо вирішення ситуації, просто наводячи факти.

Різні газети застосовують різноманітні елементи дискурсу щоб або підтримати, або засудити політичні ідеології шляхом маніпулювання мовою, і таким чином вони впливають на світогляд та думку читача та суспільства в цілому. На прикладі статті «“This is war!” Poland’s battle over abortion rages on» ми побачили, які елементи дискурсу використав репортер, щоб читач прийняв певну позицію щодо подій у Польщі, а також які дані він опустив, а на які наголосив у статті. Саме тому критичний аналіз газетного дискурсу сфокусований на виявленні та поясненні, як дискурс впливає на дії та поведінку читачів, а також як це зміцнює або похиляє політичні структури.

Література

1. Арутюнова Н. Д. (1990). Лингвистический энциклопедический словарь. М.: Советская энциклопедия.
2. Пефтієва О.Ф. (2019) Mass Media Critical Reading and Translation: Навчально-методичний посібник. Маріуполь: МДУ.
3. Davies C. (2020) “This is war!” Poland’s battle over abortion rages on / Christian Davies. // The Guardian Weekly, 203 (21), 23.

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ЛЕКСИКОЛОГІЇ, ЛЕКСИКОГРАФІЇ ТА СТИЛІСТИКИ

УДК 811.111'33

Гончаров М.С.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ

Проблема перекладу міжмовних омонімів або хибних друзів перекладача залишається доволі актуальною, оскільки із помилками у виборі значення стикається велика кількість людей - як висококваліфіковані перекладачі, так і новачки, які вивчають нову іноземну мову. Також цей вид помилок зустрічається майже в усіх видах перекладу.

Фальшиві друзі перекладача, хибні друзі перекладача (з французької *faux amis*), або міжмовні омоніми (від давньогрецької *ὁμός* – «однаковий» + *ὄνομα* – «ім'я») — це пари слів або фраз із різних мов або діалектів, які мають однаковий вигляд або однакове звучання, але означають різні речі [1].

Перша спроба лексикографічного опису «псевдодрузів перекладача» була в роботі Е. Мовільона 1747 року. Використовуючи термін «міжмовні аналогізми» К. Г.М. Готліб пропонує свою класифікацію «фальшивих друзів перекладача»: okazionalni міжмовні аналогізми та деривативні, які в свою чергу підрозділяються на асемантичні, часткові та відбиткові. За приклад можна взяти таке запозичене із східних мов слово, як *магазин*. В українській мові воно вживається із значеннями: 1) крамниця; 2) коробка, трубка тощо для однорідних предметів у механізмі або приладі; 3) склад для зберігання чого-небудь. Що ж стосовно англійської мови, то слово *magazine* має значення: по-перше, «журнал»; по-друге, «склад боєприпасів». Головною особливістю дослідження міжмовної омонімії є те, що кожне зіставлення певної конкретної пари мов з метою виявлення певних спільних чи відмінних рис є унікальним за своєю суттю, оскільки передбачає врахування їхнього щораз нового ступеню спорідненості, типологічних характеристик тощо. Існує багато й інших специфічних для кожної з порівнюваних мов інтра- та екстралінгвістичних чинників, які при взаємодії на міжмовному рівні призводять до щораз інших результатів [2].

Можна виокремити чотири основні причини виникнення лексичних омонімів.

1) Розпад полісемії, коли внутрішній зв'язок між значеннями губиться і вони починають сприйматися як омоніми. Розбіжність значень багатозначного слова відбувається поступово, тому в ряді випадків існують різні точки зору з приводу того, чи вважати різні значення незалежними словами-омонімами або об'єднувати їх в складі одного багатозначного слова.

2) Запозичене слово збігається з споконвічним або збігаються два запозичених слова. Слово *брак* («дефект виробу») запозичене з німецької мови через польську, в російській мові воно співпало зі словом старослов'янського походження *брак* («подружжя») (від дієслова *брати*); скандинавське *скат* («хижа морська риба») співпало з споконвічно російським *скат* («спуск»). Слово *патрон* («куля з зарядом») німецького походження збіглося зі словом *патрон* («глава, господар») латинського походження.

3) Фонетичні зміни в мові, які можуть призвести до збігу спочатку розрізнялися за звучанням слів.

4) Утворення слів від однієї і тієї ж основи за допомогою омонімічних словотворчих афіксів.

Приклади:

- англ. *resin* («смола, камедь, глей, каніфоль») і укр. *резина* (англ. «rubber»).
- рос. *опыт* («дослід», «досвід») і укр. *опит* (рос. «опрос»).
- рос. *час* («година») і укр. *час* (рос. «время»).

- нім. *Gift* («отрута») і англ. *gift* («дарунок, обдарованість, хист»).
- фр. *perron* («платформа, ганок») і укр. *перон* (фр. «quai») [3].

Література

1. Вірчак Г. О. «МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ»
2. Фальшиві друзі перекладача/ https://uk.wikipedia.org/wiki/Фальшиві_друзі_перекладача
3. Вестник Челябинского государственного университета. 2012. № 20 (274). Филология. Искусствоведение. Вып. 67. С. 79–87 Л. П. Лобковская «О понятии межъязыковой омонимии (к проблеме термина «ложные друзья переводчика»)»

УДК 811.111'3

Добровольська А.С.

ФУНКЦІЇ СТИЛІСТИЧНОГО ПРИЙОМУ АЛЮЗІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ

ДЖ. ОРУЕЛА «1984»)

Дослідження присвячено аналізу функцій стилістичного прийому алюзії на матеріалі видатного роману-антиутопії Джорджа Оруела «1984».

Проблема сприйняття, правильного розуміння та інтерпретації змісту художнього тексту є одним із найбільш актуальних та дискусійних питань сучасної філологічної науки. Створюючи свій власний текст, письменник спирається на вже існуючі та переосмислені ним культурні коди, тим самим збагачуючи його інформацією з різноманітних джерел. У такий спосіб між кількома текстами відбувається взаємозв'язок, що називається терміном «інтертекстуальність». Однією з форм реалізації категорії інтертекстуальності в тексті є стилістичний прийом алюзії, що почав активно вивчатися лише наприкінці ХХ ст., а тому межі цього явища до нашого часу залишаються нез'ясованими повною мірою. У науковому середовищі не існує єдиної точки зору щодо тлумачення терміну «алюзія», ідентифікації класифікації, функцій та ролі, яку алюзія відіграє в художньому творі. Цим обумовлена **актуальність** нашої роботи.

Об'єктом нашого дослідження є стилістичний прийом алюзії, а його **предметом** – функції, що виконує стилістичний прийом алюзії у художньому творі.

Мета нашої роботи – на основі напрацювань зарубіжних і вітчизняних науковців визначити функції алюзивних одиниць, виявлених у творі Дж. Оруела «1984».

Поставлена мета зумовлює виконання таких **завдань**: ідентифікувати алюзії, інтерпретувати їх прихований зміст та проаналізувати інтенцію автора щодо їх використання, зазначити функції використаних автором алюзій.

Здебільшого науковці, керуючись специфікою своїх досліджень, виокремлюють такі алюзивні функції: оцінно-характеризувальна (О.М. Дронова, А.А. Тютенко, І.Б. Александрова, В.П. Гайдар), естетико-пізнавальна (О.М. Дронова), емотивно-експресивна (В.П. Гайдар, А.А. Тютенко), а також функція створення підтексту (О.М. Дронова, О.О. Лавриненко, Б.Д. Лобжанідзе). Також можна зустріти такі функції як тексто- та сюжетоутворювальна, прагматична, оказіональна, іронічна, функція вираження авторської інтенції та ін.

Стилістичний прийом алюзії має невичерпний потенціал для створення підтексту, що дозволяє автору у стислому вигляді передати інформацію з інших джерел, показати читачу співвіднесеність між своїм та запозиченим текстом, висловити своє відношення до героїв твору та підштовхнути читача до певних роздумів. Використання стилістичного прийому алюзії надає твору цілісності та наповненості, тобто впливає на естетичний зріз твору.

Функція, яку виконує алюзія, залежить від середовища тексту, у якому вона

використовується. Г.І. Лушнікова стверджує, що алюзія може виконувати стилістичні функції образного порівняння, метафори, гіперболи, символу, інтенсифікатора значення, а саме – створення конотації, імплікації, підтексту (Лушнікова, 1995). Найчастіше таке поєднання проявляється у вигляді метафоричної та символічної алюзії із застосуванням функції створення імплікативного значення та підтексту. При цьому підтекст діє на рівні сюжету і тем твору, а текстова імплікація – на рівні комунікативного акту, вчинку, епізоду (Сермягина, 2007).

Однією з головних функцій алюзій є активізація у свідомості читача певних «затекстових пластів», привернення уваги до окремих фрагментів тексту, подій, особистостей, фактів. Згідно з О.М. Рожковою, затекст – це об'єктивна сторона змісту, характери та ситуації, які референційно співвідносять текст з дійсністю (Рожкова, 2011). Затекст присутній у тексті неявно – як посилання на реальні події чи явища. По суті, метою тексту є зображення затексту у тому ракурсі, у якому його бачить автор (Белянін, 2003).

На переконання І.Р. Гальперіна алюзія функціонує як засіб розширеного переносу властивостей та якостей міфологічних, біблійних, літературних, історичних персонажів і подій на ті, про які йде мова у даному висловлюванні, при цьому вона допомагає не відновити добре відомий образ, а отримати додаткову інформацію (Гальперін, 2006).

А.А. Тютенко зазначає, що алюзія може бути використана для реалізації іронії або у комплексі естетико-емоційних засобів. Він підкреслює, що у деяких випадках на перший план виходить експресивна функція алюзії, яка поєднується з такими додатковими функціями як емотивна, оцінювальна та естетична (Тютенко, 2000).

О.М. Дронова визначає коло стилістичних функцій алюзії у такий спосіб: 1) узуальні (у тій чи іншій мірі притаманні будь-якій актуалізації алюзії у тексті): оцінно-характеризуюча, що указує на якості героя; конструктивна, за допомогою якої у тексті здійснюється розкриття певної теми, яка об'єднує усі його частини в інформаційну єдність; а також функція створення підтексту; 2) okazіональні (виконуються окремими типами алюзій в окремих конкретних випадках їх застосування): функція створення історичної співвіднесеності, під якою мається на увазі використання посилок на історичні факти чи постаті, з метою відтворення духу епохи, у яку розгортається дія твору; орнаментальна функція (Дронова, 2006).

Далі у нашому дослідженні ми розглянемо приклади функціонування стилістичного прийому алюзії на матеріалі видатного роману-антиутопії Дж. Оруела «1984», у якому автор зобразив історію життя головного героя та його вимушену деградацію під тиском тоталітарної системи.

*«It depicted simply an enormous face, more than a metre wide: the face of a man of about forty-five, with a heavy black moustache and ruggedly handsome features. ... **BIG BROTHER IS WATCHING YOU**, the caption beneath it ran.»* (Orwell, 1949, p. 3).

У цитаті з тексту йдеться про зображене на плакаті обличчя Старшого Брата, риси якого викликають асоціацію із зовнішністю Йосипа Сталіна, що як і Старший Брат був одноосібним лідером тоталітарної наддержави. На наше переконання, у цьому випадку алюзія одночасно виконує функцію створення історичної співвіднесеності та оцінно-характеризувальну функцію, виступаючи засобом переносу властивостей та якостей історичної постаті на персонажа твору, допомагаючи у такий спосіб відновити добре відомий образ в уяві читача та отримати додаткову інформацію.

*«Winston woke up with the word '**Shakespeare**' on his lips.»* (Orwell, 1949, p. 39).

Зі словом «Шекспір» на вустах Вінстон прокидається від сну про уявну Золоту країну, що, на нашу думку, є натяком на те, що заміські декорації зі сну є посиленням на пасторальні пейзажі у п'єсах Шекспіра. На наш погляд, у цьому прикладі алюзія відіграє емотивно-експресивну функцію.

*«**Airstrip One**, for instance, had not been so called in those days: it had been called England or Britain, though London, he felt fairly certain, had always been called London.»* (Orwell, 1949, p. 41).

На початку третього розділу книги Імануїла Голдштайна (Orwell, 1949, p. 234) йдеться про те, що США поглинули Британську імперію, що є іронічним натяком на той факт, що

Британія після Другої світової війни була дуже ослабленою і фінансово залежною від США. Назва *Airstrip One* вказує на те, що Сполучені Штати сприймають Британію не як країну, а як авіабазу, з якої збройні сили США запускають свої військові літаки. На нашу думку, ця алюзія відіграє у творі іронічну функцію та допомагає автору викрити вади відносин між двома вищезазначеними державами.

«*The great purges involving thousands of people, with public trials of traitors and thought-criminals who made abject confession of their crimes and were afterwards executed, were special show-pieces not occurring oftener than once in a couple of years.*» (Orwell, 1949, p. 57).

The great purges – алюзія на сталінські репресії 1937–1938 років, під час яких загинули сотні тисяч людей. На наше переконання, ця алюзія одночасно виконує функцію створення історичної співвіднесеності та орнаментальну функцію, що допомагають створити у тексті атмосферу тоталітарного режиму та терору.

«*All the rest had by that time been exposed as traitors and counter-revolutionaries. ...Among the last survivors were three men named Jones, Aaronson, and Rutherford.*» (Orwell, 1949, p. 96).

У цитаті бачимо одразу три алюзії. *Jones* – посилання на радянського партійного діяча Л. Каменєва. *Aaronson* – посилання на Г. Зинов'єва, який мав справжнє ім'я по батькові Ааронович. *Rutherford* – посилання на М. Бухаріна, який, як і Резерфорд у творі, був талановитим шаржистом. Усі троє були відомими революційними партійними діячами СРСР та, як і персонажі у творі, були обвинувачені у змові та зраді, вимушені зізнатись у злочинах, поновлені у партії, а потім знову обвинувачені та страчені. На наш погляд, ці алюзії виконують функцію історичної співвіднесеності одночасно із сюжетоутворювальною функцією, адже саме з появою цих персонажів у творі у Вінстона зароджуються сумніви щодо чесності партії.

«*'Oranges and lemons, say the bells of St Clement's.' ... , 'Here comes a candle to light you to bed, Here comes a chopper to chop off your head.'*» (Orwell, 1949, p. 124).

Наступна алюзія є посиланням на традиційну англійську дитячу пісню «*Oranges and Lemons*» та гру, яка на ній ґрунтується. За допомогою рук діти створюють арку і наспівують пісеньку, а інші діти мають встигнути пробігти під аркою, поки не скінчиться пісня, інакше їх спіймають і «знесуть голову» (*chop off your head*). З кожним колом арка стає все довшою і пробігти неспійманим стає все важче. Подібно до цього кожне згадування пісеньки у творі вказує на те, що був зроблений ще один ризикований крок і «обезголовлення» Вінстона неминуче. У цьому випадку, на нашу думку, алюзія відіграє прогностичну функцію.

«*The splitting up of the world into three great super-states was an event which could be and indeed was foreseen before the middle of the twentieth century.*» (Orwell, 1949, p. 234).

Поділ світу на три наддержави є натяком на Ялтинську конференцію 1945 року, на якій лідери трьох країн антигітлерівської коаліції – СРСР, США та Великобританії – фактично приймали рішення про майбутній поділ територій. На наш погляд, ця алюзія відіграє функцію активізації затексту у свідомості читача, з метою привернути його увагу до співвідношення подій в тексті з дійсністю.

Отже, у ході дослідження було встановлено, що стилістичному прийому алюзії властивий досить широкий функціональний потенціал. Залежно від мети твору та авторського задуму функції стилістичного прийому алюзії можуть варіюватися та компонуватися. Так, вдалося з'ясувати, що алюзії у романі-антиутопії Дж. Оруела «1984» виконують від оцінно-характеризувальної та іронічної до сюжетоутворювальної та прогностичної функції. Найбільш помітно серед них проявили себе орнаментальна функція (33% від усіх виявлених у тексті алюзій), за допомогою якої автор додав до твору яскравих деталей, намагаючись передати атмосферу тоталітарного суспільства; іронічна функція (15%), що допомогла викрити вади тоталітаризму; оцінно-характеризувальна (13%) та функція створення історичної співвіднесеності (21%), використовуючи які автор створив образи персонажів, наділяючи їх якостями, що притаманні історичним постатям. Також характерним є вживання автором алюзій, які виконують функцію активізації підтексту та затексту, з метою донести до уваги читача прихований зміст твору, своє відношення до зображуваної ситуації та співвідношення подій в тексті з дійсністю.

Перспективою нашого дослідження є подальший детальний розгляд особливостей використання стилістичного прийому алюзії у англомовних художніх творах.

Література

1. Лушникова Г. И. (1995). Интертекстуальность художественного произведения. Кемерово: КемГУ.
2. Сермягина С. С. (2007). Имплицитное и подтекст: общее и специфическое. Вестник Томского государственного университета, № 300 (1), 27–30.
3. Рожкова Е. М. (2011). Затекст как форма проявления действительности в художественном тексте. Вестник Кемеровского государственного университета, №04 (48), 212–216.
4. Белянин В. П. (2003). Психолингвистика: Учебник. М.: Флинта.
5. Гальперин И. Р. (2006). Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. М: КомКнига.
6. Тютенко А. А. (2000). Структура і функції алюзії в пресі Німеччини, Австрії та Швейцарії. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, Харків.
7. Дронова Е. М. (2006). Стилистический прием аллюзии в свете теории интертекстуальности (На материале языка англо-ирландской драмы первой половины XX века). (Автореф. дис. канд. филол. наук). Воронежский государственный университет, Воронеж.
8. Orwell, G. (1949). 1984. Retrieved from <https://www.planetebook.com/free-ebooks/1984.pdf>

УДК 811.111'373

Згара С.В.

СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРУ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ МЮЗИКЛУ “BEETLEJUICE”)

На сьогоднішній день, в час повсюдного бурхливого розвитку та виробництва кінофільмів, літературних і музично-сценічних творів, ми все частіше стикаємося з потребою читачів і глядачів в перекладі даної інформації на зрозумілу для них мову. Відносно гумористичних художніх творів та комедій виникає проблема в адекватному переданні різноманітних виразів гумору. Дана категорія нерідко вважається специфічною, бо створюється та залежить від культури, менталітету чи середовища представника певного народу. Вона відзначає цінності, надбання всіх культур загалом, а так як ієрархічність даних показників для кожної культури різна та унікальна, то ця обставина значно ускладнює розуміння зарубіжного гумору. Також іноді вона є важко зрозумілою в результаті некоректних варіантів перекладу. Уміння інтерпретувати жарти, підтримувати стійкий інтерес до твору, зберегти передані автором оригіналу очікування та емоції на належному рівні є невідкладною метою. Це сприяє точному визначенню організації процесу перекладу та розгляду нових ідей та рішень.

Переклад комічного передбачає собою вид мовного посередництва, який цілковито орієнтований на іншомовний оригінал і має комічний характер, мета якого повністю зберегти оригінальний ефект у тексті перекладу. Відтворення комічного потребує від перекладача особливої уваги та навичок, тому що цій категорії притаманна висока експресивність, імпліцитний сенс, невербальні явища тощо. Завдання перекладача ускладнюються тим, що йому необхідно враховувати не тільки змістовні особливості гумору, але і мовні та стилістичні форми, які задіяні в створенні комічного ефекту [1, с.454].

До основних художніх прийомів, що викликають гумористичний ефект, можна віднести

такі види як жарт, анекдот, гра слів, сатира, пародія, сарказм, чорний гумор, оксюморон, гумор з “підтекстом”, дотепність тощо.

З точки зору потенційної перекладності комічного, жарти розділяють на такі функціональні різновиди:

- універсальні жарти;
- мовні жарти;
- комічне з етнокультурним компонентом [2, с.235].

Розглянемо деякі стратегії перекладу гумору. Відомий теоретик в галузі перекладу комічного Дірк Делабастиа виокремлює п’ять класів перекладацької дії:

- заміна – комічний компонент мови оригіналу замінюється відповідним компонентом на мові перекладу, який має той чи інший ступінь еквівалентності;
- повторення – комічний компонент оригіналу не замінюється аналогічним, а прямо переноситься на мову перекладу; при цьому передаються ті чи інші формальні особливості комічного компонента;
- опущення – комічний елемент не відтворюється в перекладі навіть з низькою еквівалентністю;
- додавання – лінгвістичні, культурні та інші компоненти жартів, які не мають відповідності в мові перекладу, відтворюються шляхом додавання необхідної інформації;

• компенсація – комічний ефект перекладається в іншому місці тексту [3, с.13]. Цей прийом широко використовується перекладачами при передачі гри слів з однієї мови іншою.

У процесі перекладу необхідно вирішити ряд питань, як теоретичного, так і практичного характеру для того, щоб переклад будь-якої форми комічного був адекватним. Під час передачі жартів, каламбурів, незграбних ситуацій у комедіях найчастіше перекладачі використовують прийоми цілісного перетворення, смислової або контекстуальної заміни та компенсації [4]. Сарказм часто використовується в зв’язку з іншими гумористичними прийомами, такими як аллюзії, гра слів тощо.

Розглянемо детальніше способи відтворення. Як приклад візьмемо мюзикл «Бітлджус». Англійський та американський гумор більш за все пов’язан з феноменом слова. Більша його частина заснована на каламбурах зі схожістю слів:

Delia: Namaste!

Maxine: Oo! Tiramisu! [5, с.86]

В даному випадку можливо зробити дослівний переклад. Тому що комічний ефект виникає через співзвуччя слів.

Розглянемо інший епізод:

Delia: Lydia, we talked about this sad, saddy, sadness stuff, yeah? Do you remember what I said?

Lydia: Yeah, you said “Stop acting so weird, I need this job.”

Delia: No! No no no no no. I am positive I quoted my guru Otho who said “Sadness is like kale salad. No one likes it, throw it out.” [5, с.32]

Переклад:

Ділія: Лідія, ми вже говорили про ці сумно-сумно-сумні речі. Пам’ятаєш, що я сказала?

Лідія: Ага, ти сказала: “Досить бути такою дивною! Мені потрібна ця робота!”

Ділія: Ні. Ні... Я позитивна і я процитувала мого гуру Отто, котрий сказав: “Смуток це як холодець. Все одно він нікому не подобається, викинь його.”

У цьому епізоді ми можемо зробити одомашнення на прикладі слова «холодець». При перекладі можемо адаптувати це слово для української аудиторії, тому що назва «салат із капусти», яка звучить в оригіналі не була би повністю зрозумілою, так як в Україні дане блюдо не є настільки ненависним серед більшості молоді, на яку розрахований мюзикл, на відміну від слова «холодець».

Далі розглянемо каламбур на основі багатозначності. Це звична форма гри слів, в якій гумор заснований на полісемії лексичних одиниць. Як приклад візьмемо епізод:

(Phone rings.)

Barbara: I'll get it!

Beetlejuice: Oh, they're both gonna get it. it's gonna be so good for all of us [5, с.10].

Якщо перекладати дослівно, то отримаємо:

(Телефон дзвонить.)

Барбара: Я візьму!

Бітлджус: О, вони обидва візьмуть. Це буде так добре для всіх нас.

Але потрібно мати на увазі, що «they both gonna get it» також використовується у випадках, коли комусь дістанеться, тому можливо перекласти епізод наступним чином:

Барбара: Я відповім!

Бітлджус: О, вони обидва за це відповідатимуть.

Отже, для відтворення гумору у перекладі, перекладач може керуватися такими рекомендаціями:

- знайти еквівалент одиниці засобу гумору в мові перекладу, але якщо еквіваленту не існує, то можливо добрати такий жарт, який буде мати схожий вплив на реципієнта, маючи певну ступінь еквівалентності;
- якщо перекладач не в змозі знайти адекватну альтернативну заміну, то може перекласти головну думку чи зміст жарту іншими способами (описовим перекладом, конкретизацією), або зберегти лише окремий елемент експресивного впливу за допомогою використання ідіоматичного вираження; якщо жодним із зазначених способів не вдається відтворити комічне, слід компенсувати опущення будь-яким жартом в іншому місці.

Література

1. Борисова О. В. Специфіка лінгвокультурної адаптації при відтворенні комічного в англо-українському перекладі. *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультлінгвального глобалізованого світу*: збірник тез доповідей V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 07 квітня 2020 р. за заг. ред. Ю.А. Бондарчук. К. : КНУТД, 2020.
2. Козлова С.М. Региональные типы комического характера и национальный юмор: к постановке вопроса. Региональный русский ландшафт в русской перспективе: сб.научн. ст. Тюмень, 2008.
3. Delabastita D., Grutman R. Introduction to fictional representations of multilingualism and translation. *Linguistica Antverpiensia*. Berlin: Verlag Lans. 2005. No 4.
4. Хлудєєв А. В., Подвойська О. В. Адаптація та локалізація жартів англomовних комедій для українського глядача. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019 № 43 том 5.
5. BEETLEJUICE Libretto (Broadway). URL: <https://pdfcoffee.com/beetlejuice-libretto-broadway-pdf-free.html>

УДК 811.111'276.6:659.1

Карташова М.В.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ АНГЛОМОВНИХ СЛОГАНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ)

Сьогодні реклама займає важливу роль в житті всього людства, ми вже не можемо уявити наше життя без неї. Де б ми не були куди б не глянули вона оточує нас усюди: на телебаченні, на вулиці, у метро. З технологічним розвитком кількість рекламних публікацій стрімко

зростає, що в свою чергу перевертає все більш і більш дослідників в різних сферах для вивчення такого феномена як реклама, а способи перекладу займають особливу нішу в цих дослідженнях.

Актуальність нашої роботи зумовлена тим, що сьогодні в нашу країну потрапляє багато зарубіжної продукції вже з готовими рекламними слоганами, які потребують перекладу на українську мову.

Об'єктом нашого дослідження виступають англомовні рекламні слогани в дискурсі продовольчої продукції. **Предметом** дослідження є способи перекладу рекламних слоганів продовольчої продукції на українську мову.

Мета нашої роботи полягає в тому, щоб визначати які існують способи перекладу рекламних слоганів продовольчої продукції з англійської мови на українську та які з них є найбільш вживані. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні **завдання**: визначити поняття «слоган», визначити які існують способи перекладу та проаналізувати слогани на прикладі їх перекладу.

Складно з точністю сказати, коли з'явилося поняття «слоган» і яка його була первина задача, але з упевненістю можна сказати що на даний момент «слоган» має широке поширення не тільки у сфері маркетингу та і серед усього суспільства, також з технологічним розвитком його значимість зростає як і кількість рекламних публікацій загалом. Саме поняття «слоган» сприймається багатозначно та має різне тлумачення але у нашій роботі ми будемо дотримуватися думки Сердобінцевої Е.Н. Вона своїй книзі говорить, що слоган - це коротка фраза яка легко запам'ятовується і найчастіше є основним компонентом реклами, основним завданням якого є привернення уваги потенційного покупця та спонукання його купити цей товар або послугу. У друкованому оголошенні він зазвичай з'являється поряд з графічним знаком фірми або назвою підприємства, відразу ж під ними або в кінці рекламного оголошення. У рекламному слогані відображена і сконцентрована позиція рекламованої фірми [1, с. 29].

Переклад слоганів - це не просте завдання, яка часто викликає певні складнощі. Для створення якісного перекладу слогана перекладачі вдаються до використання так званих перекладацьких трансформацій, які можуть полягати як в перестановці окремих елементів повідомлення, так і зміни всього повідомлення в цілому.

На даний момент лінгвісти пропонують безлічі різних класифікацій перекладацьких трансформацій. Наприклад, Бархударов Л.С. вважає, що перекладацькі трансформації - це різні міжмовні перетворення, які використовується для того, щоб досягти максимально можливої еквівалентності перекладу [2, с. 190]. А на думку Швейцера А.Д. перекладацькі трансформації здійснюються в метаморфічному сенсі, він також вважає, що трансформації є «перетворенням» [3, с.75].

Незважаючи на те що кожна точка зору заслуговує на розгляд, ми в нашій роботі будемо дотримуватимуся перекладацькою трансформації Комісарова В.М, який вважає що «перекладацькі трансформації - це перетворення, за допомогою яких можна здійснити перехід від одиниць оригіналу до одиниць перекладу в зазначеному сенсі. І, оскільки перекладацькі трансформації здійснюються з мовними одиницями, що мають як план змісту, так і план вираження, вони носять формально - семантичний характер, перетворюючи як форму, так і значення вихідних одиниць».

Також Комісаров В.Н. виділяє три види перекладацьких трансформацій: лексичні, граматичні та змішаний тип, або він ще називається комплексні лексико-граматичні трансформації. Лексичні трансформації складаються з таких перекладацьких прийомів, як: транскрибування, транслітерація, калькування, конкретизація, генералізація, модуляція або смисловий розвиток. До граматичним трансформаціям належать: дослівний переклад, граматичні заміни, членування / об'єднання пропозицій. Комплексні трансформації включають в себе: антонімічний переклад, експлікація (прийом смислового розвитку), компенсація [4, с. 172-180].

Використання цих перекладацьких трансформацій ми можемо побачити в наступних

прикладах:

Опущення зайвих лексичних одиниць:

- «*Put some play in your day*» - «Наповни свій день грою»
- «*Just Brushed Clean Feeling*» - «Тільки чисте почуття»
- «*Refresh Yourself Drink Coca-Cola Delicious and Refreshing*» - «Освіжись, випий Кока-Коли – смачної та освіжаючої»

Перестановка лексичних одиниць:

- «*Thirst Knows No Season*» - «Спрага не знає пори року»
- «*Ice Cold Sunshine*» - «Світло сонця з прохолодою льоду»
- «*Things Go Better With Coke*» - «З Coca Cola справи йдуть краще»

Прийом смислового розвитку:

- «*M'm! M'm! Good!*» - «Ммм! Смакотіща!»
- «*Looks ugly. Tastes great*» - «Виглядає жахливо, але до біса смачна»
- «*Get your Ding back*» - «Час повернути – дзинь»

Цілісне перетворення:

- «*Am. Hungry? Grab a Snickers!*» - «Не гальмуй! Снікерсуй!»
- «*Betcha Can not Eat Just One*» - «Так смачно що неможливо встояти»

Прийом заміни частин мови:

- «*It gives you wings*» - «Red bull надає крила»

Прийом калькування:

- «*Beanz Meanz Heinz*» - «Боби означають Heinz»
- «*Subway. Eat fresh*» - «Subway. Їж свіже»

Отже, ми можемо зробити **висновок**, що перекладачеві недостатньо добре володіти мовою, йому також необхідно мати творчий підхід і враховувати культурно-етнічні відмінності. Недостатньо передати суть рекламного повідомлення, необхідно залучити покупця, залишити слід в його свідомості, спонукати споживача зробити покупку. Тому вживання дослівного перекладу в даній сфері використовується вкрай нечасто. Отже, вірно підібраний спосіб перекладу не тільки облегшує роботу перекладачу та є запорукою успіху усього рекламного оголошення, що в свою чергу спонукає нас до більш ретельного розгляду даної теми та буде перспективою розширення можливостей для подальших поколінь в вивчанні цього питання.

Література

1. Сердобинцева Е.Н. Структура и язык рекламных текстов. М.: Флинта, Наука Москва, 2010. 104 с.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод: Вопросы общей и частной теории перевода. 1975. 240 с.
3. Швейцер А.Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты. М.: Наука, 1988. 215с.
4. Комиссаров, В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Учебник для институтов и факультетов иностранных языков. М.: Высшая школа, 1990. 253 с.

УДК 811.111'373.43

Клок М.К.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Англійська мова безперервно збагачується новими словами і словосполученнями протягом всієї історії її розвитку. У перехідні періоди економічного, суспільного і політичного розвитку суспільства питання про мовні зміни стає одним з центральних в проблематиці наукового дослідження, оскільки об'єктивно є показником динаміки соціальних і виробничих

перетворень. На даний момент англійська мова, так само як і багато інших мов, переживає «неологічний бум».

Виникнення нових слів в наш час відбувається в геометричній прогресії. За останніми підрахунками, в англійській мові є близько 600 000 слів. Це в чотири рази понад 140 000 слів, зареєстрованих в епоху королеви Єлизавети. Будь-яке наукове відкриття, винахід, суспільна проблема знаходить своє відображення в мові. Питання причин появи нових слів, закономірностей і аномалій їх утворення вивчалися багатьма вітчизняними, а також зарубіжними лінгвістами: В.Г. Гаком, В.І. Заботкіною, М. Кадоком, Р. Квірком, Н.З. Котеловой, Д. Кристалом, П. Ньюмарком, О.Р. Розеном, Л.Я. Терещенко тощо. Цілий ряд досліджень, написаних на матеріалі англійської та української мов, присвячений вивченню неологізму, його характеристик, підвидів і особливостей вживання. У словотвірній системі сучасної англійської мови виділяються наступні способи утворення нових слів [1; 2]:

1. Афіксація (префіксація і суфіксація). Словотвірна структура новоствореного слова передбачає наявність трьох обов'язкових компонентів: кореня або основи, афікса і моделі, за якої відбувається приєднання афікса до основи.

2. Конверсія – морфолого-синтаксичний спосіб словотворення, при якому нові слова виникають без зміни основної форми вихідного слова. Похідне по конверсії нове слово включається в нову парадигму і при цьому отримує іншу синтаксичну функцію і сполучуваність, а також нове лексикограматичне значення. Необхідно відзначити, що за конверсії слова створюються з одним значенням, але в подальшому багато з них стають багатозначними.

3. Утворення складних слів. Поряд з універсальними рисами кожна мова має особливості, характерні тільки для цієї конкретної мови. Так, аналітичний склад англійської мови, широке використання порядку слів як засобу вираження лексико-граматичних відносин пояснюють існування досить великої кількості складних слів, які утворені без сполучних елементів і флексій, наприклад: *brainwork, browbeat, handshake, job-hunt*.

4. Скорочення (усічення, ініціальні скорочення і телескопи) – це процес зменшення числа фонем і / або морфем у наявних в мові слів або словосполучень без зміни їх лексико-граматичного значення (категорії), в результаті якого з'являється нова номінативна одиниця або варіант вихідної одиниці.

5. Зворотній словотвір (реверсія) – це утворення нових слів шляхом відсікання словотворчого елемента вихідного слова. Відтак, вихідне слово виключає зі свого складу суфікс або, рідше, префікс, за допомогою якого дане вихідне слово було свого часу створено. Так, дієслова *to beg, to edit, to perk* були отримані від відповідних іменників *beggar, editor, percolator*.

6. Постпозитивація – внутрішньо дієслівний словотвір, який полягає у видозміні дієслівних основ за допомогою вельми складної і розвиненої системи постпозитивів. Так, в утвореннях типу *to get up* післядієслівний пов'язаний елемент виконує словотворчу функцію.

7. Звуконаслідування (ономатопія) являє собою створення таких слів, звукові оболонки яких в тій чи іншій мірі нагадують позначаються предмети або явища, наприклад: *bounce, bump, buzz, hiss, tumble, smash, twitter*.

8. Повтори (редуплікація) – це спосіб утворення нових слів шляхом повного або часткового повторення кореня або основи вихідного слова без зміни або з частковою зміною їх звукового складу, наприклад: *bye-bye, clon-clon, helter-skelter, hurly-burly, zig-zag*.

9. Чергування звуків, перенесення наголосу в слові – спосіб словотворення, при якому змінюється фонетичний склад слова і утворюється нове слово, що відноситься до іншої лексико-граматичної групи. Порівняйте, наприклад, такі пари слів: *food (n) - feed (v); life (n) - live (v); song - sing (v)*.

Не всі зазначені методи застосовуються однаково активно. Терещенко Л.Я. вказує на важливість орієнтації сучасних досліджень шляхів утворення неологізмів у результаті

лінгвотворчої діяльності окремих мовних спільнот, що базується насамперед на механізмах каламбуру, телескопії та фонетичної мімікрії [5; 6].

Слід зауважити, найбільш часто використовуваним в вищевказаній лексиці способом словотвору є словоскладання. Утворене в результаті словоскладання похідне слово є єдиним цілим, нове поняття, не завжди дорівнює загальній кількості складових його значень, наприклад: *brother + romance = bromance*, *flat + platform = flatform*.

У сучасній англійській мові є слова, які з'явилися шляхом словоскладання повнозначних основ, але в даний час складові їх компоненти вже не сприймаються як самостійно вживані форми. Наприклад, слово *woman* спочатку мало форму *wif-man (wife-man)*, де серединне «f» було занадто» було занадто слабким і тому з часом зникло [2].

Крім слів, щодня з'являються все нові неподільні словосполучення, багато з яких стають фразеологізмами і входять в словники. Неологізми з'являються в тих культурах, де зміни відбуваються дуже швидко. Найчастіше широке вживання вони набувають завдяки засобам масової інформації, Інтернету, а так само передаючись від людини до людини. Вони можуть утворюватися шляхом суфіксації, префіксації або ж шляхом словоскладання. Так само набуваючи нового значення, слово стає неологізмом. Суспільство це основний фактор, який впливає на розвиток неологізмів, оскільки воно визначає чи потрібно тому чи іншому слову функціонувати в мові.

Таким чином, неологізми представляють, з одного боку, великий інтерес для перекладача як особистості творчої, а з іншого боку – величезну складність. І хоча можна провести деяку паралель між способом утворення неологізму і способом його перекладу, що допомагає оптимізувати весь перекладацький процес, тим не менш, багато слів вимагають індивідуального розгляду при перекладі. А якщо не можна вивести єдину модель перекладу нових слів, то проблема їх перекладу завжди буде актуальною. З усього вищесказаного випливає, що вільне володіння мовою, знання способів утворення неологізмів і трансформацій, що використовуються при їх перекладі, уважне вивчення контексту, в якому зустрілося слово, а також обізнаність про зміни в соціальній, економічній і політичній житті – ось запорука успіху при перекладі неологізмів.

Література

1. Данкевич Т. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. Мова і культура. 2014. Вип. 17, т. 3. С. 341-346.
2. Дзюбіна О. Диференціальні ознаки неологізмів і okazіоналізмів (на матеріалі художньої літератури та Інтернет-реклами англійської мови). 3. Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. Записки з романо-германської філології. Вип. 2(33). 2014. С. 17-23.
3. Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів. Актуальні питання гуманітарних наук. 2015. Вип. 13. С. 176-181.
4. Терещенко Л.Я. Лінгвістична відповідь на COVID-19: мовна гра і труднощі перекладу. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.практ. конф. 2020. №4. С. 253-261.
5. Терещенко Л.Я. «Що в імені твоїм?»: номінації обманщиків і брехунів в англійській та українській мовах. Теоретична і дидактична філологія : збірник наукових праць. 2017. Вип. 25. С. 396-404.
6. Вісник Львівського університету. Серія : Іноземні мови. 2014. Вип. 22. С. 78-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_in_mov_2014_22_13

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ

Одним з найважчих завдань для перекладача є робота з реаліями. Реалії – це предмети, поняття і ситуації, які відсутні в практичному досвіді носіїв іншої мови; до них належать предмети культури (як матеріальної, так і духовної), а також слова і стійкі словосполучення, що означають політичні інститути, суспільні явища і різні заклади, які існують лише в певній країні [1].

Переклад реалій – складова великої і важливої проблеми передачі національної та історичної своєрідності, яка сягає, мабуть, самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни [2].

Виділити реалію в тексті можна за наступними критеріями:

1. Слово не має постійного еквівалента, що передає його значення без змін, у мові, якою перекладають;

2. Слово позначає предмет або явище, специфічне для культури вихідної мови і чуже культурі мови, на яку відбувається переклад.

С. Флорін та С. Влахов створили класифікацію реалій, в залежності від місцевого та історичного колориту. Також вони врахували такі чинники, як мова, ступінь «освоєності», поширеність, форма та методи перекладу. Їх класифікація має такий вигляд:

1. Предметний поділ:

– географічні реалії (назви об'єктів фізичної географії і метеорології, назви географічних об'єктів, які пов'язані зі людською діяльністю, ендеміки);

– етнографічні реалії (побут, їжа та напої, одяг та взуття, житло, меблі, посуд, транспорт, професії, знаряддя праці, організації праці, музика і танці, музичні інструменти, фольклор, театр, звичаї та ритуали, свята, міфологія, культ, календарні події, етноніми, клички, одиниці мір, грошові одиниці);

– суспільно-політичні реалії (адміністративно-територіальний устрій, органи та представники влади, суспільно-політичне життя, воєнні реалії).

2. Місцевий поділ:

– реалії в межах однієї мови;

– реалії в площині двох мов.

3. Часовий поділ:

– сучасні реалії;

– історичні реалії [2].

Р. Зорівчак на основі зіставленого перекладу прози виділила наступні методи перекладу реалій: транскрипцію (транслітерацію), гіперонімічне перейменування, дескриптивну перифразу, комбіновану реномацію, калькування, міжмовну транспозицію на конотативному рівні, метод уподібнення, віднайдення ситуативного відповідника, контекстуальне розтлумачення реалій [3].

С. Влахов і С. Флорін виокремили такі прийоми передачі реалій при перекладі:

– введення неологізма (калька та напівкалька);

– приблизний переклад;

– «контекстуальний переклад» [2].

Один із методів передачі реалій при якому зберігається зміст та колорит самої реалії – шляхом створення нового слова. Такими новими словами можуть бути калька та напівкалька. Калька – це спосіб запозичення при якому створюється новий фразеологізм або словосполучення шляхом буквального перекладу іншомовного елементу. При цьому реалія зберігає семантичне значення, але інколи з втратою колориту.

Дещо особливу позицію займає Н.З. Котелова, розглядаючи кальковані слова як проміжне явище між запозиченнями (запозичують значення слова, внутрішню форму, спосіб творення)

і морфологічними неологізмами (використовують питому словотвірну модель) [4].

Напівкалька – це часткове запозичення слів або словосполучень, яке складається наполовину із мовного елемента, притаманного мові сприймача, та наполовину із мовних елементів перекладеної мови.

Приблизний переклад допомагає передати предметне значення реалій, але при цьому втрачається весь національний та історичний колорит реалії. Тому що замість конотативного еквіваленту, перекладач використовує слово нейтральне за своїм стилем з нульовою конотацією. Один із способів приблизного перекладу – генералізація. Рід заміняють видом, поодинокі заміняють загальним.

Влахів і Флорін зазначають, що «приблизний переклад реалій, як підказує сама назва, не є адекватним, передає зміст відповідної одиниці не повністю, а що стосується національного і історичного колориту, то про нього читач може здогадуватися, лише якщо митець-перекладач зумів підказати це своїм вибором засобів вираження [2]».

При контекстуальному перекладі реалії перекладач передає її за допомогою лексичної одиниці, яка логічно зв'язана з реалією оригіналу, однак не є словниковим відповідником.

Перекладаючи слова-реалії потрібно звернути увагу на низку факторів, які зможуть допомогти обрати правильний метод перекладу. Адже переклад буде залежати від характеру тексту, значимості реалії в контексті, характеру реалії та її місця в лексичній системі, мови (складоутворення, літературних та мовних традицій) та від спрямованості перекладу на розуміння для певного читача.

Для того, щоб вирішити транскрибувати реалію чи перекладати, потрібно проаналізувати яку роль реалія відіграє у змісті, яку значимість несе при передачі колориту та чи являється важливим лексичним елементом у тексті, або являється непомітною деталлю. Всі ці запитання залежить від одного фактора: чи являється реалія своєю або чужою у тексті оригіналу.

Література

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). М.: ЛКИ, 2010. 240 с.
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе (реалии). Мастерство перевода. М., 1970.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Л., 1989. 216 с
4. Новые слова и значения: Словарь-справочник по материалам прессы и литературы 70-х годов / предисл. Н.З.Котеловой. М.: Наука, 1978.

УДК 811.11'255.2

Kostyrko N.G.

‘FALSE FRIENDS’ – A PROBLEM ENCOUNTERED IN TRANSLATION

The article describes the application and translation peculiarities of the so-called “translator’s false friends”. It deals with the classification, the origin sources of the “false friends of translator” interlingual phenomenon and basic translation methods. The article presents a classification variant of the selected units and their generalized analysis.

It goes without saying that a translator’s work is difficult enough and there are no certain prescribing rules for translation. In his/her work a translator faces different problems arising from divergences of languages in their grammatical, syntactical, and lexical structures. One of these problems is a special category of words, and the so-called “false friends of a translator”.

The term ‘translator’s false friends’ (les faux amis) was introduced by the French theorists of

translation M. Koessler and J. Derocquigny in 1928. This term means a word that has the same or similar form in the source and target languages but another meaning in the target language. Translators' false friends result from transferring the sounds of a source language word literally into the target language. P. Newmark calls them deceptive cognates, as their meanings are different and they can easily confuse the target text receptor.

As well as false friends, there are also "true friends" – words that look or sound similar and have the same (or very close) meanings, e.g. *sport/cnopm*, *hotel/отель*, *radio/радио*.

Just because words look or sound similar does not mean you should assume they have the same meanings in the two languages. It is always a good idea to check all new words in your dictionary.

It should be noted in this connection that "false friends of a translator" are a problem not only for learners of foreign languages but also for those whose command of foreign languages is excellent. And it is quite natural because the first reaction of a person to a foreign word resembling his/her native word is to consider its meaning as coinciding with the meaning of a similar native word. Moreover, the existence of international vocabulary and borrowings can be misleading. The only way for a translator to distinguish "false friends of a translator" from international vocabulary and borrowings is to learn and to know them [1].

Scientist T. Kyiak provides the causes of the "translator's false friends" in the field of scientific and technical terminology, referring to linguists E. Skorokhodko, and D. Lotte. According to the scientist E. Skorokhodko pseudo internationals occur due to:

- 1) use of identical words in different languages in the formation of terms by transferring the name;
- 2) connection of the primary meaning with similar features of different objects-terms;
- 3) giving advantages in different languages to different aspects of the content of international terms.

Historically, "false friends" appear as a result of cross-language interaction; in a limited number of cases, they may be random coincidences; and, in closely related languages, they are based on related words that go back to common prototypes in the ancestor language. Their total number and the role of each of the possible sources in their appearance are different for each specific pair of languages, determined by the genetic and historical links between the languages. As the researchers of this lexical category point out, the majority of "false friends" (with the exception of a few, the most obvious cases, related to homonymy) is "dangerous" specially for people who confidently and practically satisfactorily use the language, although they do not reach the level of adequate unmixed bilingualism and, therefore, are apt to make false identification of individual elements of foreign- and native-language systems. The main sources of such errors are the similarity or apparent identity of the material of both languages in terms of pronunciation or function. In particular, in the field of lexis, it is "false friends" that not only especially often disorient translators but can sometimes mislead even professional philologists (e.g. lexicographers, professional translator or teachers of translation), which, due to the exclusivity of such facts, does not give any reason to consider these specialists as insufficiently knowing the language [2].

The authors share the opinion of L.I. Borisova (Borisova 2005) that the problem of "false friends" is of particular relevance when it comes to translations of special texts which abound with internationalisms.

Very useful for translators can be the English-Russian and Russian-English Dictionary of "False Friends" by V.V. Akulenko and others. The dictionary contains a detailed analysis of more than 1000 English words, in the majority with abstract meanings, that have Russian equivalents.

Although the problem of "false friends of a translator" has attracted attention of many scholars, there has not been any thorough and profound investigation of this category of words for most languages. However, there are several dictionaries of "the false friends of a translator", as for example:

- English-Russian and Russian-English dictionary of "the false friends of a translator" by Akulenko V.V.
- German-Russian and Russian-German dictionary of "the false friends of a translator" by

Gotlib K.G.

- Russian –French dictionary compiled by Muraviev V.A. Faux amis.

Generally speaking, these dictionaries contain only one specific lexical category, which makes the process of translation and foreign language study easier – words similar in form in both languages but different in meaning.

It should be emphasized that the cases of interlinguistic homonymy and paronymy play an important role within “false friends of a translator.” Interlinguistic homonymy is always reversible, i.e. it is perceived as such by native speakers of both languages. It can arise directly from by native contact and confrontation of languages.

False friends proper.

1. Complete (absolute) false friends - pairs of words in the respective languages which are monosemantic in both or one language and this meaning differs from that of its counterpart.

2. Partial False friends - pairs of words in the respective languages where the Language One word is more polysemantic than Language Two word, i.e. in one or several meanings the words are identical but in some meaning different. Here the situation is more subtle, the possible "trap" - more hidden.

3. Nuance differentiated word pairs basically have the same denotative meaning, yet have slight semantic, usually connotative differences [3].

The difference can have a variety of reasons and features:

- semantic limits - the word in one language has a more general meaning than in the other, for example, the word is used as a term in one language while belongs to the general stock in another

- register (stylistic) differences - the difference between literary, neutral and colloquial type of the words, also the general attitudinal characteristics - the word may have, for example, negative connotation. Words can have different usual contexts of usage or certain contextual limits can be imposed in different languages

- frequency of use

- collocation limitations - in one language the word is lexically less free, or words may not share the same syntactic structures

- diachronic digression - the word in one language is more archaic than in the other - this leads to the words having restricted usage

sphere, when one cognate has become more archaic or even obsolete while the homonym can be used in modern speech [4].

There are four types of False friends of a translator:

1. Words and expressions meaning different things in both languages (*application* - *анкета кандидата на должность*; *апликация*- in Russian; *anecdote-случай из жизни*; *анекдот*- in Russian)

2. Words and expressions which are partially similar in meaning (*apartment* - *квартира*; *апартаменты* - in Russian; *auditorium- зрительный зал*; *аудитория*- Russian)

3. Words and expressions similar in meaning but different in style and in sphere of using (*cable* - *канат, трос*; *кабель*).

An interpreter should possess knowledge of stylistic, emotionally-expressive, grammatical characteristics and the peculiarities of lexical combinatory of words, as grammatical and phonetic similarity of languages doesn't guarantee the quality of translation.

Occasional or accidental false friends - word pairs that are similar by almost pure coincidence, not by common etymology – these are non-cognate interlingual analogues. They lack the etymological link and normally belong to a different logico-subject group which usually helps differentiate them, especially because they stand isolated only in dictionaries, while context usually helps avoid misunderstanding, and acts as a life saver.

The study finds out that 76.5% of the 200 students made translation mistakes regarding false friends. Given the fact that such words are tricky, teachers should raise students' awareness of the danger of words sounding familiar [5].

Summing up, it should be noted that the cross-language phenomenon being studied requires

special attention from both linguists and translators, since ignorance of the lexical meanings of “false friends” can lead to a distortion of meanings in the process of communication and translation; therefore, it would be unreasonable to translate them, relying on one’s own intuition and on their native language.

Literature

1. Akulenko, V.V. Anglo-russkiy i russko-angliyskiy slovar' 'lozhnih družei' perevodchika. Moskva, Sov. Enciklopediya, 1969. 447 p.
2. Williams, D. K. NTC's Dictionary of Easily Confused Words, Illinois, NTC. 1993, 319 p.
3. Birbrajer, J. Friends and False Friends: a dictionary of "false friends" Stockholm, Almqvist and Wiksell International. 1987, 564 p.
4. Hill, R.J. A Dictionary of False Friends. London. 1982, 442 p.
5. Borisova L.I. False Cognates. NVI-Thesaurus. 2005, 237 p.

УДК УДК 811.111'33

Куркчи О.С.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГАЗЕТНО-ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ

Сучасна людина не уявляє свого життя без користування всесвітньою інформаційною системою, саме тому постає потреба у якісному перекладі засобів передачі інформації, до яких, зокрема, належать газетні матеріали. Газета є найдоступнішим, в тому числі і для іноземців, джерелом інформації, який оперативно висвітлює політичні події країни. Звернення до цієї проблематики обумовлена даною причиною: газетний текст – це особливий і показовий вид текстової діяльності, що передбачає, відповідно, особливий підхід до його дослідження.

Актуальність даної роботи пояснюється тим, що процеси, що відбуваються зараз в англійській мові, досить активні, нові явища виникають і розвиваються стрімко. До таких активним процесам відноситься і використання різних стилістичних прийомів в мові ЗМІ. У той же час це не тільки лінгвістичне, а й соціологічне, культурологічне явище, що відбиває процеси, що відбуваються в суспільстві і в свідомості носія мови. В силу своєї злободенності, ЗМІ є гідним джерелом матеріалів для аналізу сучасної англійської мови, так як відображають її безпосередньо, в самому процесі розвитку.

Газетно-публіцистичний стиль можна охарактеризувати як функціональний стиль мови, який обслуговує широку сферу суспільних стосунків, і найповніше він використовується в газетах, суспільно-політичних журналах, на радіо, телебаченні, у документальному кіно.

Особливості газетного стилю можна розподілити на дві групи: мовні та екстралінгвістичні. Виділення екстралінгвістичних факторів у окрему групу є необхідним через те, що характерною ознакою газетного стилю є його спрямованість на вплив, тобто не тільки точно, доступно і яскраво інформувати читача, але й викликати у нього певне ставлення до подій, спонукати до діяльності, до потреби зайняти певну громадську позицію, змінити погляди чи сформулювати нові. До основних екстралінгвістичних факторів ми відносимо не лише форму, вид, тип мови, а й сферу спілкування, специфіку медіа-каналу, а також особливості аудиторії та невербальні комунікативні засоби [1, с. 145-150].

До мовних особливостей газетного стилю також належить вживання оцінної лексики, яка має яскраве емоційне забарвлення, великої кількості кліше та фразеологічних одиниць, скорочень, використання іноземних слів, неологізмів, а в деяких випадках навіть історизмів, функцією яких у статтях на актуальні теми є проведення історичних паралелей [2, с 256].

Грамматика англійських газетних текстів має такі особливості, як певна своєрідність у використанні часів та станів, часте вживання неособових форм, особливі форми введення

прямої мови та перетворення її на непряму, а також широке використання складнопідрядних речень в той час, як граматична специфіка газетного стилю української мови виражена менш чітко, тут характерним є використання пасивних конструкцій та узагальнено-особових форм дієслів, і такі розбіжності можуть становити певні труднощі для перекладача. До стилістичних особливостей перекладу мови газети ми відносимо вживання слів у переносному значенні та використання експресивних засобів, серед яких ми виділяємо метафору, метонімію та епітет. У газетному стилі естетичними критеріями для вищезазначених засобів є простота і ясність. Але не завжди вдається перекласти такі тропи за допомогою еквівалента. У такому випадку можуть відбуватися структурні перетворення метафоричних і метонімічних конструкцій, може застосовуватися або перестановка елементів вихідної одиниці, або додавання/опущення [3, с. 201].

Отже, тексти публіцистичного стилю мають ряд специфічних особливостей, що представляють певну складність. Готових рецептів та універсальних алгоритмів перекладу, зрозуміло, не існує. Але якщо перекладач заздалегідь готовий до можливих проблем, якщо він усвідомлює стилістичний ефект особливостей перекладного тексту і якщо у нього є необхідні фонові знання і уявлення про ту реальність, якої присвячений текст, то ймовірність виконання якісного і адекватного перекладу досить велика.

Література

1. Гвенцадзе М. А. Коммуникативная лингвистика и типология текста. Тбилиси: Изд-во Тбил. ун-та, 1986. 315 с.
2. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык. Учебник для ВУЗ. 4-е изд., испр. и доп. М.: Флинта, 2002. 384 с.
3. Павленко Н.О. Збереження поетичного потенціалу метафор при перекладних трансформаціях [Електронний ресурс] // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. 2004. N 17. С. 200-202. Бібліогр.: 6 назв. URL: <http://www.nbu.gov.ua/articles/2004/04pnompt.zip>

УДК 811.111'373.7'25

Худобіна О.О.

ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТІВ У ПРЕСІ

На сьогоднішній день англомовна преса займає особливе місце у світовому інформаційному просторі. Обсяг її текстів значно перевищує аналогічний обсяг іншими мовами. Тематика публікацій в англійській періодиці не обмежується тільки внутрішніми проблемами країни, а й охоплює галузь зовнішніх відносин і тому постійно перебуває в тісному контакті з іншими мовами. Фразеологічні одиниці займають особливе місце на сторінках англійських ЗМІ, оскільки вони виступають органічними елементами цілісної комунікативної одиниці, беруть активну участь у творенні її змісту, котрому надають особливої виразності та яскравого стилістичного забарвлення, що в свою чергу сприяє формуванню ставлення до події або теми, яка розглядається, а також збагачують уявлення про навколишню дійсність і відчутно поповнюють словниковий склад мови.

Фразеологічне багатство англійської мови, що стало відображенням життя сучасної людини, постійно привертало і привертає увагу як українських, так і зарубіжних дослідників: Н.М. Амосова, І.В. Арнольд, О.С. Ахманова, К.Т. Баранцев, М.П. Брандес, В.В. Виноградов, В.Х. Коллінз, А.В. Кунін, А.С. Микоян, Н.Д. Петрова, О.І. Смирницький, Л.П. Сміт, В.М. Телія, М.М. Шанський та інші [1].

Як відомо, фразеологізми виникають відповідно до вимог часу та в процесі суспільно-політичного розвитку, можуть набувати нового відтінку значення і вживатися як прямо, так і модифіковано [2]. Трансформації фразеологізмів застосовуються тільки тоді, коли в реципієнтів є фонові знання про фразеологізми. У лінгвістиці, як наголошує Н. Гончарова, існують такі групи фразеологічних трансформацій: семантична, лексична, синтаксична і морфологічна [3].

Семантичні трансформації – значеннєві перетворення, що не змінюють лексико-граматичну структуру фразеологічної одиниці – поділяються на такі: Наприклад: “*How Isabella proved her face is still her fortune at 50*” (“Як Ізабелла доказала, що краса – все ще її багатство у 50; *her face is her fortune* – все її багатство в красі”) [4]. “*Robert Barlett says this has led to a big increase in the private sector and a greater acceptance that an Englishman’s home may no longer be his castle*” (“Роберт Барлет каже, що це призвело до підвищення орендної плати у секторі приватного житла та більш повного розуміння, що дім англійця, можливо, більше не його фортеця”; “*an Englishman’s home is his castle*” – “мій дім – моя фортеця”) [5].

Лексичні трансформації за допомогою змін компонентів фразеологізму надають йому нові смислові відтінки, не змінюючи синтаксичної структури. Наприклад: “*The rapid global economic downturn has rekindled fears that Japan may be slipping back into a deflationary cycle.*” (“Швидкий спад світової економіки пожвавлював побоювання, що Японія може повернутися до дефляційного циклу”. “*Kindle the flame* – запалити полум’я.” Відбувається лексична заміна другої частини фразеологізму для створення тіснішого зв’язку його семантики зі змістом тексту)

Синтаксичні трансформації полягають у збільшенні, скороченні або зміні структури фразеологізму. До цього типу належать:

1. Редукція – скорочення структури фразеологічної одиниці. Наприклад: “*The Republicans’ deaf ear is a preexisting condition*” (“Глухість республіканців до проблем – це становище, що вже існувало; словникова форма – *to fall on deaf ears* – бути проігнорованим, непоміченим”). “*There is one silver lining for Sandler: the injury does not appear to be career threatening*” (“У Сендлера є одна радість: травма не стає загрозою кар’єрі”; словникова форма – “*every cloud has a silver lining*” – “немає лиха без добра”) [4].
2. Додавання компоненту для збагачення новим смислом. Наприклад: “*Tourism is a goose that not only lays golden eggs, but also fouls its own nest*” (“Туризм – це гуска, що не тільки несе золоті яйця, а й псує своє гніздо; *a goose that lays a golden egg* – джерело прибутку, “*to foul one’s own nest*” – “шкодити самому собі”). “*We come up against an emotional blank wall, a dead end*” (“Ми наштовхуємося на емоціональну стіну байдужості, глухий кут”; “*to come up against a blank wall*” – “зіткнутися з байдужістю”).
3. Алюзія – використання лексем, фраз або цитат як натяк на загальновідомий факт. Наприклад: “*Tiny things, tiny minds*” (від прислів’я “*Little things amuse little minds*”, що означає “Дрібниці вражають малі розуми”). “*Few pieces of silver*” (“кілька срібняків”; трансформації зазнав фразеологізм “*the thirty pieces of silver*” – “тридцять срібняків”)
4. Парцеляція – прийом, за якого елементи фразеологізму розділяються комою чи крапкою. Використовується для виділення і підкреслення важливої інформації. Наприклад: “*They welcomed the law. With open arms.*” (“Вони прийняли ухвалення закону. З розпростертими обіймами”; “*to welcome with open arms*” – “зустріти або прийняти з розпростертими обіймами”)
5. Контамінація – поєднання двох фразеологізмів в один. Наприклад: “*There is enough of a consensus that they have begun to tackle the next steps.*” (“За спільною згодою вони почали працювати над уживанням заходів”; “*to tackle a problem*” – “працювати над вирішенням проблеми”; “*to take steps*” – “вживати заходів”)

Морфологічні трансформації – зміни в граматичному аспекті фразеологічного значення. Наприклад: “*Baseball might be as American as apple pie, but the gold medal hopes of the US team proved to be pies in the sky*” (“Бейсбол може і властивий американській культурі,

як яблучний *пиріг*, але сподівання збірної США на золоту медаль виявилися нездійсненими”; “*pie in the sky*” – “англійський аналог фразеологізму “журавель у небі”).

Отже, фразеологічні одиниці, які активно використовуються у сучасних англомовних ЗМІ, стосуються багатьох сфер життєдіяльності людини та при перекладі піддаються різного роду трансформаціям. Вживання фразеологічних одиниць дає можливість розв’язати одне з головних завдань публіцистичного стилю – поєднати максимальний рівень інформативності з експресивно-емоційною наповненістю матеріалу.

Література

1. Удяк Г.І., Петриця Л.І. Специфіка вживання англійських фразеологізмів (на прикладі британських електронних ЗМІ). Молодий вчений. №4.3. Дрогобич. 2017. С. 259 - 263.
2. Сизонов Д. Ю. Функціонально-стилістична парадигма медійної фразеології. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. Київ. 2017. Випуск XXXV. С. 56 – 59.
3. Ушенко Д.О., Гнедкова О.Г. Особливості перекладу фразеологічних одиниць у медіадискурсі. 2020. С. 92 - 98.
4. Гончарова Н. А. Трансформации фразеологических единиц в языке прессы. Научно-методический электронный журнал «Концепт». 2017. № 31. С. 746 - 750.
5. The BBC News – Офіційний сайт видання «TheBBCNews» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.bbc.co.uk/news/>

УДК 811.111:811.161.2]'373.21

Попович О.Р.

ФРАЗЕОТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОПОНІМІЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

У сучасній лінгвістиці, поза сумнівом, затвердився лінгвокультурологічний підхід до вивчення фразеологізмів, при якому ФО досліджуються як носії самотутньої національної ментальності. ФО, а зокрема фразеологізми з топонімічним компонентом, грають особливу роль в створенні мовної картини світу, оскільки природа їх значення пов’язана з фоновими знаннями носіїв мови, з їх побутом, з культурно-історичними традиціями і звичаями.

В якості відтворної мовної одиниці фразеологізм завжди виступає як певне структурне ціле. Топоніми є найяскравіше вираженими носіями національно-культурної семантики, оскільки саме їм належить головна роль в процесі осмислення людиною його життєвого простору. У складі ФО, за допомогою яких концептуалізується національна самотутність і духовність англійського і українського лінгвосупільств, топоніми виступають своєрідними мовними пам’ятниками різних етапів соціо-історичного розвитку. Усе вищезазначене зумовлює важливість вивчення ФОТК з метою виявлення тих фрагментів самотутнього і духовного світу англійської і української лінгвокультур, які концептуалізуються засобами топонімічної фразеології. Топоніми у складі ФО вивчалися у порівняльному аспекті на матеріалі української та англійської мов (І.П. Назарова, В.А. Хохлова).

В ході дослідження ФОТК в англійській і українській мовах були виявлені схожість і відмінності в прояві національно-культурної специфіки англійських і українських ФОТК. Матеріалом дослідження послужили 294 ФОТК англійської мови і 188 ФОТК української мови, відібраних з одно- і двомовних словників фразеологізмів.

Узявши за основу підхід А.В. Куніна і класифікацію С.В. Олійника до встановлення фразео-тематичних груп (Кунин, 1970: 342; Олійник, 2008: 22), ми виділили дві основні концептосфери ФОТК, які представлені в обох досліджуваних мовах, а саме: «Людина» і

«Оточення людини», які, у свою чергу, підрозділяються на підгрупи.

Концептосфера «Людина» представлена 8 групами: Відношення, Стан, Моральні якості, Зовнішній вигляд, Розумові здібності, Діяльність людини, Поведінка і Характер людини. У обох мовах найчисленнішими є такі групи, як: Відношення, Стан, Моральні якості, Зовнішній вигляд людини, Розумові здібності, Поведінка людини і Характер людини.

Концептосфера «Оточення людини» включає 3 групи: Простір, Матеріальне становище людини, Система правосуддя. З урахуванням кількісних даних варто відмітити, що найбільш численною є група «Простір». У англійській лінгвокультурі більшість ФОТК, вербалізующих Простір, є найменування географічних об'єктів, також, зустрічаються ФОТК, що вказують на віддаленість простору. У українській лінгвокультурі, фразеосемантична група «Простір» також є домінуючою. Периферійною в обох мовах є група зі значенням «Матеріальне становище людини», до якої входять ФОТК, що означають бідність і багатство. Найменшою по кількості виявилася група «Побут».

В ході дослідження був зроблений структурно-граматичний аналіз топонімів фразеологізмів. Так, вдалося виявити, що в англійській мові кількісно домінують номінативні ФО (субстантивні – 209 од., 71 %; ад'єктивні – 9 од., 3 %). На другому місці по кількості номінативно-комунікативні (дієслівні) ФО – 64 од., які складають 22%. Найменшою кількістю представлені комунікативні ФО (12 од., 4 %). Тоді як, у ФОТК української мови найбільш продуктивним структурно-граматичним класом виділяють комунікативні ФО (117 од., 62 %), які численно переважають над номінативними (71 од., 38%). Комунікативні ФО виражені простими та складними реченнями, у той час як номінативні мають структуру словосполучень. Відмінності структурно-граматичних класів ФОТК можливо пояснити різним ладом мов (англійський – аналітичний, український – синтетичний).

В результаті аналізу фразеологізмів були виділені тематичні групи по ключовому компоненту-топоніму. Компонентний аналіз топонімічної фразеології показав, що в англійській мові найширше представлені фразеологізми, в структуру яких входить топоніми-прізвиська і ФО з топонімічним компонентом хоронім. Досить продуктивними в англійській мові є ФО з компонентом астионім. Аналіз ФОТК української мови свідчить про те, що група ФО з компонентом астионімом переважає у відібраному матеріалі (119 од., 63%), далі слідують ФО з компонентами хоронім (23 од., 12%), ойконім (22 од., 12%), гідронім (10 од., 5%).

Таким чином, проведений аналіз свідчить про те, що осмислення людиною свого життєвого простору, місця, де знаходиться рідний будинок, край, країна, займають особливе місце в лінгвокультурній картині світу. Інші периферійні значення ФОТК є пластом історико-культурної інформації, який фіксує характеристику людини, що належить до певної етнічної групи в репрезентативній картині світу.

Література

1. Кунін А.В. Англійська фразеологія. Теоретичний курс. М.: Вища школа, 1970. 342 с.
2. Олійник, С.В. Оцінні фразеологічні одиниці в англійській та українській мовах: лінгвокогнітивний аспект [Текст]: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 Донецьк, 2008. 22 с.

УДК 811.111 ' 373 613

Тараненко А.К.

ПРИЧИНИ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА СПОСОБИ ЗАПОЗИЧЕННЯ

Запозичення слів з іноземних мов є характерною рисою для англійської мови. Такі слова відрізняються своєю фонетичною структурою, а також граматичними формами. Більшість з запозичених слів асимілювалася з часом, але якщо поринути у історію запозичених

слів, з легкістю можна знайти їх походження.

За словами В.М. Арістової, термін «запозичення» означає процес усвідомлення мовцями іноземного слова. Поняття «запозичення» – це, звичайно, метафора, оскільки немає буквального процесу запозичання однією мовою певних слів у іншій, а також немає процесу «повернення запозичень» [1, с. 34]. Слова просто використовуються мовленнєвою спільнотою, яка говорить мовою, відмінною від тієї, з якої ці слова виникли. Запозичення в мові-реципієнті через асиміляцію зазнають лексико-фразеологічних та семантичних деривацій. Таким чином, запозичення – це процес, при якому певний елемент іноземної мови з'являється в іншій мові і фіксується нею. Це невід'ємна частина функціонування та історичної мінливості мови, одне з основних джерел поповнення словникового запасу

В ході лексико-фразеологічної деривації відбувається творення у приймаючій мові похідних слів і фразеологізмів на основі запозичених слів через лінгвістичні та екстралінгвістичні чинники внаслідок модифікації у семантиці. В ході семантичної деривації у слова з'являються семантично похідні значення, семантичні конотації [2, с. 51]. Деякі лінгвісти, наприклад, Я.С. Голдованський розподіляють всі запозичення за їх структурними особливостями, виходячи із ступеня морфемічної та фонематичної заміни на такі групи, як [3, с. 172]:

а) запозичені слова (повне відтворення морфеми іноземної мови з нульовим, частковим або повним фонематичним заміщенням), наприклад, запозичення *cilantro* 'коріандр';

б) запозичені морфеми або суміші запозичень (часткове відтворення моделі іноземної мови) Наприклад, англійське слово *clean* 'чистка' + іспанський суфікс *eteria* утворили слово *cleaneteria* 'хімчистка';

в) запозичені значення або переклади запозичень / семантичні запозичення (з нульовою морфемічною та фонематичною репродукцією), наприклад, англійське слово *bullfight* 'бий биків' є калькою іспанського словосполучення *corrida de toros*.

Аналіз запозичень за способом запозичення показав, що запозичення здійснюються як повністю, так і частково.

I. Повне запозичення (45 %) здійснювалося, наприклад, в таких випадках: запозичення з німецької мови, наприклад: *integrationsverweigerer* 'противники євроінтеграції', (The Guardian. 17. 10. 2020); запозичення з української мови, наприклад: *Maidan* 'майданна' (The Guardian. 18. 08. 2020); *Hromadske* '<новинне агенство «Громадське»>' (The Guardian); запозичення з японської мови, наприклад: *kanban* 'вивіска' (The Guardian. 04. 09. 2020); запозичення з французької мови, наприклад: *Je Suis Charlie* 'я – Шарлі' (The Guardian. 01. 09. 2020); запозичення з іспанської мови, наприклад: *mano-a-mano* буквально: 'рука в руці', у контекстуальному значенні 'врукопашну' The Guardian. 02. 11. 2020); *stampede* 'панічна втеча людей' (The Guardian. 27. 11. 2020); запозичення з російської мови, наприклад: *the Proekt* 'проект <назва інвестиційного сайту>' (The Guardian. 26. 05. 2020); запозичення з данської мови, наприклад: *hygge* 'хюгге' (The Guardian. 26. 05. 2020).

II. Часткове запозичення (55 %) включало у себе такі групи:

2.1. Гібридне запозичення (5 %), наприклад, запозичення з німецької мови *blitz-marathon* 'бліц-марафон' (The Guardian).

2.2. Запозичення калькою (20 %) здійснювалося, наприклад, в таких випадках: запозичення з німецької мови, наприклад: *combat cyclist* буквально: 'бойовий велосипедист', у значенні 'безвідповідальний велосипедист' (The Guardian); запозичення з української мови, наприклад: *Right Sector* 'Правий сектор' (The Guardian); *Revolution of Dignity* 'революція гідності' (The Guardian. 24. 01. 2020); запозичення з китайської мови, наприклад: *novel coronavirus pneumonia* 'нова коронавірусна пневмонія' (The Guardian. 24. 02. 2020).

2.3. Морфемне запозичення (30 %) здійснювалося, наприклад, в таких випадках: запозичення з італійської мови, наприклад: *libreria* 'бібліотека' (The Guardian. 14. 04. 2020); запозичення з арабської мови, наприклад: *burkini* 'буркіні' (The Guardian. 01. 09. 2020); *hijab-line* буквально: 'лінія хіджабів', у значенні 'лінія випуску хіджабів для занять спортом <фірми «Найк»>' (The Guardian); запозичення з японської мови, наприклад: *Abenomics*

‘абеноміка’ (The Guardian. 28. 08. 2020); запозичення з латини, наприклад: *petrodollars* ‘петродолари’ (The Guardian. 07. 03. 2020); *quadcopter* ‘квадрокоптерний’ (The Guardian. 01. 12. 2020).

Ми можемо зробити висновок, що повне запозичення виявилось найчастотнішим серед запозичень 21 століття, кількість інновацій, запозичених таким способом, склала майже половину (45 %) від усього аналізованого матеріалу. Середню частотність продемонстрували морфемне запозичення (30 %) та запозичення калькою (20 %). Гібридні запозичення (5%) виявилися найменш частотним.

Важливою також є структурно-морфологічна класифікація запозичень. Аналіз запозичень англійської мови 21 століття за у газеті “The Guardian” за 2020 рік за структурою та частиномовною приналежністю показав, що більшість запозичених одиниць у творі (75 %) є однокомпонентними, 15 % – трикомпонентними, 10 % – двокомпонентними. Багатокомпонентних кластерів в аналізованому матеріалі виявлено не було.

I. Однокомпонентних запозичень в аналізованому матеріалі виявлено 75%, з них:

1.1 Іменники (60%), наприклад: *burkini* ‘буркіні’ (The Guardian. 01. 09. 2020); *hijab-line* буквально: ‘лінія хіджабів’, у значенні ‘лінія випуску хіджабів для занять спортом <фірми «Найк»>’ (The Guardian); *blitz-marathon* ‘бліц-марафон’, (The Guardian); *integrationsverweigerer* ‘противники євроінтеграції’, (The Guardian. 17. 10. 2020) *Hromadske* ‘<новинне агенство «Громадське»>’ (The Guardian); *kanban* ‘вивіска’ (The Guardian. 04. 09. 2020); *Abenomics* ‘абеноміка’ (The Guardian. 28. 08. 2020); *stampede* ‘панічна втеча людей’ (The Guardian. 27. 11. 2020); *libreria* ‘бібліотека’ (The Guardian. 14. 04. 2020); *petrodollars* ‘петродолари’ (The Guardian. 07. 03. 2020); *the Proekt* ‘проект <назва інвестиційного сайту>’ (The Guardian. 26. 05. 2020); *hygge* ‘хюгге’ (The Guardian. 26. 05. 2020).

1.2. Прикметники (10 %), наприклад: *Maidan* ‘майданна’ (The Guardian. 18. 08. 2020); *quadcopter* ‘квадрокоптерний’ (The Guardian. 01. 12. 2020).

1.3. Прислівники (5%), наприклад: *mano-a-mano* буквально: ‘рука в руці’, у контекстуальному значенні ‘врукопашну’ The Guardian. 02. 11. 2020).

II. Двокомпонентні запозичення (10 %) в аналізованому матеріалі утворені за моделлю «прикметник + іменник», наприклад: *combat cyclist* буквально: ‘бойовий велосипедист’, у значенні ‘безвідповідальний велосипедист’ (The Guardian); *Right Sector* ‘Правий сектор’ (The Guardian).

III. Трикомпонентні запозичення (15 %) в досліджуваному матеріалі були утворені за такими моделями:

3.1. Модель «займенник + дієслово + іменник (власне ім’я)», наприклад: *Je Suis Charlie* ‘я – Шарлі’ (The Guardian. 01. 09. 2020).

3.2. Модель «іменник + прийменник + іменник», наприклад: *Revolution of Dignity* ‘революція гідності’ (The Guardian. 24. 01. 2020).

3.3. Модель «прикметник + прикметник + іменник», наприклад: *novel coronavirus pneumonia* ‘нова коронавірусна пневмонія’ (The Guardian. 24. 02. 2020).

Було здійснено квантитативний аналіз для визначення частотності запозичень, що належать різних частин мови.

Аналіз за способом запозичення показав, що повне запозичення виявилось найчастотнішим серед запозичень 21 століття, кількість інновацій, запозичених таким способом, склала майже половину (45 %) від усього аналізованого матеріалу. Середню частотність продемонстрували морфемне запозичення (30 %) та запозичення калькою (20 %). Гібридні запозичення (5%) виявилися найменш частотними.

Структурно-морфологічний аналіз показав, що більша кількість запозичень в аналізованому тексті є іменниками (60 %). Середню частотність продемонстрували запозичення-прикметники (10 %) та двокомпонентні словосполучення, утворені за моделлю «прикметник + іменник» (10 %). Найрідше зустрічаються такі однокомпонентні запозичення, як прислівники (5 %), а також трикомпонентні запозичення, утворені за моделями «займенник + дієслово + іменник (власне ім’я)», «іменник + прийменник + іменник» та «прикметник +

прикметник + іменник» (по 5 % кожна модель).

Термін «запозичення» став надзвичайно неоднозначним і включає різні явища, які прагнуть диференціювати дослідники. В загальному розумінні, запозиченням є слово, що було взято з іншої мови в певний період історії і адаптовано відповідно до принципів мови-реципієнта. В англійську мову вони були запозичені та вживаються до цього часу для позначення специфічних елементів культури різних народів, що відсутні в мові-реципієнті і заповнюють у ній мовні лакуни.

Література

1. Аристова В. М. К истории английских слов в русском языке. Самарканд: АКД, 1968. С. 34
2. Шовкопляс Ю. О. Лінгвальні особливості засвоєння іспанських запозичень англійською мовою США. *Science and Education a New Dimension. Philology*, 2019. С. 48—52
- Голдованський Я. А. Етапи розвитку слів іншомовного походження в лексичній системі мови-реципієнта. Київ: Вища школа, 1938. С. 172

УДК 811.111'33

Кисіль А.І.

ПРОБЛЕМЫ АУДИОВИЗУАЛЬНОГО ПЕРЕВОДА

В наше время современные технологии предоставляют нам множество возможностей для развития и разветвления перевода. Несколько сотен лет назад, когда человек слышал слово «перевод», он мгновенно ассоциировал его с книгами – переводом художественных произведений, научных статей, старинных рукописей, исторических хроник. Современный же переводчик подтвердит, что именно аудиовизуальный перевод является одним из самых популярных и быстроразвивающихся видов переводческой деятельности. Люди из разных стран, представляющие различные национальности, имеют склонность интересоваться о том, как созданное что-то под влиянием своей культуры можно донести до кого-то, кто не может и двух слов связать на их языке. И наоборот. В стремлении понять культуру того или иного народа, и был создан данный вид перевода. В связи с этим, я считаю, что поиск и решение проблем в этой сфере является чрезвычайно важным аспектом современного перевода [1].

Особенности аудиовизуального перевода по сравнению с другими типами перевода определяются, прежде всего, многоаспектностью аудиовизуального текста. Передача информации – вербальной и невербальной – осуществляется в аудиовизуальном тексте одновременно по двум каналам – акустическому и визуальному, и лингвистический аспект перестает играть определяющую роль. Художественный фильм – пример аудиовизуального художественного текста. Стилистика определяет включение в переводоведческий анализ аудиовизуального художественного текста в том числе и анализа передачи фонетических особенностей речи персонажей – индивидуальных, социолингвистических, региональных. В аудиовизуальном художественном тексте они, безусловно, обладают смысловой и стилистической значимостью. Механизмы передачи этих особенностей в переводе определяются сложной природой аудиовизуального перевода и ограничениями, накладываемыми на такой перевод [2].

Что касается теории перевода, рассматривающей аудиовизуальную коммуникацию как нечто маргинальное, до сих пор не решен вопрос о месте новых разновидностей перевода теле- и радиопередач, рекламы и перевода в кино в общей переводоведческой классификации. В трудах российских исследователей проблема перевода кинодиалога находит лишь фрагментарное освещение (И.С. Алексеева, Л.Л. Нелюбин, С.В. Тюленев, А.П. Чужакин). В целом следует особо подчеркнуть, что перевод художественного фильма – весьма специфический процесс, требующий от переводчика широчайшей эрудированности, чёткого знания современных языковых реалий, понимания роли глобального контекста и любви к языкам, в принципе [3].

Кино/видео перевод, как отмечают А.П. Чужакин и П.Р. Палажченко, «ставит весьма сложные и интересные профессиональные задачи, он отличается большей возможностью для творчества, приближаясь в этом смысле к письменному переводу, ведь кино – это искусство, и лучшие образцы жанра являются шедеврами мировой культуры XX века. Не снизить общее художественное восприятие, не исказить замысел автора, качество диалогов, речевые характеристики (по возможности), сохранить стиль, передать аромат эпохи и индивидуальность – почётная, но нелёгкая миссия».

Перевод фильмов – это не просто вид перевода, это особая философия. Здесь

недостаточно быть хорошим переводчиком, недостаточно даже владеть технической стороной процесса. Переводчик кино – это в значительной степени культуролог. В подтверждение этому слова Юрия Михайловича Лотмана: «Кинематограф похож на видимый нами мир. Но это сходство обладает коварством. Создается видимость понимания там, где подлинного понимания нет. Только поняв язык кино, мы убедимся, что оно представляет собой не рабскую бездумную копию жизни, а активное воссоздание, в котором сходства и отличия складываются в единый, напряженный – порой драматический – процесс познания жизни» [4].

Специфика переводческой деятельности на телевидении обусловлена влиянием двух основных идеологических факторов: идеологией общества потребления и идеологией массовой культуры. Эти две идеологии создают основу концепции, которая и формирует особые условия для деятельности телевизионного переводчика. Эти факторы оказывают свое влияние посредством создания серии новых возможностей и ограничений, которые постепенно превращают традиционного переводчика в «телевизионную личность».

В частности, отменяется кардинальная установка переводчика – «быть невидимым», а также приоритет исходного текста и его эквивалентности при переводе. Работа переводчика оценивается на телевидении не по критериям эквивалентности текстов, а в терминах так называемого «товарного фетишизма». TV-шоу рассматривается как товар, имеющий свою цену на рынке. Переводчик – производитель товара, он вступает в социальные связи с другими производителями (переводчиками) в соответствии с высокой или низкой рыночной ценой производимого им товара (перевода). Отсюда умение переводчика привлечь к экрану максимальное число телезрителей становится основным профессиональным качеством создателя переводческого шоу. Основным критерием успешного перевода здесь выступает естественность звучащего текста при сохранении верности оригиналу.

Голос. Эмпирические исследования особенностей устного перевода на конференциях свидетельствуют о том, что качество голоса, а также такие параметры как интонация, акцент, приятный ритм речи, беглость и т.п., менее всего влияют на качество перевода в целом. В телевизионном переводе, напротив, эти паралингвистические элементы становятся наиболее значимыми. Параметр «качество голоса» включает в себя способность делать эмфатические ударения и играть определенные роли. Таким образом, голос рассматривается на телевидении не просто как средство передачи содержания текста, но и как инструмент эмоциональной ориентации телезрителя. Голос переводчика должен быть достаточно многогранным, для того чтобы имитировать манеру речи спортивного комментатора, политика, экономиста, адвоката, полицейского и т.п.

В случае появления на экране приглашенных граждан из числа телезрителей или участников обсуждаемых событий переводчик должен уметь выражать эмоции: страдание, боль утраты, болезненное состояние, мольбы о помощи и т.п. В случае работы с детьми следует использовать более простые слова, создавать видимость неуверенности в себе, прибегать к намеренной хезитации и т.п.

Лексикон и регистр. Отличительной чертой телевидения является отсутствие реального реципиента, отсюда возникает потребность создания стереотипного представления о телезрителе на основе общих ценностей и коллективной морали. По этой причине телевидение уделяет особое внимание языку вещания. Существует два аспекта этой проблемы. Во-первых, язык телевидения упрощается за счет придания дискурсу «разговорных» черт. Это касается не только телепередач на бытовые темы, но также программ по естественным наукам, технике и технологии, медицине, здоровью, фитнесу и т.п. Норма формулируется так: “Keep it short and simple!” Эта норма также работает на создание фактора комфорта для так называемых couch potatos (телезрителей на диване).

Во-вторых, язык перевода используется для «очищения» оригинального текста от грубых выражений или нетактичных высказываний на основе стратегии «такта и дипломатии», предписанной к исполнению TV-переводчиками. Их задача – общее улучшение стиля речи коммуникантов. С другой стороны, в определенных ситуациях переводчика обязывают сохранять стиль оригинала.

В политически сложных контекстах телеведущие особенно следят за возможной реакцией гостей студии. Так, в ходе подготовки интервью с Фиделем Кастро на итальянском телевидении испанский переводчик получил инструкцию по возможности не употреблять «капиталистическую» лексику. Иногда подобные инструкции принимают форму реальной цензуры. Так, во время слушаний дела Била Клинтона перед Большим жури (Grand Jury) в 1998 году телевизионных переводчиков с английского языка инструктировали следующим образом: «В случае если Клинтон будет обязан говорить о неприличных подробностях своей романтической аферы, следует произносить следующий текст: “Президент сообщает о личных подробностях своего романа с Моникой Левински”» [5].

В заключение следует сказать, что скрытая идеология современного телевидения способна создавать поколение телевизионных переводчиков, которым становится тесно в рамках своей профессии, их труд больше не оценивается только в терминах качества выполненного перевода. Имидж телепереводчика кардинально меняется: он больше не воспринимается в качестве невидимого нейтрального «мостика» между двумя языками и культурами. Современное общество требует появления на экране яркого профессионала-международника, активно создающего фактор комфорта для своих зрителей.

Література

- 1.Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика: Учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей Текст. И.С. Алексеева. СПб.: Издательство «Союз», 2005.
- 2.Лотман, Ю.М. Текст в тексте Текст. Уч. зап. Тартуского гос. ун-та. Вып. 567. Текст в тексте (Труды по знаковым системам XIV). Тарту, 1981
3. Слышкин Г.Г., Ефремова М.А. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа) Текст. М.: Водолей Publishers, 2004
- 4.Чичерина Н.В. Медиа́тэкст как средство формирования медиаграмотности у студентов языковых факультетов Текст. М.: Издательство ЛКИ, 2008
5. Чужакин А.П., Палажченко П.Р. Мир перевода 1. Introduction to Interpreting XXI. Протокол, поиск работы, корпоративная культура Текст. 6-е изд. Доп. М.: «Р.Валент», 2004.

УДК 811.111'33

Пастернак А.С.

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА СПЕЦИАЛЬНЫХ ТЕКСТОВ

Важность технической информации в современном мире объясняется постоянным техническим прогрессом и появлением огромного количества новых изобретений, и, соответственно, литературы, связанной с ними. Распространение такой информации невозможно без качественной работы переводчика, особенно если дело касается узкой технической области, так как технические тексты насыщены специальными терминами и обладают определенной грамматической структурой в зависимости от вида материала, что вызывает проблемы при переводе. На мой взгляд, актуальность работы основана на необходимости выявления характерных особенностей перевода технических текстов, что поможет в достижении адекватности перевода.

Необходимо выделить научно-технический перевод в качестве отдельного вида деятельности переводчика и самостоятельной практической дисциплины. Наиболее характерным лексическим признаком научно-технической литературы является наличие в текстах большого количества терминов, относящихся к конкретной предметной области.

Технический перевод – это целая наука, которая возникла на основе синтеза лингвистики и техники. Сюда относится перевод следующих видов материалов, литературы и документации: обзоров, справок, технических описаний к оборудованию, инструкций по эксплуатации, руководств по ремонту, служебных инструкций и др. НТП включает в себя также перевод узкопрофессиональных научно-технических текстов и документов, для которых помимо знания иностранного языка необходимы консультация и привлечение технических специалистов, инженеров, ИТ-специалистов, наладчиков оборудования и др. Главной стилистической чертой научно-технической литературы является лаконичность изложения материала и ясность формулировок. Из этого следует, что основное требование к языку технических текстов – это точное изложение, описание и объяснение фактов. Для научно-технического языка также свойственно отсутствие эмоциональной насыщенности, образных сравнений, метафор, элементов юмора, иронии и других оборотов речи. Материал излагается кратко, логично и вместе с тем достаточно полно и доказательно. Несмотря на большое количество специальных терминов, в научно-технической литературе также используются общеупотребительные слова и сочетания. Значительную часть общеупотребительных слов составляют многозначные слова. А. Макарова и С.С. Радоминова предлагают подразделить общеупотребительные слова на несколько групп:

1) слова, употребляемые в научно-технической литературе в значениях, отличных от первоначальных (*to offer* в научном тексте употребляется в значении «оказывать», а не «предлагать»);

2) слова, не изучающиеся на начальном этапе обучения (*to regard* – рассматривать, считать; *to design* – конструировать);

3) слова и словосочетания, обеспечивающие логичность изложения (*to begin with, furthermore*);

4) слова, служащие для выражения отношения автора к излагаемым фактам (*needless to say, in a sense*);

5) фразеологические словосочетания, которые в научно-технических текстах являются нейтральными по окраске (*to be under way, to bring into action*) [1].

В.П. Смекаев описывает два типа технических текстов, занимающих важное место в научно-технической области. Первый тип – техническая документация, включающая в себя непосредственно техническую документацию (паспорта, технические описания, инструкции по эксплуатации и ремонту), товаросопроводительную документацию (упаковочные листы, листы комплектации), проектную документацию (чертежи, расчеты) и рекламные материалы. Второй тип технических текстов – патенты. Патент на изобретение – документ, удостоверяющий приоритет изобретения, авторство и исключительное право на изобретение.

И.Д. Люткин выделил такую проблему при переводе технических текстов, как проблема переводимости и адекватности. Комплексная проблема переводимости текста и адекватности перевода является основной в научно-техническом переводе. В целом, речь идет о достижении точности и логичности перевода, так как именно они являются основной характеристикой технического текста. Правомерно ставить вопрос об адекватности перевода только идеально подготовленного исходного текста. Таким образом, затрагивается следующий практический вопрос: имеет ли право переводчик изменять текст без согласования с автором и в какой степени он может это делать. На практике сами критерии адекватности и возможности ее достижения представляют крайне сложную и неоднозначную проблему, успех решения которой во многом зависит от самого переводчика, уровня его подготовки и опыта. И.Д. Люткин также утверждает, что немаловажную роль играют трудности в переводе терминологии. Научно-техническая терминология (НТТ) – один из сложнейших и важнейших аспектов науки и техники в целом и научно-технической информации в частности. От точности термина и его перевода на другой язык зависит ценность текста. Также НТТ постоянно развивается, но темпы выпуска словарей с новыми терминами всегда отстают, что значительно осложняет труд переводчика и создает ему дополнительную работу. Еще одна проблема, связанная с терминологией, выражается в отсутствии унификации терминов, а

также в использовании специалистами узкопрофессиональной лексики, зачастую непонятной для других специалистов. По словам Е.Г. Кондратьева, неточный перевод терминов зачастую приводит к таким серьезным последствиям, как ухудшение репутации переводчика и задержка в осуществлении важных переводческих проектов [2].

Б.Н. Климзо описывает несколько видов терминов, при переводе которых у технического переводчика нередко возникают сложности. Первый вид – безэквивалентные термины. При встрече с термином, отсутствующим в словарях, переводчик может прибегнуть к разным приближенным способам перевода, таким как транслитерация, транскрипция, калькирование, обобщение, описание или конкретизация. Второй вид терминов, вызывающих проблемы при переводе – термины-кальки. Термины-кальки – это термины, переводящиеся пословно, например: *caustic test* – опыт с щелочной обработкой воды. Третий вид – двухкомпонентные термины. Например, в некоторых случаях перевод словосочетания *essential problem* будет являться некорректным, и переводчик вынужден поменять слова местами и переводить выражение *problem essence*. Четвертым видом являются многокомпонентные термины – термины, состоящие из нескольких слов без грамматических связей между ними. Термин переводится с учетом контекста, начиная с определяемого слова, находящегося в конце. Описывая все четыре вида терминов, вызывающих переводческие трудности, Б.Н. Климзо обращает внимание на то, что преодолеть их зачастую можно внимательно изучив контекст.

Третья важная проблема перевода – это значения слов, составляющих предложение, и передача их в переводе. А.Л. Пумпянский называет такие лексические трудности перевода, как смешение графического облика слов и наличие «ложных друзей переводчика». Смешение значений приводит к искажению перевода. Под «ложными друзьями переводчика» подразумеваются слова латинского или греческого происхождения, имеющие сходное написание, но различное значение в английском и русском языках. Например: *Actual* – в английском языке означает «фактический», а не «актуальный». Такие слова требуют внимательности переводчика и обязательной работы со словарями. Н.А. Болотова считает, что определенные трудности представляет и передача имен, названий газет, учреждений и т.п. Чаще всего они транслитерируются, но, когда речь идет о широко распространенных названиях, следует использовать традиционное написание. Кроме того, в технических текстах присутствуют устойчивые, несвободные словосочетания. М.О. Юнусова делает вывод, что основную массу фразеологических единиц в данных текстах составляют фразеологизмы-термины, которые являются основным элементом любой научной статьи. Фразеологизмы в исходном своем значении и в качестве средства изобразительности в научном тексте являются недопустимыми, как любой источник неясности в текстах научного стиля [3].

Я пришла к выводу, что технический перевод является сложным процессом, требующим детального изучения терминологии, специальной лексики и учета других особенностей текста, но преодолевать трудности переводчик сможет по мере повышения своего профессионального мастерства и при условии постоянной работы в этом направлении. Несмотря на различия, все авторы сходятся во мнении, что целью перевода является установление эквивалентности между текстом оригинала и перевода. Главными общими проблемами перевода считаются нерешенность вопроса о классификации видов перевода, проблема эквивалентности и адекватности перевода и прагматическая проблема. Основным понятием моего исследования является технический перевод, считающийся отдельной наукой, возникшей на основе объединения лингвистики и техники. Область научно-технического перевода очень обширна и включает в себя различные виды материалов, что подтверждает значимость её исследования.

Литература

1. Комиссаров В.Н. «Современное переводоведение», изд. «ЭТС», Москва, 2002.
2. Гореликова С.Н. «Природа термина и некоторые особенности терминообразования в английском языке», Вестник Оренбургского государственного университета, 2002.

3. Климзо Б.Н. «Ремесло технического переводчика. Об английском языке, переводе и переводчиках научно-технической литературы», «Р. Валент», Москва, 2006.

УДК 811.111'33

Романюк С.Г.

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА СЛУЖБЕ У ПЕРЕВОДЧИКОВ

На сегодняшний день мы наблюдаем стремительное развитие информационных технологий, которые не обошли стороной ни одну профессиональную сферу деятельности человека. Соответственно на работу переводчиков это также имело своё влияние.

В Европейском магистре перевода представлен перечень необходимых современному переводчику навыков и умений, связанных с цифровыми технологиями, который включает следующие пункты:

- использование самых актуальных компьютерных приложений, включая весь спектр офисного программного обеспечения, и быстрое адаптация к новым инструментам и новым цифровым ресурсам;
- эффективное использование поисковых систем, инструментов на основе корпусов, инструментов текстового анализа и инструментов перевода;
- подготовка, обработка и управление файлами и другими медиа-источниками как частью процесса перевода, например видео и мультимедиа;
- осваивание основ машинного перевода и его влияние на процесс перевода;
- оценивание релевантности систем машинного перевода в процессе перевода и при необходимости внедрение соответствующей системы в процесс перевода;
- применение других инструментов для осуществления перевода, таких как программное обеспечение для управления рабочими процессами.

Все знания и умения переводчика в ИТ сфере можно разделить на следующие составляющие цифровой компетентности переводчика:

1. **Техническая.** Она включает в себя знания требований к переводчику в условиях цифровой экономики», возможностей машинного перевода, переводческих информационных инструментов. Также сюда относятся умения правильно выбирать необходимые ресурсы для решения задач, умение ориентироваться в информационных технологиях, способность чётко ставить цели и определять способы их достижения.
2. **Информационно-организационная составляющая** «связана со способностью/готовностью переводчика использовать систему знаний, умений, личностных качеств, необходимую для поиска, обработки, представления, хранения полученной информации и для организации в сети своей профессиональной деятельности».
3. **Коммуникационная.** Здесь все навыки, которые требуются от профессионального переводчика, связаны с общением с людьми. Это и знания разных форм онлайн коммуникации, способов защиты своих устройств от злоумышленников и вирусов, знание авторских прав и этических норм общения, а также умение применять эту информацию.

Как уже стало понятно для того, чтобы выполнить свою работу качественно, любому современному переводчику, кроме стандартного набора рабочих инструментов, таких как бумага, ручка и бумажные словари, может понадобиться и компьютер с выходом в Интернет. А это, в свою очередь, требует от человека наличия навыков работы с ним.

Переводчик должен чётко понимать, о чём идет речь в переводимом тексте, для того, чтобы выполнить адекватный перевод. «Исключительную роль и при предпереводческом анализе, и в процессе самого перевода играет контекстуализация переводимого текста, иными словами, переводчик должен уяснить фрагмент реальности, отраженный в тексте, и вписать его в широкий лингвокультурный контекст». На помощь в понимании значений лексических

и грамматических единиц приходят различные словари и лингвистические справочники. А вот уяснить «фрагмент действительности и постичь его отношение к действительности в целом переводчику позволяет его кругозор, его лингвострановедческие познания, а также разнообразные справочники как лингвострановедческого, так и специального характера».

Сейчас темп роста знаний в различных сферах деятельности человека и, следовательно, темп развития языка значительно опережает скорость печати и выпуска бумажных словарей и справочников. А переводчику всё чаще и больше приходится переводить тексты, написанные недавно, которые являются актуальными только в настоящий момент. Следовательно, без постоянного доступа в Интернет ему не удастся «должным образом контекстуализировать переводимые им современные тексты, что значительно снижает качество его перевода».

На сегодняшний день существует огромное количество различных словарей. Среди них можно выделить следующие:

1. **ABBY Lingvo**. С помощью этого словаря можно выполнить перевод слов и выражений, например, с русского на английский, немецкий, французский, итальянский и другие языки и в обратном направлении. В нём есть функция прослушивания правильного произношения, а так же возможность посмотреть примеры употребления данного слова или выражения в примерах.
2. **Multitran** – онлайн-сервис, в котором содержится несколько двуязычных словарей разных языков. Так же при поиске перевода необходимого слова можно найти конкретную область, в котором оно используется. Таких предметных тематик в данном словаре более 800. К тому же Multitran регулярно пополняется и совершенствуется переводчиками по всему миру.
3. **Cambridge Dictionary**. Этот словарь является электронной версией печатного издания. В нём к каждому слову приведены несколько примеров с разным контекстом, указан список синонимов, перевод идиом и фразеологизмов, в которых встречается данное слово. Так же указывается транскрипция в британском и американском варианте.
4. **Переводчик Google** – один из самых популярных сервисов машинного перевода. На сегодняшний день в нём доступно 90 языков. Сервис позволяет переводить тексты практически без ошибок, прослушивать правильное произношение слов, а так же вводит текст с помощью голоса.

Таким образом, стремительное развитие в сфере информационных технологий повлияло на переводческую область значительным образом. Современный переводчик должен иметь навыки владения компьютером, а именно уметь использовать необходимые переводческие инструменты, такие как онлайн-словари и сервисы, обрабатывать различные файлы, медиа-источники (видео, мультимедиа) и подобное. Одними из самых популярных онлайн словарей на сегодняшний день являются ABBYY Lingvo, Multitran, Cambridge Dictionary и Переводчик Google. Кроме того, переводчику необходимо уметь правильно коммуницировать с людьми как в реальной жизни, так и через Интернет. Ведь от этого могут зависеть его отношения с заказчиками и подобными людьми.

Література

1. Бузаджи Д.М. Высокие технологии при обучении переводу. Мосты N4(20) /2008. М.: Р.Валент, 2008
2. Гавриленко Н.Н Цифровая компетентность – ключевой компонент профессионализма переводчика // Вестник ПНИПУ «Проблемы языкознания и педагогики». № 3. Пермь: Изд-во Пермского национального исследовательского политехнического университета, 2018. С. 139-150.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «HOW TO GET AWAY WITH MURDER»)

Дослідження присвячено особливостям та способам перекладу англomовних юридичних термінів на матеріалі серіалу «How to get away with murder».

Об'єктом цієї роботи стали англomовні юридичні терміни, що зустрілися в опрацьованому матеріалі, а **предметом** є способи перекладу англійських правових термінів на українську мову.

Завданнями дослідження є аналіз способів перекладу юридичних термінів, визначення основних труднощів, що супроводжують цей процес, та виявлення їх причин.

Юридичний переклад є одним із видів спеціального перекладу, й саме тому він потребує високого рівня професійної підготовки. Серед характерних особливостей юридичної мови, які обумовлюють складність цього виду перекладу, найголовнішою є насиченість правових текстів вузькоспеціалізованою термінологією, вивчення та дослідження якої спрямовані на встановлення вдалої мовної комунікації у сфері юриспруденції, досягнення високого рівня якості та адекватності перекладу. Наукові праці з цього питання сприяють обміну досвідом між фахівцями та лінгвістами, встановленню та розвитку міцних контактів між державами з різними правовими системами. Саме це зумовлює **актуальність** нашої роботи.

Ми поділили усі терміни, що нам зустрілися, на 4 групи, залежно від способу їх перекладу:

1. Терміни, що були перекладені прямими відповідниками.
2. Терміни, при перекладі яких відбулися певні перекладацькі трансформації.
3. Терміни, переклад яких не було здійснено.
4. Терміни, які були перекладені неточно.

1. Терміни, що були перекладені прямими відповідниками.

У цій категорії представлені терміни, що позначають поняття притаманні як цивільно-правовій системі права (система права України), так і системі загального права (система права США). Це базові терміни кримінально-процесуального права. Випадки перекладу розглянутих юридичних термінів прямим еквівалентом склали 52% від загальної кількості.

Термін у контексті	Переклад терміна
You're looking at probation, community service .	Можна чекати умовного терміну, громадських робіт .

У статті 56 Кримінального кодексу України **громадські роботи** мають наступне визначення: «Виконання засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування» (Кримінальний кодекс України, 2001).

У Black's Law Dictionary знаходимо таке визначення поняття **community service**: «Socially valuable work performed without pay. Community service is often required as part of a criminal sentence, especially one that does not include incarceration» (Black's Law Dictionary, 2004).

Бачимо, що в обох системах права **громадські роботи** є одним із видів кримінального покарання за злочин, що передбачає безоплатну працю на користь суспільства. Збігаються також й основні види громадських робіт, серед яких зокрема прибирання вулиць та парків, вантажно-розвантажуючі роботи, догляд за хворими та інші.

2. Терміни, при перекладі яких відбулися певні перекладацькі трансформації.

Переклад 42% розглянутих юридичних термінів супроводжувався певними перекладацькими трансформаціями. Такий високий показник викликаний зокрема відсутністю в системі права України понять системи права США, контекстуальною потребою, необхідністю компактного перекладу у зв'язку з обмеженим екранним часом, спрощенням

перекладу з орієнтацією на глядача та іншими причинами. Серед трансформацій, які нам вдалося зафіксувати, знаходимо наступні: калькування (14%), генералізація (8%), описовий переклад (7%), модуляція (5%), опущення (4%) та нейтральна заміна (4%).

Трансформація	Термін у контексті	Переклад терміна
Калькування	What you're suggesting is called a « Directed verdict ».	Це прямий вердикт .

З допомогою калькування був перекладений такий термін як **directed verdict**, що має наступне визначення: «*a ruling entered by a trial judge after determining that there is no legally sufficient evidentiary basis for a reasonable jury to reach a different conclusion*» (Black's Law Dictionary, 2004).

Прямий вердикт виноситься суддею, коли сторона обвинувачення не надає достатньо доказів, щоб присяжні могли винести справедливий вирок. Це поняття відсутнє в українському праві, й об'єктивною причиною цього є факт недостатньої розвинутості в країні суду присяжних. Сам інститут здійснення народовладдя існує і є закріпленим Конституцією України, але фактично судові засідання з присяжними проводяться дуже рідко.

Трансформація	Термін у контексті	Переклад терміна
Описовий переклад	Call the judge and get a hearing for a gag order .	Дзони судді, хай видасть ордер на заборону обговорення в ЗМІ .

У Black's Law Dictionary наведено два визначення терміна **gag order**:

1. *A judge's order directing parties, attorneys, witnesses, or journalists to refrain from publicly discussing the facts of a case.* 2. *A judge's order that an unruly defendant be bound and gagged during trial to prevent further interruptions* (Black's Law Dictionary, 2004).

Контекст допомагає нам зрозуміти, що термін вжитий у своєму першому значенні. Українського терміна, який був би повним еквівалентом англійському поняттю немає, тому описовий переклад, на нашу думку, досить влучно передає суть вихідного поняття.

Трансформація	Термін у контексті	Переклад терміна
Генералізація	They're gonna assign you some lame public defender .	Тобі дадуть якогось адвоката дурня .

При аналізі досліджуваного матеріалу нами також були виявлені випадки застосування генералізації. Наприклад, англійський термін **public defender** був перекладений як **адвокат**. Розглянемо які визначення цих термінів нам дають словники.

Public defender це «*attorney who is employed by the state, local or federal government to defend people who are poor and cannot afford a private lawyer*» (Black's Law Dictionary, 2004).

В українській системі права за **адвокатом** закріплене наступне визначення «*юрист, який, маючи спеціальний статус, надає правову допомогу фізичним чи юридичним особам, здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, представляє інтереси фізичних або юридичних осіб*» (Енциклопедія Сучасної України, 2006).

Український термін **адвокат** має ширше значення, тоді як у визначенні англійського терміна увага наголошується на тому, що **public defender** надається окремим особам безкоштовно.

Трансформація	Термін у контексті	Переклад терміна
Модуляція	Criminal record , divorce, an actual skeleton in your closet?	Судимість , розлучення, справжній скелет у шафі?

У правовій системі США термін **criminal record** визначають наступним чином: «*the summary of an individual's contacts with law enforcement agencies. It provides details of all arrests, convictions, sentences, dismissals, not guilty verdicts and parole violations committed by an individual. In addition information about height, weight, eye and hair color, identifying marks, different names used by the person, different dates of birth, social security numbers used, fingerprint classification, race, and state and federal identification numbers of the individual are also provided*» (Criminal Record Law and Legal Definition, 1997).

В українському перекладі маємо термін **судимість**, що є «*особливим правовим станом особи, створеним реалізацією кримінальної відповідальності, який виникає у зв'язку з ухвалою*

обвинувального вироку суду за вчинений нею злочин і призначенням покарання та тягне певні, несприятливі для засудженого, правові наслідки, що виходять за межі покарання» (Юридична енциклопедія, 2003).

Терміни позначають відносно різні поняття. **Criminal record** є офіційним документом, своєрідним досьє злочинця, тоді як **судимість** – це стан, який особа набуває після скоєння злочину та осудження. Незважаючи на цю різницю, обидва поняття в цьому випадку є логічно взаємопов'язаними, і український відповідник був підібраний без втрати сенсу.

Трансформація	Термін у контексті	Переклад терміна
Опущення	Rape-shield laws prohibit..	Закон забороняє..
Нейтральна заміна	You will hear a fact pattern of a criminal case..	Ви почуєте приклад кримінальної справи..

Менш вживаними виявилися такі перекладацькі трансформації як опущення та нейтральна заміна, які застосовувалися при перекладі юридичних термінів при відсутності прямого відповідника у мові перекладу, для спрощення розуміння термінів глядачами, та для того, щоб зробити спілкування головних героїв більш невимушеним.

3. Терміни, переклад яких не було здійснено.

У деяких випадках присутність характерної правової реалії в одній державі, і її відсутність в іншій, призводить до того, що термін, який позначає цю реалію, не перекладається зовсім. Так, 3% розглянутих термінів не знайшли своє відображення у перекладі.

Зауважимо, що нульовий переклад неприпустимий при перекладі офіційних документів чи заяв, де важливою є чіткість та недопущення неправильної інтерпретації. На відміну від кінотекста, який є матеріалом нашого дослідження, де такий вид перекладу можливий.

Термін у контексті	Переклад терміна
Yes, but absolutely no contact. Jury tampering is illegal.	Так, але не спілкуватися. Це незаконно.

Jury tampering це: «*the crime of attempting to influence a jury through any means other than presenting evidence and argument in court, including conversations about the case outside the court, offering bribes, making threats, or asking acquaintances to intercede with a juror*» (Legal Dictionary, 2003).

Отже, це спроба вплинути на склад або рішення присяжних під час судового розгляду, що вважається в системі права США злочином. Залежно від обставин, за нього може призначатися реальне ув'язнення або штраф великих розмірів.

Як і у випадку з терміном **directed verdict**, можна сказати, що система суду присяжних в Україні є недостатньо розвинутою, тому такий злочин не передбачений у законодавстві. Це створило певні труднощі для перекладачів, тому вони змушені були вдатися до нульового перекладу.

4. Терміни, які були перекладені неточно.

У досліджуваному матеріалі нам також зустрілися випадки, коли юридичні терміни були перекладені з певною неточністю. Це може бути наслідком, наприклад, недостатньої обізнаності перекладачів з особливостями функціонування системи права в іншій країні.

Термін у контексті	Переклад терміна
Diminished capacity..	Часткова дієздатність..

Diminished capacity це «*an impaired mental condition – short of insanity that is caused by intoxication, trauma, or disease and that prevents a person from having the mental state necessary to be held responsible for a crime*».

Часткова дієздатність «характерна для осіб віком до 14 років, які виступають як самостійні суб'єкти цивільних відносин і мають право: 1) самостійно вчиняти дрібні побутові правочини (правочин вважається дрібним побутовим, якщо задовольняє побутові потреби особи відповідно до її фізичного, духовного чи соціального розвитку та стосується предмета, який має невисоку вартість); 2) здійснювати особисті немайнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом» (Цивільний

кодекс України, 2003).

Переклад терміну виявився неточним, адже визначальним критерієм у понятті **часткова дієздатність** є вік фізичної особи, а не психічне здоров'я, про яке йде мова у визначенні терміна **diminished capacity**. Більш вдалим у якості відповідника міг би стати термін **обмежена дієздатність**, що *«визначається судом щодо фізичних осіб, які страждають на психічний розлад здоров'я, що суттєво впливає на їх здатність усвідомлювати значення своїх дій або керувати ними»*.

Таким чином, можна зробити висновки про те, що найбільш частотними способами перекладу юридичної термінології виявилися: 1) підбір прямого відповідника та 2) переклад за допомогою певних трансформацій, серед яких найчастіше застосовувалися калькування (14%), генералізація (8%), описовий переклад (7%) та модуляція (5%).

Перспективою нашого дослідження є подальший розгляд особливостей юридичної термінології, порівняння англійської та американської термінологічних систем, аналіз впливу розбіжностей в функціонуванні правових систем різних держав на переклад юридичних текстів.

Література

1. How to Get Away with Murder Transcripts Index – Forever Dreaming. Retrived from: <https://transcripts.foreverdreaming.org/viewforum.php?f=188>
2. Серіал «Як уникнути покарання за вбивство» українською онлайн. Відновлено з: <https://uaserials.pro/749-yak-uniknuti-pokarannya-za-vbivstvo-sezon-1.html>
3. Кримінальний кодекс України. Закон від 05.04.2001 № 2341-III. Відновлено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Garner, Bryan A., and Henry Campbell Black (2004). Black's Law Dictionary. 8th ed. St. Paul, MN: Thomson/West.
5. Енциклопедія Сучасної України (2006). Гол. редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. Відновлено з: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42647
6. Criminal Record Law and Legal Definition. USLegal. Inc. (1997) Retrived from: <https://definitions.uslegal.com/criminal-record>
7. Юридична енциклопедія: [у 6 т.]. (2003) ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. Т. 5.
9. Legal Dictionary. The free dictionary. (2003) Retrived from: <https://legal-dictionary.thefreedictionary.com/jury+tampering>
10. Цивільний кодекс України. Закон від 16.01.2003 № 435-IV. Відновлено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

УДК 811.111'255.4

Янжула А.Д.

ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ЖАНРЕ ИСТОРИЧЕСКАЯ ФАНТАСТИКА

Основная задача переводчика во время перевода художественного текста – сохранить его особенности, а именно, культурные и социальные нормы, традиции, обычаи, а так же адекватно донести написанное в книге до читателя. За основу работы я взяла произведение “Последний вечер в Лондоне” американского автора Карен Уайт. В ходе перевода художественной литературы в жанре историческая фантастика, переводчик может столкнуться с рядом трудностей, которые будут рассмотрены ниже.

«Историческая фантастика – это литературный жанр, в котором действие происходит в прошлом. Историческая фантастика отражает детали того периода времени с максимальной точностью для аутентичности, включая социальные нормы, манеры, обычаи и традиции [1]».

В произведении “Последний вечер в Лондоне” присутствует двойная временная линия, а именно, Лондон 1939 года и Лондон 2019 года, которая объединяет прошлое и настоящее, что требует от переводчика в два раза больше справочной информации и знаний.

«...Каждый переводчик воспринимает текст по-своему. Но нужно понимать, что основная задача переводчика – адекватно передать то что хотел передать автор всеми возможными языковыми средствами. Перевод показывает стиль автора, его размышления о жизни. Поэтому переводчику следует выбирать такие идиоматические выражения, которые максимально точно демонстрируют намерения автора, чтобы произвести впечатление на читателя. Иногда переводчик выбирает конкретную лексическую единицу в зависимости от своих предпочтений, это может привести к появлению некоторых неточностей в целевом тексте. Переводчики должны обладать хорошей базой знаний в областях психолингвистики, культуры, истории, и т.д., а также должны иметь высокую переводческую компетенцию и понимание исходного языка чтобы совершить адекватный перевод. Иногда переводчик может ошибаться, если не хватает справочной информации или неправильно понимает исходный текст...[2]».

«Сюжет исторического художественного романа представляет собой сочетание реальных и вымышленных событий. Автор может придумывать персонажей, города и события, но они все равно должны соответствовать определенному периоду времени[1]».

Например, в произведении “Последний вечер в Лондоне” действие одной из двух временных линий повествования происходит в Лондоне, в 1939 году, это соответствует определенному периоду времени, а именно, периоду Второй мировой войны, который стал поворотным моментом в истории города.

«...Если же в переводе есть неточности, переводчик должен их показать. Переводчику следует не улучшать текст, а передавать всё написанное на языке перевода всеми понятными и доступными средствами. Все улучшения и модификации снижают качество перевода и, как следствие, его адекватность. При оценке перевода такие улучшения можно квалифицировать как ошибку. Когда автор находится рядом, переводчик всегда может обратиться к нему и уточнить, уместны ли такие действия. В других случаях, при переводе текста, переводчик должен понимать ошибки, которые переводчики допускали ранее, и избегать их в своем переводе. Тогда интерпретация может быть адекватной...[2]».

«Персонажи могут быть реальными и вымышленными, но все они должны выглядеть, говорить и действовать таким образом, чтобы точно отражать эпоху. Диалог должен соответствовать определенному периоду времени и отражать статус говорящих персонажей [1]».

Например, британские солдаты во время Второй Мировой войны не использовали бы современный сленг. На данном этапе для переводчика очень важно корректно перевести каждую реплику персонажа чтобы не исказить смысл сказанного и передать лексические особенности того времени.

«...Что касается характера персонажа, то переводчик может сделать вольный перевод, тем самым нарушив все нормы языка-оригинала и полностью воссоздать образ на своем родном языке. Так как языковая структура и средства выражения в каждом языке свои, переводчик не всегда может найти нужный эквивалент, поэтому можно нарушить нормы языка-оригинала в желании донести до читателя смысл исходного текста и его особенности. Можно сохранить стилистику той же, но при этом некоторые слова могут использоваться в неправильном значении из-за разницы в идиоматичности языков. Это положительно повлияет на перевод... [2]».

Из всего вышеперечисленного следует сделать вывод, что, перевод художественной литературы – это очень кропотливый процесс, с большим количеством мелочей, которым нужно уделить внимание. Грамотный переводчик должен быть всесторонне образованным и

обладати знаннями в численних сферах, він повинен розуміти культурні особливості того чи іншого періоду часу і мати достатню кількість знань, щоб відобразити їх на мові перекладу таким чином, щоб донести суть до читача. Перекладач повинен бути так само хорошим психологом, щоб правильно перекласти значення фрази або в самі яскраві кольори передати емоції персонажа. Коли у перекладача достатньо вихідної інформації, у нього з'являється більше можливостей, які допоможуть йому уникнути труднощів при перекладі художніх текстів.

Література

1.Learning platform "MasterClass" URL: <https://www.masterclass.com/articles/what-is-historical-fiction-definition-of-the-historic-al-fiction-genre-and-tips-for-writing-your-historical-novel#the-history-of-historical-fiction> (дата звернення 07.09.21)

2.Translation Journal URL: <https://www.translationjournal.net/October-2018/fiction-translation-problems.html> (дата звернення 07.09.21)

УДК 811.111'255.4

Бухало М.В.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

За основу своєї роботи я взяла книгу Стівена Кінга "Інститут". Вона була видана нещодавно, тому зараз існує не так багато перекладів цього твору. Під час читання роману я стикалася з деякими труднощами, до яких потрібно було приділити увагу, щоб зрозуміти який зміст вкладав автор в цей термін або слово.

Дія відбувається в Мінеаполісі. Автор нас знайомить з головним героєм на ім'я Люк. Він в свої дванадцять років розумний не по роках, навчається в школі для обдарованих дітей. Батьки хлопчика і директор школи вирішують відразу віддати його до інституту. Всі плани були зруйновані за одну ніч. У будинок вриваються невідомі люди і викрадають Люка, вбиваючи його батьків.

Головний герой прокидається у своїй кімнаті. Але лише деякі елементи його декору вказували на те, що він явно не вдома і це не його кімната. Хлопчик виявився в інституті. У цьому місці далеко не вчать, а ставлять досліди над дітьми. Все це робиться для того, щоб у обдарованих відкрилися або телепатичні (читати думки), або телекінетичні (рухати предмети) здібності.

Перше, на що я натрапила в книзі на гру слів Стівена Кінга. "... a black SUV turned onto Wildersmoot Drive in one of the suburbs on the north side of Minneapolis. It was a crazy name for a street; Luke and his friend Rolf called it **Wildersmooch** Drive, partly because it made the name even crazier and partly because they both longed to smooch a girl, and wildly." [1]. Автор вирішив в комічній формі перейменувати оригінальний місто Wildersmoot на Wildersmooch. Якщо розділити це слово на дві частини, то wild перекладається, як дикий, пристрасний, а smooch - цілуватися.

Друга гра слів: "The caretakers often called that part **Gorky Park**, because the kids who lived there (if you could call it living) were **gorks**." [1]. Gorky Park - перекладається, як Парк Горького, але саме слово gork позначає кретин, придурок.

Наступне, що використовував автор це цікаву, свого роду, ідіому. "Are we still in Minneapolis?" She laughed. "Not hardly. **And not in Kansas anymore, Toto**." [1]. Дана цитата з'явилася завдяки знаменитому фільму "Чарівник країни ОЗ" 1939 року. Персонаж на ім'я Дороті вимовляє такі слова: "Toto, I've a feeling we're not in Kansas anymore", означає, що якимось чином ви потрапили в дивне і небезпечне місце, і з тих пір ця фраза стала культовою, і використовується в багатьох фільмах, книгах і т.д.

Кінг часто використовує в романі речення або слова з інших мов, наприклад, ось один з

них: "**Boire comme un trou**, for instance" [1]. Автор в продовженні пише: "*Why drink like a hole when drink like a fish makes much more sense?*". Ідіому, яку він використовує, що є французького, що з англійської має один і той же сенс "пити занадто багато алкоголю" [2].

Ще один приклад з цієї книги: "*Mrs. Sigsby thought the Vermont neighbor had it right. The question was why Alvorson would do it that way; **it was carrying coals to Newcastle***" [1]. Дана ідіома означає робити щось непотрібне, щось явно зайве, оскільки місто Ньюкасл - центр англійської вугільної промисловості. Також є російський аналог цієї фрази "їздити в Тулу зі своїм самоваром" [3].

Підводячи підсумки, я намагалася вибрати найбільш яскраві приклади використання ідіом і словосполучень в творі Стівена Кінга, які можуть зустрічатися в роботах інших письменників. Переклад творів Кінга - свого роду виклик для перекладача, так як вони наповнені американським сленгом, переклад якого може викликати труднощі. Адже переводячи їх дослівно, можна втратити посил. Того, що хотів передати нам автор в книзі. Зберегти думку та посил в перекладі - одна з найголовніших завдань кожного перекладача.

Література

1. Stephen King. The Institute. URL: https://royallib.com/read/King_Stephen/the_institute.html#0 (дата звернення: 06.09.21)
2. URL: <https://lyricstranslate.com/ru/idiom/boire-comme-un-trou> (дата звернення: 06.09.21)
3. URL: <https://lyricstranslate.com/ru/idiom/carry-coals-newcastle> (дата звернення: 06.09.21)

УДК 811.111'33

Дедем А.О.

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Вважається, що ця тема дуже актуальна. Переклад літератури принципово відрізняється від інших категорій, і особливості художнього перекладу творів численні. Це означає, що на додаток до надання інформації читачеві, літературний переклад також виконує естетичні функції. Художній образ, створений в конкретному літературному творі (будь то образ персонажа або природи), безумовно, вплине на читача. З цієї причини літературний перекладач повинен враховувати всі особливості вихідного тексту. При прочитанні розповіді, вірша або будь-якого іншого літературного твору, перекладеного з іноземної мови, ми сприймаємо сам текст з його значенням, емоціями і характерами [1].

Культура перекладу художнього твору актуальна у сфері міжмовної інтеграції, у взаємопізнанні народів, позаяк у сучасних умовах глобалізації дедалі підвищується ступінь подвійної відповідальності перекладача як перед автором, так і перед іншомовним читачем. Такі психологічні аспекти культури перекладу художнього твору, як сміливість спрямування думки на читання між рядками, опертя на здогад як основу літератури, намагання не лише співтворити текст, а й певною мірою його удосконалити, важливі тим, що допомагають розкрити творчу лабораторію як письменника, так і перекладача. Перекладач художньої літератури повинен бути письменником-професіоналом, тільки тоді він зможе претендувати на творче самовираження, яке допомагає досягти найвищих вершин в інтерпретації художнього твору [2].

Отже, художній текст як об'єкт перекладу має ряд відмінних властивостей, що впливають на процес і якість перекладу. Останній є складним і багатогранним видом людської діяльності, у ході якої зіштовхуються різні культури, особистості, епохи, традиції та установки. Він передбачає передачу думки, змісту оригіналу, але за допомогою іншої системи знаків, підпорядкованої іншим законам розвитку і функціонування. На основі виконаного

дослідження висновуємо, що художній переклад має двобічний характер: з одного боку, він є результатом міжлітературної комунікації, а з другого, – багато в чому зумовлює й визначає її. Традиційно вважалося, що основна функція перекладу – інформативна, позаяк теорія художнього перекладу не виходила за рамки національно-літературного процесу й розуміла його надто однобічно. Нині ж ідеться про дві основні функції перекладу – інформативну та творчу. Художній переклад – це відтворення засобами рідної мови особливостей чужомовного літературного тексту в нерозривній єдності змісту і форми. Переклад є одним із важливих елементів сприйняття літератури іноземною мовою [3].

Література

1. Андрієнко Т.П. Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 13–18.
2. Бергер П.Л. Культурная динамика глобализации // Многоликая глобализация / под ред. П. Бергера и С. Хантингтона. М., 2004. С. 8–24.
3. Гумилев Н.С. Девять заповедей переводчика // Антология английской поэзии. М. : АРТ-ФЛЕКС, 2000. С. 12–16.

УДК 811.111'373.46:61

Любченко І.А.

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ МЕДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ У СФЕРІ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

Граматичні особливості текстів даної сфери притаманні здебільшого й текстам інших сфер цієї тематики та науково-технічного стилю взагалі, тобто зумовлені його сутністю, специфікою, наповненням та ціллю – об'єктивне, ефективне та оптимізоване донесення фактичних даних, звітів досліджень.

Об'єктом дослідження є тексти медичної тематики у сфері серцево-судинних захворювань. **Предметом** – їх граматичні особливості, які відрізняють їх від інших тематик наукового стилю та медичних сфер, і також ті, які властиві не тільки об'єкту дослідження, а й усім науковим текстам.

Мета дослідження – провести глибший огляд існуючих положень про граматичні особливості наукового стилю та встановити їх відповідність реаліям об'єкта дослідження, виявити чи має об'єкт помітні власні унікальні особливості.

Як стверджує Забайкіна А.І. та ін., загальним є схилення мовних конструкцій до номінативності – подача даних через застосування іменних частин мови більше, ніж через дієслова, що дозволяє ефективніше фокусувати увагу на явищі, аніж на часі: "...*the recovery of ventricular function after...*" замість "*ventricular function recovers after...*". Номінативність також з'являється у типових для більшості сфер багатокомпонентних термінологічних одиницях у вигляді іменників у ролі препозитивних означень "*home blood pressure monitoring*" [1; 2].

Серед іменників виділяються частково асимільовані латинські та давньогрецькі запозичення, які мають нестандартну парадигму числових форм та, на відміну від корінних англійських іменників з нестандартним творенням множини, які є загальноживаними перших об'єднує належність до наукового стилю та поширеність у медичній тематиці: "*stenosis – stenoses*", "*sternum – sterna*" [3].

Торкаючись граматичних особливостей, Л.Н. Пономаренко та ін. виділяють насамперед засоби досягнення знеособленого та об'єктивного подання матеріалу. Безособовість залишає фокус на головній ідеї без додавання у текст необов'язкових діючих осіб та не відвертає увагу на автора тексту. Граматичними засобами її досягнення є: речення у пасивному стані:

“Cigarette smoking should be strongly discouraged in patients with heart failure.” замість “Doctors should strongly discourage cigarette...”; речення з формальними вступними підметами “It” та “There”: “It is thought that abnormal fluid dynamic forces at...”, речення з смисловим безособовим підметом: “Urging patients to alter their lifestyle is important...”; ситуативне подання матеріалу через займенники першої особи однини, коли їх наявність залежить від матеріалу, про який розповідається та стиля автора [2; 3; 4].

Досягнення логічності, безособовості і ефективності потребує різноманітних засобів виразу. Забайкіна А.І., а також Мішутінська О.О. та ін. збігаються в свідченнях про складні речення, насичені великою кількістю однорідних членів речення, дієприкметниками, інфінітивами, герундіями та конструкціями з ними. Де з дієприкметникових помітні абсолютні конструкції: “Subvalvular aortic stenosis (SAS) is the second most common type of aortic stenosis, accounting for 14% of left ventricular outflow tract (LVOT) obstruction, **with valvular aortic stenosis being the most common cause**”; з інфінітивних актуальні уці: “Another explanation for it to be considered as an acquired lesion...”, “Altered fluid shear stress has been shown to induce...”, “...causing cellular growth factors to engineer regional cellular proliferation...”. Але не було знайдено підтвердження наявності герундіальної конструкції, як характерної для текстів цієї сфери. Посиленню логічного зв'язку між складними реченнями та всередині сприяє розташування їх елементів, що відповідно підстроюється [1; 3; 4].

З часових форм найбільш характерні є часові форми Simple, їх переважання обґрунтоване зазначеною ціллю цих текстів й також сприяє якнайбільш ефективному донесенню фактів [3]. Цим зумовлено і те, що з них найпоширенішим є Present Simple: “High fluid intake negates the positive effects of diuretics and induces hyponatraemia.”, тоді як Past і Future є більш ситуативними [3; 2]. Аспект Perfect є менш поширеним чисельно, але є другим, який регулярно застосовується у цих текстах, у чому збігаються слова авторів [3]. З його допомогою звичайно підкреслюють досягнутий результат чогось або стан та відомі дані про щось на сьогоднішній день: “Studies **have shown** that there is a direct relationship between the severity of SAS and AR” [4]; “No randomised studies **have addressed** the role of salt restriction in congestive heart failure.” [2]. Present Perfect Passive у першому реченні про стан дослідження питання на сьогодні, далі наступне речення, де з використанням Past Simple подається попередня цьому подія: “But it has been shown that there is no significant progression of AR. A study by van der Linde et al. showed that in most patients” [4]. Як і взагалі у цих текстах, пасивний стан поєднаний з Present Perfect є не менш розповсюдженим [3].

Заголовки статей, підрозділів текстів цієї сфери, тематики та стиля, як і заголовки взагалі постають граматично спрощеними з можливою відсутністю артиклів: “Treatment of underlying disease” [2]. Окрім того, артикль не використовується з назвами хвороб, подій, станів та речовин: “In cases of **isolated diastolic dysfunction**, either *α* blockers or calcium channel blockers with rate limiting properties—for example, **verapamil, diltiazem**—have theoretical advantages.” [2].

Науково-популярні тексти цієї сфери мають не такий навантажений синтаксис і вони можуть бути взагалі позбавлені названих вище рис, тому що їх завдання це описати матеріал близькою для неспеціаліста мовою з вільним використанням прийомів з інших стилів [3].

У дослідженні або на даному етапі дослідження не було висунуто граматичні особливості властиві суто цій сфері, а не іншим. Вони спільні певною мірою для більшості сфер медичної тематики та здебільшого науково-технічного стиля загалом. Поясненням є те, що незалежно від сфери, особливості на граматичному рівні можуть бути зумовлені та сформовані глобальною ціллю тексту, яка є однією для текстів цього стиля.

Література

1. Забайкіна А.И. Лингвостилистические особенности англоязычного научного текста. *Ogap'ev-Online*, 13 (27), 2014. С. 1-6. URL: http://journal.mrsu.ru/wp-content/uploads/2014/04/statya_Zabajkina_2013.pdf
2. Gibbs C.R. & Jackson G. & Lip G.Y.H. ABC of heart failure: Non-drug management. *British*

medical Journal, 320 (7231), 2000. P. 366-369. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1127148/pdf/366.pdf>

3. Пономаренко Л.Н. & Мишутинская Е.А. & Злобина И.С. Лингвостилистические особенности медицинских текстов в переводческом аспекте, *Гуманитарная парадигма*, 1(4), 2018. С. 9-14. URL: <http://humparadigma.ru/art/2018/03/02-Ponomarenko-Mishutinskaya-Zlobina.pdf>

4. Devabhaktuni S.R. & Chakfeh E. & Malik A.O. & Pengson J.A. & Rana J. & Ahsan C.H.. Subvalvular aortic stenosis: a review of current literature. *Clinical Cardiology*, 41(1), 2018. P. 131-136. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6489749/pdf/CLC-41-131.pdf>

СЕКЦІЯ 3. ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ І МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 130.2:572.026:37

Гайдук Н.А.

ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ ТА ІДЕОЛОГІЧНА КРИТИКА МЕТАМОДЕРНІЗМУ

Теоретиками постмодернізму вважаються Жан Франсуа Ліотар, Юрген Хабермас, Фредрік Джеймсон, Чарльз Дженкс, Іхаб Хассан, Лінда Гатчеон та ін. Але майже одночасно усі, хто описував та притримувався цієї культурної, філософської, естетичної концепції, – відмовилися від неї. Проте культура та її надбання нікуди не поділися, постійно існує необхідність їх тим чи іншим чином описувати, отож виникла нагальна потреба введення нових понять та термінів, що уміщували б значення останніх.

Ще на початку 2000-х років усі були змушені відмовитися від концепції постмодернізму як течії, що виникла на заміну модернізму. Коли Лінда Гатчеон 2002 року повторно видала свою книгу «Політика постмодерну», вона додала у нову версію видання епілог, в якому закликала теоретиків постмодернізму вигадати новий альтернативний варіант уживаного дотепер терміну, наголошуючи: «давайте просто скажемо це: усе скінчено»; Олександр Павлов вважає, що таким чином вона кинула виклик науковцям, проте нічого кращого, ніж додати ще один префікс до терміну, вона не вигадала: від цього і пішов термін пост-постмодерн – тобто це те, що слідує після постмодерну. Лінда Гатчеон завершує свій епілог наполегливим питанням, відповіді на яке вона сама не має: «Постмодерн у нашому, двадцять першому сторіччі завершений, не зважаючи на те, що його дискурсивні стратегії та його ідеологічна критика продовжуються так само, як вони продовжуються відносно до модернізму. Літературні історичні категорії типу модернізму та постмодернізму, в решті решт, є лише евристичні ярлики, які ми приклеюємо, намагаючись накреслити культурні зміни та наслідування. Пост-постмодернізм вимагає нового власного ярлика, і я підбиваю підсумок: кидаю виклик читачам самостійно відшукати його та дати йому власне ім'я у XXI столітті» [1].

Деякі критики та теоретики зробили спробу відповісти на це суперечливе питання, висунуте Ліндою Гатчеон. Наприклад, Жиль Липовецький, французький філософ, письменник та соціолог, професор університету Стендаля у Греноблі, один із найоригінальніших соціальних мислителів у Франції сьогодні, висунув припущення, що на зміну постмодерну прийшов гіпермодерн, оскільки «сучасні культурні практики та соціальні відносини стали настільки по своїй суті безглуздими, що еволюціонують у гедоністичний екстаз настільки ж, як і в екзистенціальне страждання» [2]. Термін «постмодерність» був використаний для опису тієї історичної трансформації кінця 20 століття, коли інституційні перерви, що стримували індивідуальну емансипацію, розпалися, тим самим породжуючи повне вираження індивідуальних бажань та прагнення до самореалізації. Але зараз є ознаки, що ми вступили в нову фазу «гіпермодерності» (суспільства, яке характеризується рухом, плинністю та гнучкістю, віддалене як ніколи від великих принципів структурування сучасності), що характеризується гіперспоживанням (споживанням, яке поглинає та інтегрує все більше і більше сфер соціального життя і яке спонукає людей споживати для власного задоволення, а не для підвищення свого соціального статусу) та гіпермодерною особистістю (орієнтована на задоволення та гедонізм, також наповнена тією напругою та тривогою, яка виникає внаслідок життя у світі, позбавленому традицій та перед невизначеним майбутнім). Усе це –

гіпермодерні часи» [2].

Філософ Алан Кірбі запропонував для означення сучасної парадигми думок терміни «цифромодернізм» та/або «псевдомодернізм», що «винний своїм виникненням та винятковістю комп'ютеризації тексту, та надає нову форму змістовому навантаженню тексту, який відрізняється передовою прогресивністю, безсистемністю, нетривалістю та анонімністю – як соціальною, так і мульти-авторською» [3]. Найважливішим осередком «цифромодернізму» Кірбі назвав світову мережу, а потім, беручи до уваги телебачення, кіно, комп'ютерні ігри, музику, радіо тощо, Кірбі проаналізував появу та наслідки цих різноманітних засобів масової інформації, що забарвлюють наш культурний ландшафт новими ідеями щодо текстів, а, оскільки користувачі фізично втручаються у створення текстів, наше електронно залежне суспільство стає все більше залученим до однієї великої оповіді. Новоявлені тенденції Кірбі порівнює із протилежними тенденціями попередньої епохи постмодернізму, намагаючись зрозуміти і завдяки цьому отримати контроль над означеною культурною парадигмою, при цьому уникає як ейфорії щодо появи принципово нових тенденцій, так і не вдається до песимістичного фаталізму, констатуючи, що «цифромодернізм» повністю охопив суспільство нового формату завдяки тим новим технологіям, що розгортаються майже щодня.

Теоретик культури Роберт Самуельс назвав нову суспільну епоху епохою автомодернізму у контексті «технологічної автоматизації та автономії людини – ця несподівана та новаторська комбінація автономії та автоматизації може сприйматися як визначальні суперечності сучасності життя загалом та цифрової молоді зокрема» [4]. Самуельс називає кілька основних технологій, що повсюдно використовуються цифровою молоддю на початку XXI століття в глобалізованому західному світі: «персональні комп'ютери, текстові процесори, стільникові телефони, айподи, блоги, пульти дистанційного управління телевізорами та персональні комп'ютерні ігри – саме ці технологічні об'єкти високого рівня автоматизації допомагають людині підвищити відчуття особистої автономії» [4].

За визначенням Ніколя Бурріо, французького куратора, мистецтвознавця та художнього критика, нову культурну парадигму слід було б назвати альтермодерном, – його концепція вважається найбільш відомою, але ж і найменш зрозумілою; визначення альтермодерну не можна назвати чітким та послідовним, при цьому розмитими залишаються і постулати та їх структура за визначенням Бурріо – але відкритість кордонів визначення нової культурної парадигми стимулювала появу численних транснаціональних культурних переплетень, і там самим, нові форми сучасного мистецтва. Альтермодерн заснований (на противагу мультикультуралізму) на креолізації, коли дві чи більше культур при взаємному перетині впливають одна на одну та вбирають культурні частини або ознаки одна одної [5]. Крім того, одним з базових принципів альтермодерну Бурріо визначив гетерохронію, коли людська історія вважається не лінійною, а складається з декількох часів [5]. За думкою Бурріо, твори сучасних митців відображають переплетення між собою тексту та зображення, часу і простору; митець подорожує сучасним та різноманітними історичними періодами, виокремлюючи певні їх знаки і за допомогою цього може спробувати осмислити «тут і зараз», перевтілюючись у свого роду «кочівника»: в просторі, в часі і серед знаків (Bourriaud, 2009). Крім того, за визначенням мистецтвознавця, альтермодерн включає в себе поняття гібридизації, коли сучасне мистецтво прагне подолати національні кордони, стати всесвітньою мережею, або навіть гіпертекстом [5]. Остаточне визначення альтермодерну за версією Бурріо наводимо як «синтез між модернізмом та постколоніалізмом», при цьому синтез цей виражається, відповідно, у гетерохронії та «архипелагографії», у «глобалізованому сприйнятті» – розвинений світ розширює свої кордони і це розширення призводить до гетерохронії глобалізованих окремих суспільств із різним ступенем модернізму і до всесвітнього архіпелагу без центру; до географій, що історично пов'язані та володіння яких глобально перетинаються – саме цьому сучасний культурний дискурс не можна сприймати без глобалізації, креолізації та культурного номадизму як пласту культурної спадщини [5].

Основною проблемою постулатів Бурріо можна назвати наступне протиріччя:

мистецтвознавець визнає, що форма та функції мистецтва змінилися, але не може зрозуміти, як і чому це сталося. Тому він справедливо підкреслює, що досвід та пояснення у цьому випадку – одне й те саме, і саме цьому гетерохронія, «архипелагографія» та номадизм для Бурріо – не лише система вираження структури відчуттів, але й самі відчуття. Саме тому, що Бурріо плутає різноманіття форм зі множинністю структур, його концепцію альтермодернізму не лише не визнають, але й називають гармидером. Тут слід відзначити, що, коментуючи експозицію «Altermodern: Tate Triennial 2009» у Тейт Британія, куратором якої був Ніколя Бурріо, мистецтвознавець Едріан Сірл, писав у «The Guardian» щодо огляду альтермодерну, назвавши експозицію «найбагатшою та найщедрішою», при цьому відзначив, що постмодернізм помер, але щось цілком більш дивне посіло його місце, до того ж, Сірл намагається відповісти на питання, чи є альтермодерн майбутнім сучасного мистецтва і цитує у своєму огляді Бурріо: «Більше немає коренів, які б підтримували форму, немає точної культурної основи, що слугувала б орієнтиром для варіацій, немає ядра, немає меж для художньої мови» [6].

Думки Сірла щодо альтермодерну як нового стану мистецтва, притримується і мистецтвознавець «The Times» Рейчел Кемпбел-Джонстон, так зазначаючи у передмові до своєї статті «Альтермодерн: Триєнале Тейт 2009 у Тейт Британія»: «добра новина від Тейт Британія полягає у тому, що постмодернізм загинув – це, безумовно, повинне стати великим полегшенням для усіх тих, хто ніколи не був упевнений у тому, що саме є постмодернізм; тепер у них більше немає необхідності навіть намагатися розібратися у проблемі. Погана новина полягає у тому, що після постмодернізму настала нова ера альтермодерну, і якщо посмодернізм – то відверта дурниця, але те, що прийшло йому на зміну – то взагалі повний гармидер» [7].

При цьому багато хто з дослідників погодився із синтаксично правильним, але семантично безглуздим терміном пост-постмодернізм, через що виникла нагальна потреба у новому термінологічному найменуванні, яке б найповніше описувало новий порядок у мистецтві, який назвали «метамодернізм» і віднесли до так званих «парасолькових».

Література

1. Hutcheon, L., 2002. The Politics of Postmodernism. New York/London: Routledge, 232 p.
2. Lipovetsky, G., 2005. Hypermodern Times. Cambridge: Polity Press. 150 p.
3. Kirby, A., 2009. Digimodernism: How New Technologies Dismantle the Postmodern and Reconfigure our Culture. New York/London: Continuum. 288 p.
4. Samuels, R., 2008. Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education, in Digital Youth, Innovation, and the Unexpected, ed. T. Mcpherson. Cambridge, MA: The MIT Press. 219 p.
5. Bourriaud, ed. N., 2009. Altermodern. Tate Triennial. London: Tate Publishing, [online]. Available at: <<https://www.tate.org.uk/press/press-releases/altermodern-tate-triennial-2009>> (Accessed 01 July 2021).
6. Searle, A., 2009. The Richest and Most Generous Tate Triennial Yet. The Guardian, March 2, [online]. Available at: <<https://www.theguardian.com/artanddesign/2009/feb/02/altermodern-tate-triennial>> (Accessed 01 July 2021).
7. Campbell-Johnston, R., 2009. 'Altermodern: Tate Triennial 2009 at Tate Britain', The Times, March 2, Vol. 2. [online]. Available at: <<https://www.thetimes.co.uk/article/altermodern-tate-triennial-2009-at-tate-britain-kkpwc165s38>> (Accessed 01 July 2021).

КАТЕГОРІЯ ВИДУ ДІЄСЛОВА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Категорія виду – одна з граматичних категорій дієслова, в яких виражається його загальнограматичне значення. В українській та польській мовах дана граматична категорія знаходить вираження у всіх формах, притаманних дієслову.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю у систематизації накопичених наукових знань з метою подальшого контрастивного аналізу.

Дане питання розглядалося таким лінгвістами як В.В. Виноградов, Ю.С. Маслов, М.А. Жовтобрюх, А.А. Городенська. Окрім того, відомо про ряд дослідників які вивчали дане питання у порівняльному аспекті: Г.Д. Басова, Г.П. Олійник (на матеріалі російської та української мов); В.І. Кононенко та І.В. Кононенко (на матеріалі польської та української мов).

Даючи визначення граматичній категорії виду, різні науковці кладуть різні ознаки процесу: ознаку внутрішньої межі (В.В. Виноградов), ознаку цілісності процесу (Ю.С. Маслов), ознаку визначеності процесу по відношенню до існування у часі. Охоплюючи усі випадки дієслівного слововжитку, дані визначення не суперечать одне одному, а навпаки доповнюють одне одного, і тому, як відзначає Ф.К. Гужва, «визначення, що кладуть в основу видових відмінностей дієслова будь-яку з цих ознак, є по суті різновидами одного і того ж визначення» [1,с.124].

Враховуючи сказане, найбільш точним, на наш погляд, є наступне визначення: «Категорія виду – це система протиставлених форм дієслова за лінією обмеженості\необмеженості, цілісності\нецілісності, реалізованої цілісної процесуальної ознаки або розвитку дії у часі» [2,с.343].

Форми доконаного виду виражають дію, яка досягла своєї внутрішньої межі: *зробити/zrobić*, *написати /napisać*, *приготувати/przygotować*. Форми недоконаного виду, як правило виражають незакінчену дію у процесі її розвитку: *робити/robić*, *писати/pisać*, *готувати/gotować*.

Граматична категорія виду має своє морфологічне вираження. Перш за все, воно проявляється у тісному зв'язку з категорією часу. Спільним для обох мов є те, що дієслова доконаного виду не мають форми теперішнього часу. Їм властиві лише форми минулого та прості форми майбутнього часу: *написати – напишу – написав/ napisać – napiszę – napisał*. Дієслова недоконаного виду у польській мові мають форми теперішнього, минулого та майбутнього часу: *pisać – piszę – pisał – będzie pisał*. Для української мови є характерними ті ж форми (*писати – пише – писав – буде писати*), але, на відміну від польської мови, для української мови також характерною є синтетична форма майбутнього часу: *робитиму, писатиму, говоритиму*.

Відношення членів видової опозиції інтерпретується лінгвістами по-різному: більшість мовознавців розглядає їх як форми однієї лексеми з різним граматичним значенням (Ф.К. Гужва, В.В. Виноградов, А.В. Бондарко), але деякі дослідники вважають їх різними лексемами, одна з яких є первинною, а інша – похідною, утвореною від першої. У своїй роботі ми дотримуємося першої точки зору. Видову опозицію (пару) утворюють два дієслова, які є тотожними за свої лексичним значенням, але відрізняються граматичною семантикою виду. «Обов'язковою умовою входження до видової пари є повна лексико-семантична тотожність» [2, с.344].

Для української та польської мови спільними є наступні способи утворення видових пар: перфективація (*робити – зробити/ robić – zrobić*, *писати – написати / pisać – napisać*), імперфективація (*дати – давати/ dać – dawać*; *почати – починати / rozpocząć – rozpoczynać*, *встати – вставати / wstać – wstawać*), суплетивний спосіб (*брати - взяти/brać – wziąć*, *говорить -сказать/говорити – сказати /mówić – powiedzieć*).

Для української мови характерним способом утворення видової пари є також спосіб наголосу: *засипати* – *засипати*, *розрізати* – *розрізати*. Наголос як єдиний спосіб розрізнення дієслів у рамках видової пари має місце лише у формах інфінітиву, а також у формах минулого часу, утворених від інфінітиву. У решті форм наголос виступає лише додатковим засобом вираження видової опозиції. Що стосується польської мови, то треба відзначити, що утворення видової пари за допомогою наголосу є неможливим, тому що польська мова – це мова з фіксованим місцем наголосу у слові. В абсолютній більшості польських слів наголошеним є передостанній склад.

У деяких випадках дієслова української та польської мови, будучи еквівалентними одне одному, утворюють видову пару різними способами. Так, видовою парою для українського дієслова *класти* є дієслово *покласти*, яке утворюється способом перфективації. Однак у польській мові еквівалентне даному дієслову утворюється суплетивним способом: *kłaść/położyć*.

Таким чином, категорія виду в українській та польській мовах має високий ступінь схожості. Виявлені відмінності, найчастіше не стосуються змісту, а мають формально-структурний характер.

Література

1. Гужва Ф.К. Морфология русского языка. Киев: Рад. шк., 1987.
2. Сопоставительная грамматика русского и украинского языков/ Г.Д. Басова, А.В. Качура, А.В. Кихно и др. К.: Наук. думка, 2003.

УДК 811.111'33

Мелешко А.С.

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ МОДАЛЬНИХ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Модальні слова та їх структурні одиниці вважаються однією з найсуперечливіших та складних лексико-граматичних розрядів слів і привертають увагу багатьох вчених через те, що модальні слова досі залишаються не до кінця поясненими у зв'язку з їх багатоплановістю і функціональними особливостями.

Модальність відіграє надважливу роль у будь-якій мові, адже, будучи граматичною категорією, відображає ставлення до змісту висловлювання й самого висловлювання до тих реалій, у яких воно було сказане. Це суб'єктивне ставлення може бути розкрито різними засобами, словами, фразеологічними зворотами, емоційним акцентом людини, що його висловлює, порядком слів тощо. В англійській мові модальні дієслова являють собою певну своєрідну групу, яка характеризується наявністю різного роду особливостей, притаманних лише їй. Саме тому модальні дієслова – дуже складна та специфічна ніша, завдяки якій мова насичується величезною кількістю значень. Варто зазначити, що проблема нашого дослідження займає чільне місце у дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема таких: Є. Арміна [1], Є. Беляєва [2], В. Брицин [3], В.Кабакчи [4], І. Карабан [5].

На понятті модальності, які існують у вітчизняній та зарубіжній науці, ми визначаємо це як оцінку людини, яка говорить, певного висловлювання чи ставлення висловлювання до дійсності [6, с. 33], але і заавдяки модальних дієслів.

Тобто модальні дієслова показують величезну кількість значень, які не повинні забуватися перекладачем для якісного та правдивого перекладу. Оскільки проблема модальних дієслів дослівно розкрита в працях з граматики, слід акцентувати увагу на декілька випадків їх вживання, що потребують уваги перекладача у першу чергу.

1. Модальне дієслово *must*, крім вираження певного роду повинності, може характеризувати припущення, яке межує з реальністю. У даному значенні воно перекладається як «повинно бути».

Наприклад, *That must be interesting. (Ймовірно, це цікаво); He must have got the article he needed. (Він, думається, знайшов статтю, яка йому потрібна)* [7, с. 59].

2. Модальні дієслова **can / could** при використанні їх у питальних реченнях виражають певні сумніви та невпевненість, що надає мові більш емоційного насичення. Українською мовою вони дослівно перекладаються як «чи може».

Наприклад, *Could this old woman be Mary? (Чи може ця старенька бути Мері?). She could not have changed like that. (Вона не могла б так змінитися)*. Окрім цього, при запереченні дієслово **can** може розкривати певну неймовірність і перекладатися як «не може бути» [7, с. 60].

3. Модальне дієслово **might** у поєднанні з перфектним дієсловом неозначеної форми (інфінітивом) означає дію на межі звершення і трактується як «мало не». Наприклад, *Watch your step! Yesterday I might have broken my leg here. (Дивіться під ноги! Вчора я, тут мало не зламав ногу)* [7, с. 60].

Окрім своїх головних значень, це дієслово може виражати й категорію схожості.

Наприклад, *He might have been riding with royalty. (Він їхав, неначе король)* [7, с. 61].

4. В офіційних документах модальне дієслово **shall** буде виражати певну повинність.

Наприклад, *Candidates shall return to their seats until all the papers have been collected. (Кандидати повинні залишатися на своїх місцях, поки всі документи не будуть зібрані)* [7, с. 63].

Потрібно також зазначити ще одну специфічну особливість модальних дієслів, тобто коли вони можуть використовуватися у слабшому значенні. Цю рису можна помітити в стійких висловлюваннях із застосуванням модальних дієслів, що виступають у цьому випадку як стереотипні фрази. В цих висловлюваннях значення модального дієслова слабке і воно не потребує перекладу.

Тобто варто констатувати, що в сучасній англійській мові можна виділити різні структурні типи модальних дієслів, які розкриваються за допомогою компаративних фразеологічних одиниць. Тобто для цих дієслів характерні т. зв. модальні типи фразеологічного значення:

1. Цілісне модальне значення.
2. Розділово-цілісне модальне значення.
3. Цілісно-комунікативне значення.
4. Розділово-цілісне комунікативне компаративне значення.

У цілому щодо передавання модальності в перекладі можна зауважити, що ця проблема є масштабною, адже внаслідок невмілого перекладу втрачається сенс словосполучення і тексту взагалі. Саме тому модальність – це комплексна багатоаспектна функціонально-семантична категорія, що виражає ставлення мовця до висловлюваного, його оцінку ставлення до об'єктивної дійсності. Зміст висловлюваного може розглядатися як реальне або нереальне, можливе або неможливе, необхідне або ймовірне, бажане або небажане тощо. Модальність диференціюється на об'єктивну і суб'єктивну. Суб'єктивна модальність, на відміну від об'єктивної, є факультативною ознакою висловлювання та виражається такими засобами, як порядок слів, інтонація, лексичні повтори, модальні слова і дієслова, вигуки, вставні слова і словосполучення, вставні речення, порядок слів у реченні [8].

Література

1. Арміна Є.О. Модальність як перекладознавча проблема // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2010. Вип. 17. С. 27–35.
2. Беляева Е.И. Функционально-семантические поля модальности в английском и русском языках. Воронеж: Издательство Воронежского университета, 1985. 180 с.
3. Брицин В.М. Модальна граматика дискурсу як один із напрямів семантико-синтаксичних досліджень // Мовознавство. 2006. № 2/3. С. 101–110.
4. Кабакчи В.В. Практика английского языка: сборник упражнений по переводу. СПб.:

Союз, 2004. 255 с.

5. Карабан І.В. Переклад з української мови на англійську. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. 608 с.

6. Хуснетдинова Д.Д. Особенности перевода модальных глаголов с английского языка на русский в научно-технических текстах // Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки: сборник статей по материалам LXV международной студенческой научно-практической конференции. Новосибирск: Сибирская академическая книга, 2018. № 5 (65). С. 94–98

7. Смушков И.Л. Функционально-семантические особенности модальных глаголов в английском языке. Воронеж: Воронежское издательство учебной литературы, 2009. 382 с.

8. Помазан О.С. Засоби вираження модальності в сучасній англійській мові. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса. 2016. Т. 2. № 8. С. 138–142

УДК 811.111'276(73)

Петрова А.О.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АМЕРИКАНСЬКОГО ГУМОРУ ПРО ТВАРИН (НА МАТЕРІАЛІ МУЛЬТСЕРІАЛУ "BOJACK HORSEMAN")

Представники фауни відіграють важливу роль в житті людини і наділяються аксіологічно значущими характеристиками. Культурна цінність тих чи інших тварин і їх характеристик визначається частотністю їх появи в різних типах дискурсу в якості головних діячів. **Актуальність** дослідження продиктована необхідністю визначення аксіологічно значущих явищ у різних мовних картинах світу.

Завданням даної роботи виступає виявлення культурологічних особливостей представників фауни США в рамках мультсеріалу "BoJack Horseman", проаналізувати основні характеристики даних комічних об'єктів.

Об'єктом нашої роботи є американський гумор про тварин, а **предметом** – лінгвокультурні особливості його проявів.

Вивченням американського гумору як об'єкта лінгвокультурології займалися В.І. Карасик (2015), О.А. Леонтович (2005), та такі закордонні вчені як В. Блер (1960), Т. Пію (2011) та ін.

Комічні характеристики тварин реалізуються через культурні концепти. Основною одиницею лінгвокультурології є культурний концепт, що представляє собою багатовимірне смислове формування, в якому виділяються ціннісна, образна і понятійна сторони. Вираз концепту – це вся співвокупність мовних засобів, прямо або побічно ілюструють, уточнюють і його зміст (Карасик, 2015).

Поява образу тварини в американському гуморі не є новим явищем. Ще з давніх часів значення тварин відіграє важливу роль у системі вірувань корінних американських індіанців, оскільки вважається, що вони володіють надприродними здібностями, які можуть втілювати, надавати і впливати на людину, наділяючи його потужними рисами, атрибутами і характеристиками тварини (Pughe, 2011).

Особливості національних стереотипів американців актуалізуються в їх гуморі. У багатьох американських комічних текстах (наприклад, в анекдотах) висміюються стереотипні характеристики тварин, які поміщаються в поведінковий контекст, характерний для людини. Відповідно, в подібних текстах висміюються, перш за все, не самі тварини, а концепти, які традиційно пов'язуються з цими тваринами.

Американський гумор специфічний, різкий абсолютно конкретний, в ньому має бути все роз'яснено до найдрібніших деталей. Отже, гумор американців обумовлений такими особливостями національного характеру, як відкритість, прямота, безапеляційність, що

проектуються на поведінку тварин.

DOVE: *Listen, kid, I don't need your life story. I just came out here to commit a suicide.*

TODD: *No! Don't do it!*

DOVE: *Crap! Forgot I could fly.*

Прямолінійність голуба і абсурдність ситуації, в яку він потрапив, в поєднанні з типовою для американців грубістю, додає жарту ще більшу комічність.

Стратегія відкритості з часом втратила свою гнучкість і почала межувати з примітивізмом, безглуздістю. Гумор безглуздості в принципі зустрічається у багатьох національних жартах, проте в комунікативній поведінці американців його роль дійсно велика. Безглуздість переноситься на стереотипні характеристики тварин та на їх поведінку, що й викликає комічний ефект.

WANDA: *Let us take you to the hospital.*

DEER: *I can't go back to no hospital. This is the fourth time I have been hit this year. I don't have health care. I didn't pay my bills, so I am in arrears.*

Найбільш частим об'єктом осміяння в американській лінгвокультурі є така тварина, як олень. Це обумовлено, перш за все, тим, що олені часто потрапляють під колеса автомобілів на трасах. У наведеному прикладі такий стереотип про тварину поєднується із сучасною суворою реальністю США про страховку.

Розглянемо наступний приклад:

JESSICA: *Why do you say yes to everything?*

MR.PEANUTBUTTER: *I get excited by the possibilities. Look, a CD, at a coffee shop? That is crazy. Buying it.*

JESSICA: *Eh-eh eh-eh! No. Drop it. Drop it. [whimpers] Good boy.*

В американській культурі образ собаки асоціюється з такими поняттями як доброта, щирість, як і показано в даному прикладі. Персонаж Mr. Peanutbutter відкритий до всього і радіє навіть найпростішим речам, що викликає сміх.

Слід зазначити, що коти і собаки виступають в якості комічних об'єктів частіше, ніж будь-які інші тварини.

В результаті дослідження було визначено, що в основному американський гумор про тварин побудован на грубості, безглуздості, відкритості. Розглянув приклади, наведені в даній роботі, ми з'ясували особливості кількох представників фауни та з'ясували їх характеристики в явленні американського менталітету.

Література

1. Карасик, В. И. (2015) *Языковое проявление личности*. М.: Гнозис.
2. Леонтович, О.А. (2005). *Русские и американцы: парадоксы межкультурного общения*. М.: Гнозис.
3. Blair, W. (1960). *Native American Humor*. New York: Harpercollins College Div.
4. Pughe, T. (2011). *Introduction: Animals and the American Imagination*. Retrieved from <https://journals.openedition.org/transatlantica/5604?lang=en>. (2021, September, 12)
3. BoJack Horseman – BoJack Horseman: The BoJack Horseman Story, Chapter One (Script). *Genious*. Retrieved from <https://www.google.com.ua/amp/s/genius.com/amp/Bojack-horseman-bojack-horseman-the-bojack-horseman-story-chapter-one-script-annotated>. (2021, September, 12)

УДК 82–92:81'42.303

Peftieva O.F.

MASS MEDIA MANIPULATIONS

Critical Discourse Analysis (hereinafter CDA) is a part and a parcel of the general course of linguistic education and contributes greatly into becoming a professional whatever the sphere of the interests. CDA sticks to mass media texts, which cover social events, and which are in the focus of this discipline. Awareness of the means used by the reporters can empower readers to resist biased

information, to recognize subjectivity, to boost critical thinking and to make own inferences. As well, CDA offers the possession of a special technique to understand better mass media information and even more than that, namely, what is behind an utterance or a sentence, what is written between the lines, what the hidden message is, and how not to be manipulated.

Manipulation is a special kind of influence when the manipulator induces the person to actions which he didn't intend to do. It is based on myths and ideas which are created to hold people down. In a course of manipulation, the person doesn't feel external compulsion, it seems to him that he makes decision, chooses the form of the behaviour himself.

The term manipulation is vague, semantically complex and lack of clear-cut definition. Literally, to manipulate means to use one's hands as an instrument to change the object's original shape. Thus to manipulate a human being is to make the person act and behave to fulfil the needs of the manipulator, who imposes certain constraints on the person and misleads him.

The Soviet naming of streets, towns and villages like 'progress', 'steel plant', 'electrical power' and others, affects the everyday environment of the manipulated and creates indirectly a positive image of the human being as a worker. In addition, it implies that human existence is not only dedicated to a function in the system, in particular a working function, but also defined by it. This form of global alienation results from the de-personalisation of the individual through naming.

There are two main devices of global non-linguistic strategies. The first one is a purely social device: group pressure (the individual tends to comply with the most salient opinion within the group he belongs to. The other device seems more crucial as far as consent to defective propositions and arguments is concerned. It is the achievement, in the hearer's mind (and in public opinion), of a particular image by the manipulators, who want to make themselves appear super-competent, either because they manifest in some way that they have some information that the hearer does not have, or because they are viewed as uncommonly skilled. In a typical twentieth century dictatorship, the cult of personality focused on dictators is extreme. The dictator appears as a superior mind, a universal genius, a being who knows more than any ordinary human about the world, destiny and society, which entitles him to establish transcendent-like dogmas. The manipulator in totalitarian societies can be compared with a God-like figure (to whom an alienated form of worship is dedicated).

Generally speaking, children tend to believe their parents, non-specialists tend to believe specialists, patients tend to believe doctors, and so on. In these cases, the grounds for confidence are rational. There are good grounds to think that the speaker knows more about the topic of speech than the hearer, and this leads naturally to confidence 'by default'.

So, in the former USSR there were myths about a private property as the main source of harm, about inevitability of capitalism failure and communism celebration, about a supreme role of working class headed by a communist party, etc.

In the USA, according to the American professor Herbert Schiller, there are five basic myths: 1) about individual freedom and a personal choice of citizens; 2) about a neutrality of the major political institutes: the congress, court and the presidential power, and also mass-media; 3) about invariable egoistical human nature, its aggression, propensity to moneymaking and consumption; 4) about absence of social conflicts, operation and oppression in a society; 5) about pluralism of mass-media which in fact, despite their abundance, are supervised by advertisers and government.

Manipulation consists in skilful, unostentatious and imperceptible distribution of prestige. So, if the candidate is represented in an environment of cheerful children on a publicity board it is quite possible that it will have the latent influence. Very often the candidate is shown against lovely to any Kazakhstani citizen boundless Kazakhstan open spaces or when the little-known candidate is represented near to the popular politician.

Manipulation assumes direct juggling of the facts, lie and slander distribution, the half-truth information, insignificant details which are highlighted and facts which are hidden or false interpreted; offensive or ridiculous nickname, an epithet undermining the authority. The manipulation is hidden from eyes, extremely inconsistent and able to be false, immoral, dishonest, etc.

The same arises when religious preachers want to be taken for prophets. This image is built up in order to achieve a specific goal: the hearer must be confident in the leader, this confidence being a

condition of obtaining sincere consent, because it creates the belief that the manipulator acts in favour of the individual's own interests.

In democratic societies, where manipulation is likely to happen as well, other schemes may trigger confidence for the leader. The reason is the one which lies behind any persuasion process, and we take it axiomatically: if hearers are confident in speakers, they tend to believe them. The simple reason for this is that confidence lowers critical thinking (the human mind follows least-effort paths). Confidence is a matter of scale. The more confident the hearer is, the less critically he thinks, and the more efficiently the manipulator is likely to achieve his persuasive goal.

Literature

1. Пештисва О.Ф. (2021) *Critical Discourse Analysis*. Навчально-методичний електронний посібник. Маріуполь: МДУ. 116 с.
2. Saussure, Louis (2005) Manipulation and cognitive pragmatics. In book: Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century URL: https://www.researchgate.net/publication/290504865_Manipulation_and_cognitive_pragmatics

УДК 811.111'33

Рябчикова В.В.

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА АББРЕВИАТУР В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Проблема качественного перевода на сегодня является одной из самых актуальных в области переводоведения и требует детального исследования, особенно когда речь идет о воссоздании таких элементов как аббревиатуры.

Существует множество различных мнений о создании аббревиатур, а в последние десятилетия лингвисты начали заниматься изучением их перевода. Большой вклад в исследование аббревиатур и основных переводческих аспектов сделали такие ученые как: А. Авраменко, С. Барбашев, Е. Бреус, Е. Волошин, К. Ельцов, В. Карабан, В. Павлов, М. Сегаль.

Аббревиатуры стали в последнее время одним из самых продуктивных способов пополнения словарного состава многих языков. Число сокращенных лексических единиц в развитых языках составляет десятки тысяч. Широкое использование самых разнообразных сокращений - это своего рода ответ языка на то, что происходит в мире научно-технической революции. Неудивительно, наиболее интенсивно аббревиаций используется именно для пополнения лексики новых бурно развивающихся отраслей науки и техники, а именно: космонавтики, ракетной дела, радиоэлектроники, ядерной энергетики, программирования [2].

Понятие «аббревиатура» (итал. *Abbreviatura*, лат. *Abbrevio* - сокращаю, сжатый) – это сложносокращённые слова, образованные из первых букв или других частей слов, входящих в название или понятие. Применяются в устной и письменной речи.

Аббревиация являет собой способ образования слова из первых букв слов, из которых состоит название определенного явления или понятия. Аббревиатуры подразделяются на три группы [6]:

– звуковые (акронимы) – аббревиатуры, образованные из первых букв составляющих названия, которые произносятся, как обычные слова: *NATO, UNO*;

– буквенные – аббревиатуры, образованные из первых букв слов, где произносится каждая отдельная буква так, как она звучит в алфавите: *BBC, WHO*;

– графические аббревиатуры – сокращение слов в письме для экономии места на бумаге и времени. Например: *Tue – Tuesday, B.A. – Bachelor of Arts*.

С появлением интернета и социальных сетей, появилось множество новых аббревиатур и сокращений, которые активно используются в смс-переписке. Например: *ASAP – as soon as*

possible, *IDK – I do not know, CU – see you, HAND – have a nice day, NC – no comment, BBS – be back soon, JAS – just a second*. Большое распространение в английском языке в последнее время приобрели нумеронимы - слова, образованные с помощью числа. Часто произношение цифр и букв совпадает с произношением слов: *2DAY – today, 4E – forever, O4U – only for you, D8 – date, L8R – later*. В больших словах иногда пишут первую и последнюю букву, а между ними число, обозначающее сколько букв пропущено, например *i18n – internationalization* [2]

Одной из задач современного перевода как науки, является установление принципов декодирования и кодирования вербального материала при переходе от одной языковой картины мира в другой [3]. Наиболее распространенными способами перевода аббревиатур или сокращений, по мнению ученых, является транслитерация, экспликация, калькирование, эквивалентный перевод [1].

Транслитерация – воспроизведение слов одной графической системы письма с помощью знаков другой системы.

Для правильного перевода необходимо придерживаться какой-либо системы между народных транскрипции или межалфавитного соответствия. Только в США действуют, по крайней мере, два различных принципа переводческой транскрипции: *the Library of Congress System* и *the Russian Translation Project of the American Council of Learned Societies*. Несколько различных подходов существует в Великобритании: так называемая *Liverpool scheme* (*British Academy system*) и *the University Teachers of Russian and Slavonic Languages system*.

Примером транскодирования является английское сокращение *IMHO* (*In my humble opinion*) – однако даже в украинско язычных конференциях и форумах это сокращение часто употребляется без перевода, как существительное сред них рода или вводное слово – *Имхо*. Такой способ используется крайне редко, прежде всего тогда, когда сокращение обозначает компанию или иное предприятие и его соответствие в виде сокращения или полной формы отсутствует в языке перевода.

Метод прямого заимствования предусматривает, что при переводе педагогической терминологии используется переноса сокращение в его оригинальной форме в текст перевода, нередко в сочетании с пояснительным общим словом: *ISCE – International Standard Classification of Education – по данным ISCE; ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System – согласно с ECTS* [3].

Перевод англоязычной аббревиатуры полной форме слова или словосочетания. Данный прием перевода предусматривает полную расшифровку аббревиатуры и представление через соответствующие слова в украинском языке и используется при отсутствии в языке перевода соответствующего сокращение, например, *GE – general education – общее образование, ECDVE – European Centre for the Development of Vocational Education – Европейский центр развития профессиональной подготовки*.

Экспликация - способ перевода аббревиатур, при котором переводчик передает ее значение свободным сочетанием слов, давая объяснения этого значение: *CDDI – Copper Distributed Data Interface – распределенный интерфейс передачи данных по кабельным линиям* [1].

Калькирование являет собой перевод лексических единиц с помощью замены составных частей их лексическими соответствиями: *e-mail – электронная почта*. Калькирование используется только тогда, когда в языке перевода соответствующие словосочетание широко распространены. В противном случае стоит применить экспликацию.

Эквивалентный перевод являет собой перевод аббревиатуры соответствующим сокращением: *ABE (air-breathing engine) – ПРД (воздушно-реактивный двигатель)*. Такой способ предполагает, что в языке перевода уже существует аббревиатура-аналог [4].

Особенность и принцип перевода следует выбирать в зависимости от жанра текста и аудитории, на которую он направлен. Переводчик может сочетать несколько способов перевода. Например, при переводе может быть применен способ экспликации, а в скобках подать сокращение, которое будет использоваться далее в тексте. При устном переводе чрезвычайно трудно перевести аббревиатуры, ведь нет возможности пользоваться словарями,

пособиями и другими вспомогательными материалами. В таком случае переводчик должен полагаться на свои экстралингвистические знания.

Процесс образования аббревиатур достаточно активный, и их количество постоянно растет вследствие расширения сферы коммуникации и стремление к экономии времени, краткости и четкости.

Полное понимание сокращенных лексических единиц возможно лишь при наличии глубоких знаний о предмете, которому посвящен определенный текст, а также в том случае, когда читатель заранее знает об использовании определенных сокращений в тексте. Тем не менее, ознакомленность с основными закономерностями образования аббревиации и их перевода значительно облегчает задачу понимания [5].

Література

1. Бондаренко А. Особенности перевода аббревиатур, акронимов и сокращений. Теоретические и прикладные проблемы современной филологии. 2014. № 1. С. 76-83.
2. Ковтун А. В. Коммуникативный подход к профессиональной подготовке будущих переводчиков: от теории к практике. Научный вестник Николаевского национального университета имени В. А. Сухомлинского. Серия: Педагогические науки. 2015 № 1. С.143-148.
3. Николаева Т. М. Переводческие аспекты современных английских аббревиаций. Научный вестник Международного гуманитарного университета, 2018. № 37. С. 107-110
4. Павлюк В. И. Аббревиация в современном английском языке: особенности употребление аббревиатур области образования. Педагогические науки: теория, история, инновационные технологии. 2014. № 8. С. 142-148
5. Радченко М.О.. Особенности перевода аббревиатур и сокращений. Актуальные вопросы развития филологических наук в XXI веке: Международная научно-практическая конференция, м. Одеса, 27-28 марта 2020 года. Одесса: Южно организация «Центр филологических исследований», 2020. С. 112-114
6. Ситко А., Струк И. Переводческая неточность в переводе профессионального контента веб-сайтов. Гуманитарное образование в технических высших учебных заведениях: сб. наук. трудов. Киев: Университет «Украина» (37), 2018. С. 67-74.

УДК 81'246

Клепач Д.С.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БІЛІНГВІЗМУ

Проблема білінгвізму залишається актуальною для спеціалістів з усього світу, адже вважається, що майже половина населення Землі – функціональні білінгви, при тому для більшості з них обидві мови рідні. Метою цього дослідження є ознайомлення із основними принципами білінгвізму, висвітлення багатогранності цього явища в межах області вивчення лінгвістики, зокрема різноманітності підходів до проблеми, а також мовленнєвих складностей, що виникають у двомовних індивідів – білінгвів.

Перш за все, треба зазначити, що через існування такого розрізнення типів білінгвізму як груповий (в межах країни, у якій розповсюджено декілька мов, наприклад, Канада, де спілкуються англійською та французькою, або групи людей, пов'язаних спільною метою, завданням, діяльністю, наприклад, співробітники відділу компанії) та індивідуальний (людина, яка володіє двома мовами), необхідно звужити область дослідження, тож розглядатиметься лише останній тип, індивідуальний білінгвізм [1]. Проте, перед тим як пролити світло на тему індивідуальної двомовності, слід мати на увазі, що це поняття все ж не може бути цілком відокремлено від спільного із соціального чи групового [2]. Це пояснюється тим, що навіть якщо індивідуальна багатомовність може існувати без колективної (наприклад,

випадки перебування індивіда в іншомовному середовищі), то зворотна ж ситуація буде неправильною для колективної багатомовності [3].

До того ж, явище білінгвізму вивчається в рамках психо-, нейро-, соціолінгвістики. Саме тому термін «білінгвізм» трактується по-різному згідно з відмінними когнітивними концепціями та підходами до опису мовних явищ та мовленнєвих процесів. У контексті цього дослідження, під поняттям «білінгвізм» матиметься на увазі явище індивідуальної двомовності з точки зору мовознавства. Так, білінгвізм або двомовність – одне з важливих лінгвістичних понять, пов'язаних з мовними контактами. У. Вайнрайх під білінгвізмом розуміє практику поперемінного використання двох мов [4]. За визначенням Авроріна В.А.: «Двомовністю слід визнати однаково вільне володіння двома мовами. Інакше кажучи, двомовність починається тоді, коли ступінь знання другої мови наближається впритул до ступеня знання першого» [5]. Дещо інакше звучить формулювання за словником лінгвістичних термінів Ахманової О.С.: «Білінгвізм – однаково досконале володіння двома мовами, а також володіння двома мовами, застосовуваними в різних умовах спілкування, наприклад, рідним діалектом та літературною мовою [6]».

Вже на етапі формулювання визначення стає зрозуміло, що навіть обмежений областю вивчення лінгвістики білінгвізм є поняттям досить широким за змістом. Для підтвердження цього, торкнемося декількох класифікацій індивідуального білінгвізму. Так, на думку Л.В. Щерби, існують чиста й змішана двомовність. У першому випадку дві мови ніколи не зустрічаються, абсолютно ізольовані одна від одної. Так, наприклад, буває у дітей, які навчаються в школі однією мовою, вживаючи її і при спілкуванні з товаришами, але вдома говорять з батьками іншою, так як останні не розуміють першої мови. У таких і подібних випадках двомовність можна назвати «чистою». У другому випадку, тобто коли дві мови тією чи іншою мірою одна одну покривають, людина постійно переходить до вживання то однієї, то іншої мови, сама не помічаючи того, яку мову вона в кожному випадку вживає. Так буває, наприклад, коли всі члени сім'ї, належачи разом зі своїми рідними та знайомими до однієї групи населення, входять до іншу по своїй роботі. Зустрічаючись один з одним в різних середовищах, вони перестають чітко відрізняти межі й починають уживати обидві мови впереміж. Таку двомовність можна назвати «змішаною», так як дійсно, при цьому відбувається змішання двох мов, їх взаємопроникнення [7].

Э.М. Верещагін запропонував типологію білінгвізму, яку складають три типи: субординативний, медіальний та координативний. Субординативний білінгвізм є початковою стадією формування білінгвізму. У процесі його формування друга мова нашаровується на першу, відбувається взаємне пристосування мов, процес спілкування ускладнює інтерференція. Вміння і навички білінгва, пов'язані з володінням іноземною мовою, займають у порівнянні з аналогічними вміннями і навичками рідної мови підпорядковане місце. Медіальний білінгвізм – друга або проміжна стадія формування білінгвізму. Взаємне пристосування мов триває, рівень інтерференції поступово знижується. Координативний білінгвізм – третя або завершальна стадія формування білінгвізму, при якій формується таке співвідношення рідної та іноземної мов, коли вони являють собою паралельні рівнофункціональні системи. Мовним характеристикам рідної мови (темп мови, паузальне членування, змістовність, виразність та ін.) відповідають аналогічні характеристики мовлення іноземною мовою. Індивіду, що є білінгвом, необхідно намагатися наблизитися до володіння саме координативним білінгвізмом, працюючи над збільшенням обсягу своїх знань і вдосконаленням наявних умінь [8].

Нарешті, Є.Г. Оршанська використовує для виділення найважливіших аспектів білінгвізму термін поняття інтерференції – процесу й результату контакту мовних систем в мові білінгва, за якого одна система є домінуючою, що породжує ефект впливу у вторинній, придбаній мовній системі. Залежно від лінгвістичного рівня взаємодії мов виділяють фонетичну, граматичну та лексико-семантичну інтерференції [9]. Фонетична інтерференція характеризується порушенням і спотворенням норм мови, що вивчається, в результаті взаємодії у свідомості мовця фонетичних систем рідної та іноземної мов. Випадки фонетичної

інтерференції можливі в тих ситуаціях, коли досліджувані елементи іноземної мови відсутні в рідній мові або відрізняються від наявних [10]. Граматична інтерференція – порушення білінгвом правил співвіднесення граматичних систем рідної та досліджуваного мов, яке проявляється в мовних відхиленнях від граматичної норми. При граматичній інтерференції відбуваються зміни в граматичних формах, моделях, відносінах і функціях [11]. Під лексико-семантичною інтерференцією прийнято розуміти порушення під впливом рідної мови правил слововживання, конструювання речень, а також характерні зміни, що відбуваються в складі, функціях, смисловій структурі і вживанні мовних одиниць [12].

Таким чином, згідно з наведеними класифікаціями, білінгвізм можна також назвати процесом, під час якого на різних рівнях засвоюється дві мови паралельно, при чому суто двомовні люди стають ніби перемикачем, який може переміщатися між одним або кількома мовними режимами, необхідними для створення, розуміння та обробки словесних повідомлень найефективнішим способом, без витрат зайвого часу, але з обов'язковим дотриманням лексичних, граматичних та семантичних норм обох мов.

Проблеми білінгвізму. Білінгви запозичують слова і значення з рідної мови по зрозумілим причинам: їм необхідні фрази з тієї сфери життя, у якій вони звикли спілкуватися. Часто, в іноземній мові просто немає необхідного лексикону, тому трапляються запозичення. Так, одна з форм таких запозичень – розширення семантики однокорінного слова в іншій мові. Французьке дієслово *réaliser* зараз використовується не тільки в значенні «виконати щось», а й в запозиченому з англійської «зрозуміти дещо» (*realize*). Цей семантичний перехід почався саме з білінгвів, а тепер він досить поширений у франкофонів з будь-яким рівнем володіння англійською. Подібні інтерлінгвістичні стрибки окрім нейтральних можуть мати й негативні наслідки. Наприклад, французьке *librairie* і іспанське *librería* означають «книжковий магазин», коли англійське *library* – «бібліотека». Тому білінгвам доводиться думати двічі, перш ніж використовувати те чи інше слово. Також, потрібно бути обережними з орфографією, адже ті ж франко-англійські білінгви змушені зупинитися щоразу, коли хочуть написати слово «адреса» (англ. *address* і франц. *adress*) або «ритм» (англ. *rhythm* і франц. *rythme*) [13].

Таким чином, білінгвізм на індивідуальному рівні є досить розповсюдженим по всьому світі явищем, в основі якого лежить володіння двома мовами як рідними: вільно та ефективно в сенсі спілкування та використання у інших сферах життя. Двомовність з точки зору лінгвістики торкається питань фонетики, граматики, лексики й семантики, тобто основоположних аспектів будь-якої мови, без урахування яких білінгв натикається на мовний бар'єр. Класифікації типів білінгвізму за чистотою двомовності, стадіями його формування, характером інтерференції ілюструють найбільш суттєві чинники, що впливають на сприйняття й відкладення двох мов у свідомості двомовної людини. Будь-які порушення або спотворення під час процесу білінгвізму здатні викликати в індивіда певні складнощі у відтворенні мови як іноземної, так і рідної (через взаємопроникнення мов одна в одну).

Література

1. Жеребило Т.В. Словарь лингвистических терминов и понятий. Назрань: Пилигрим, 2010. С. 345.
2. Tej K. Bhatia. Bilingualism and Multilingualism from a Socio-Psychological Perspective Bhatia. Department of Linguistics, Syracuse University, 2017. P. 5-13.
3. Багана Ж., Хапилина Е.В. Контактная лингвистика: Взаимодействие языков и билингвизм. Москва: ФЛИНТА, 2021. 271 с.
4. Вайнрайх У. Языковые контакты: состояние и проблемы исследования, пер. с англ. Киев: Вища школа, 1979. 234 с.
5. Аврорин В. А. Двухязычие и школа. Проблемы изучения двухязычия и многоязычия. Москва: Наука, 1972. С. 51-62.
6. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Советская энциклопедия, 2004. 345 с.

7. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Москва: Едиториал УРСС, 2004. 387 с.
8. Верещагин, Е. М. Вопросы теории речи и методики преподавания иностранных языков. Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова, 1969. С. 27–31.
9. Оршанская Е. Г. Лингвистический и социолингвистический подходы к изучению проблемы билингвизма. Челябинский государственный университет, 2008. С. 120-124.
10. Любимова, Н. А. Фонетическая интерференция и общение на неродном языке. Филологический факультет СПбГУ, 2006. С. 18-26.
11. Паскарь, Л. М. Грамматическая интерференция в русской речи студентов молдаван. Бельцы, 1989. 143 с.
12. Шаповалов, А. И. Семантическая интерференция в условиях искусственного билингвизма. Саратов, 1989. 181 с.
13. Luo L., Luk G., Bialystok E. Effect of language proficiency and executive control on verbal fluency performance in bilinguals. Department of Psychology, York University, 20010. P. 29-41

УДК: 811.111'276

Хаджинов Д.О.

КОКНІ. ІСТОРІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АКЦЕНТУ

Кокні – це один з варіантів англійської мови, яким користувалися ще з часів Середньовіччя. Сам термін досить старий - вперше він зустрічається в літературі ще в 1362 році в творі Вільяма Ленгленда «Орач» (William Langland «Plowman»).

Термін «cockney» перекладається як «півнячі яйце» («cock» - англ. «Півень», «ey» - пор. Англ. «Яйце»). В середні віки так називали деформовані і недорозвинені курячі яйця – вважалося, що такі яйця відкладає півень. Пізніше цим словом стали позначати людей, які народилися і виросли в містах. Сільські жителі вважали, що городяни слабші, тому що менше працюють.

У XVII столітті значення слова наблизилося до сучасного – так стали називати жителів Лондона, які проживали в районі Сіті. Джон Мишу в книгу «Ductor in linguas» (1617) писав: «Cockney, застосовуваний лише до тих, хто народився під звуку Bow-дзвону, (Сент-Мері-ле-Боу) тобто, в лондонському Сіті». Але тоді ще позначення носило образливий характер.

Вже до XVIII століття в Лондоні поширилися дві абсолютно різні моделі мови. У Вест-Енді переважало так звана «ввічлива вимова» - джентльменська англійська. А в Іст-Енді – кокні. Так стали називати не тільки людей, а й сленг, на якому вони говорили [1; 2].

Типові особливості мовлення кокні саме такі:

1. Пропуск звуку [h]. Наприклад, «not 'alf» замість «not half».
2. Використання «ain 't» замість «isn 't» чи «am not».
3. Промова [θ] як [f] (наприклад, «faas 'nd» замість «thousand») та [ð] як [v] (наприклад, «bover» замість «bother»).
4. Використання гортанної змички [ʔ] замість [t] між голосними або сонантами (якщо другий з них не ударний): bottle = [bʊʔl].
5. Використання замість [ɪ] [w] («Weally» замість «really»).
6. Закінчення -er вимовляється як [ə] або [ɐ]
7. L-вокалізація: Millwall як [mɪwɔː] «mɪoʊɔ̃».
8. Пропуск звуку [t] на кінці слова, приклад: [kæ'l] замість 'kæt(ə)l. Зазвичай пропускаються альвеолярні вибухові приголосні [d] і [t]: dad's gonna вимовляється як [dæzɡən.ə] (замість [dædz ɡən.ə]), turn left як [tɜːn lef] (замість [tɜːn left]).
9. Можливе використання дифтонги [əɪ] замість монофтонг [i] в кінці слів. Приклад: busy = [bɪzəɪ] [1; 3].

Перетворення дифтонгів:

- /eɪ/ → [æɪ~aɪ]: [bæɪʔ] «bait»;
- /aɪ/ → [aɪ] или [ɒɪ]: [baɪʔ] «bite»;
- /ɔɪ/ → [ɔɪ~oɪ]: [ˈtʃɔɪs] «choice» та багато інших прикладів [1; 3].

Римований сленг

У кокні використовується римований сленг. Наприклад, «feet» (ноги) – «plates of meat» (тарілки з м'ясом), замість «head» (голова) – «loaf of bread» (кусень хліба); іноді такі словосполучення скорочуються, утворюючи нове слово: «loaf» замість «loaf of bread» [2; 3].

Інші приклади римування в кокні:

- «Bottle and stopper» (пляшка і пробка) – «copper» (поліцейський);
- «Cut and carried» (вирізаний і перенесений) – «married» (замужем або одружений);
- «Day's a-dawning» (денний світанок) – «morning» (ранок);
- «Early hours» (ранні години) – «flowers» (квіти);
- «Fisherman's daughter» (дочка рибака) – «water» (вода);
- «Light and dark» (світлий і темний) – «park» (парк);
- «Loop the loop» (робити мертву петлю) – «soup» (суп);
- «Lump of ice» (брила льоду) – «advice» (порада);
- «On the floor» (на підлозі) – «poor» (бідняк);
- «Satin and silk» (атлас і шовк) – «milk» (молоко);
- «True till death» (вірний до смерті) – «breath» (дихання);
- «Weep and wail» (плакати і ридати) – «a tale» (оповідання);
- «Yet to be» (ще належить) – «free» (вільне володіння);
- «Raspberry tart» (малиновий пиріг) – «fart» - марна трата часу
- «Bees and honey» (бджоли та мед) – «money» (гроші) [2; 3];

У свою чергу деякі рими є скороченнями з місцевих прислів'їв:

- «Satin and silk, blood with milk» – про дівчину;
- «True till death, till the end of my breath» – дитяча клятва;
- «Earn my money for bread and honey» – заробляти на хліб з маслом / ікрою;
- «Trouble and strife - husband and wife» – милі сваряться тільки тішаться / чоловік і дружина - одна сатана [2; 3].

Саме через римування слів в XIX столітті кокні часто асоціювали кодовою мовою злочинців. І саме тоді кокні перетворився з вузько локалізованого сленгу в мову, якою говорять практично по всій Південно-Східній Англії. Якщо раніше кокні вважали просто неграмотним пролетаріатом, то після появи на території Іст-Енду Лондона Джека Патрача кокні на території всій Англії сприймалися не лише як бідняки, котрим дорога в світ закрыта, але ще й як заядли маніяки, вбивці та насильники. Таке відношення до себе лише спонукало кокні до ще більшого насилля. Але ближче до нашого часу люди почали приділяти увагу до кокні, бо їм стало цікаво, як розмовляли Близнюки Крей чи Джек Патрач, але чистих, справжніх кокні залишилося дуже мало, бо багато з них померло у сурові та бідні часи: дехто від голоду, а дехто від кулі [4].

Кокні – це начебто зовсім інша мова, народ. Вони мають свої правила, своїх героїв, свою історію. Та саме історія цього народу дуже приваблює, бо вони пройшли багато століть будучи неприйнятими рештою англійців. Через цю ненависть причетність людини до кокні закривала їй дорогу у світ. Вони були вимушені працювати лише на роботах, що зовсім не оплачувались. Єдине, чим могли пишатися кокні – це своєю кримінальною різноманітністю. Та лише коли кримінальні фільми та книги почали набувати популярності, люди по всьому світу зацікавилися культурою кокні. Саме я вважаю, що цей народ та його історія набагато глибше ніж просто розсадник криміналу. На мою думку, кожна людина, що цікавиться культурою Лондона та Англії в цілому, повинна приділити увагу й до кокні.

Література

1. Chisholm Hugh «Cockney». Encyclopædia Britannica. 6 (11th ed.). Cambridge University Press, 1911. 627 p.

2. Wright, Peter. Cockney Dialect and Slang (англ.). London: B.T. Batsford Ltd., 1981. P. 85.
3. Adam Jacot de Boinod. The ultimate guide to Cockney rhyming slang (англ.). The Guardian (9 June 2014).
4. Бута Е. Близнецы Крэй: Психопатия как искусство. Москва: Родина, 2019. 256 с.

УДК 811.112.2'282

Чертова К.О.

ДО ПИТАННЯ ДІАЛЕКТІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Діалекти німецької мови – це склезька тема для всіх, хто хоче вивчити розмовну мову. В Україні це не так яскраво виражено, тому важко зрозуміти, чому жителі різних регіонів однієї країни розмовляють так неоднорідне.

Назва німецької мови – Deutsch ("deutsch") – утворено від латинського "thioda", що означало мову народу, який розмовляє на латині. Розвиток німецької мови почався в 1200 році зі середньо німецької поезії, коли поети намагалися уникати місцевих виразів, прагнучи бути відомими і в інших регіонах. При цьому цей факт не надав великого впливу на розвиток, тому що велика частина населення залишалась неписьменною. Виходячи з цього історики вважають, що дана зміна мови відбулась лише в період пізнього Середньовіччя, а також в період раннього Нового часу [1, с.308].

Одним з видатних діячів у розвитку німецької являється Мартін Лютер. На початок 16 століття М. Лютер перевів Біблію на німецьку мову, після чого багато авторів почали використовувати німецьку писемність в своїх творах. Також Лютер займався перекладами інших текстів, що значно збагатило лексичний склад мови, незважаючи на те, що багато вирази вживалися лише в піднесеному стилі і поезії. Але це не є перешкодою до появи величезної кількості діалектів [2, с.190].

Загальноприйнятою німецькою вважається Hochdeutsch. Її розуміють всі жителі Німеччини, бо вона вважається еталоном і в неї зафіксовані норми мови.

В наш час все частіше говорять англійською та турецькою німецькою мовою. Це гібриди сучасного німецького Hochdeutsch. Denglisch часто можна зустріти у великих туристичних або ділових містах, а також в науково-популярній літературі і в сфері Digital. Характеризується сильним впливом англіцизмів: *downloaden* замість *herunterladen* або *Site* замість *Webseite*. Втім, запозичення англіцизмів – загальносвітовий тренд. Kanakisch (або Türkendeutsch) ближчий до сленга і пов'язаний із зовнішньою і імміграційною політикою ФРН в ХХ столітті. Слова, начебто *Tuss (Freundin)* або *Muckomat (Radio)* широкому колу можуть бути незрозумілі. Використовується виключно в розмовній мові або в її стилізації [2, с. 192].

Сьогодні німецька є державною мовою для таких країн як Німеччина, Австрія, Ліхтенштейн, Бельгія, Люксембург і Швейцарія. Мова відноситься до індоєвропейської сім'ї мов (германські). Писемність – на основі латинського алфавіту. Наприклад, австрійські діалекти існує безліч: середньо-баварський, южнобаварський, швабський, верхньо-алеманський, нижньо-алеманський, середньо-алеманський та південно-алеманський. В офіційному австрійському лексика, граматики і фонетика відрізняються від класичної німецької. У ХІХ столітті німецьку уніфікували і видали «Повний орфографічний словник німецької мови» за редакцією Дудена. Правила не розповсюджені на австрійський, тому він не втратив оригінального колориту. Розмовні прислівники в країні і офіційний австрійський більше схожі з баварським діалектом Німеччини і швейцарським, ніж з класичним Hochdeutsch. При цьому кожен регіональний говір – фактично інша мова на основі німецької. У місцевій мові поширені австріцизми – мовні норми, що діють лише в національному варіанті. На їх формування вплинули як Hochdeutsch, так і баварський варіанти. Національна вимова м'якше і мелодичніше. Причина – суфікс *-l*. З ним суворі *Sack* (сумка) і *Packung* (пакет) стають співучими *Sackerl*. Також в більшості регіонів «а» округлюють і вимовляють як «о». У національному варіанті немає аспірації (придихання) початкових букв *p-*, *t-*, *k-*. Відрізняється

і вимова дифтонгів. Морфологічних відмінностей між мовами до двох тисяч. У граматиці не збігаються пологи іменників: *die Ausschank – der Ausschank, das Cola – die Cola, der Spray – das Spray, der Butter – die Butter* та ін. Відмінності є в формуванні множини (*die Erlasse – die Erlässe*) і порівняльних ступенів для прикметників (*Dunkler – Dünkler*) [3, с.86].

У національній лексиці Австрії більше запозичень зі слов'янських мов, французької та італійської. Наприклад, місцеві скажуть *Schale* замість *Tasse* (чашка). В Австрії доречно звертатися один до одного розлого: «*Guten Abend, gnädige Frau*» («Доброго ранку, милостива пані»), «*Grüß Gott, Herr Ingenieur*» («Здрастуйте, пане докторе»). У Німеччині, навпаки, прийняті строгі і формальні фрази: «*Guten Morgen*» («Доброго ранку»), «*Guten Tag, Herr Jensen*» («Добрий день, пане Дженсен»). Звертаються офіційно, на прізвище [4, с.112].

Словосполучення «швейцарська німецька мова» є в значній мірі умовним: у Швейцарії між німецькомовними регіонами відсутня лінгвістична єдність. Простіше кажучи, варіанти говірки і слів відрізняються від кантону до кантону або навіть від села до села. Відповідно, більш правильно говорити про «швейцарські діалекти німецької мови».

З наукової точки зору, швейцарські діалекти поділяються на: ніжнеалеманнські (Niederalemannisch), базельський, верхнеалеманнські (Hochalemannisch), бернський, люцернський, цюрихський, шаффхаузенський, горноалеманнські (Höchstalemannisch), вальзерський, гларусський і швіцький.

Так, Марад Відмер, LL.M. (Genf), бакалавр і магістр швейцарського права, практикуючий швейцарський юрист, засновник Marad Widmer Rechtsberatung відмітив відмінності з літературною німецькою. Слово стандартною німецькою «*Butter*» («масло») на швейцарському діалекті може бути написано і як «*Anke*», і як «*Ankä*». Обидва варіанти вважаються вірними. «*Спасибі*» на швейцарському німецькому може бути виражено і як «*Danke*» або навіть «*Dankä*», і як «*Merci*». Той, хто говорить бернською німецькою, той вокалізує звук «л», перетворюючи його в «у»; з цього виходить, наприклад, «*merci viumai*» – «велике спасибі». Відсутствует імперфект – замість нього використовується перфект. Також відсутній родовий відмінок (генетив) – його замінює давальний (датив). В складнопідрядне речення дієслово може стояти як в кінці, так і на початку [5, с.3].

Баварський діалект німецької являє собою досить велику групу діалектів. Всі вони досить далекі від ідеалів Hochdeutsch. Баварський входить до складу південно німецьких діалектів і включає в себе швабський, тірольський і навіть єврейський діалект німецької мови, а також безліч інших. Баварська мова відрізняється м'якістю вимови і є антиподом різко звучного берлінського діалекту, як і сама Баварія завжди сприймалася як антипод Пруссії [5, с.6].

Для баварського діалекту характерний дифтонг «*oa*» (відсутній родовий відмінок). Він замінює типовий для літературної німецької мови дифтонг «*ai*». Замість *ich heiße* (мене звати) – *i hoas*. Так замість «*eins*» (один) і «*zwei*» (два) баварці говорять [oans] і [zwoa]. *Grüß Gott* Південно-німецький аналог «*Hallo*» або «*Guten Tag*», що набув поширення в XIX столітті завдяки католицькому духовенству, використовується баварцями не тільки в повсякденному житті, але і при офіційному зверненні «Як повідомляє www.germania.one. При цьому дієслово «*grüßen*» вживається в значенні не стільки «*вітати*», скільки «*благословляти*». Люди, які говорять «*Grüß Gott*», насправді, часом самі не підозрюючи про це, мають на увазі «*Хай благословить вас Бог*». Улюбленими баварців є дифтонги «*Oi*» і «*ui*», якими вони замінюють кожен другу голосну. Наприклад, [folsch] замість *falsch*. Або [buidl] замість *das Bild*. У жителів Північної Німеччини слово «*natürlich*» може означати що завгодно - від суворого докору до абсолютної згоди. У Баварії таким слово є «*Freilich*». *Das Rad* (колесо) - по-баварка буде [radl']. А *das Blatt* (лист) буде [blatl']. Стандартні німецькі еквіваленти прощання на кшталт «*Tschüß*» не є рідкістю і на півдні Німеччини «Як повідомляє www.germania.one. Однак фірмовим баварським прощанням є все ж «*pfiat di*», яке утворилося внаслідок словесної економії від «*pfiat 'di Gott*», що є, в свою чергу, скороченням від «*behüte dich Gott*», тобто «*Бережи вас Господь*». Прощання може також звучати як «*servus*» - пояснює лінгвіст Бернхард Штьор [6].

Також жителі Кельна, що говорять на Mittelfränkisch, пом'якшують вимову закінчень.

Замість *lustig* або *komisch* ви почуєте незвичне «*lustich*» і «*komich*». Більш північніше, наприклад в німецькій столиці, вимова більш жорстка. Замість «s» на кінці слів часто можна почути «t», а замість «ch» – «k». Цим характеризується знаменитий берлінський діалект. «*Dat*» замість «*das*» або «*ik*» замість «*ich*».

Ці особливості не сильно заважають сприйняттю мови, але добре характеризують особливості німецьких діалектів. Величезна кількість є великою проблемою для людей, які вивчають німецьку. Говір і вживання незрозумілих для співрозмовника слів на діловій зустрічі можуть серйозно нашкодити кар'єрі. "Акцент заважає просуванню по службі ще сильніше", – вважає викладачка техніки мови інституту *Stimmig Sein* в Кельні Ута Фойерштайн (*Uta Feuerstein*).

На думку викладачів, милий и доброзичлива австрійський акцент або веселий кельнський діалект зніжують шанси на отримання керівної посади. З Першої фрази кандидата можуть оцінити як легковажним и Занадто поступливого. При цьому якщо ви працюєте тільки на регіональному рівні, діалект може стати вашою перевагою.

"Для початку я аналізую, чому саме вимова клієнта відрізняється від літературної німецької: конкретні приголосні і голосні, інтонацію і наголоси", - розповіла Ута Фойерштайн в інтерв'ю DW. У іноземців інша артикуляція, і через це вони не можуть вимовити деякі звуки правильно [6, с.68].

Вихідці з Росії та України замість глухого прідихательних звуку «h» вимовляють «ch». Іноді вони не розрізняють подвійні приголосні: наприклад, слова «*Ofen*» («*ніч*») і «*offen*» («*часто*») звучать однаково. З умляутами теж виникають проблеми: буква «ä» вимовляється як подвійна "e" і навпаки. Всі ці помилки відразу надають мови східноєвропейський акцент. Щоб це виправити, потрібно робота над конкретними звуками. Найскладніше завдання - вимовляти їх правильно не тільки на заняттях з викладачем, але і в повсякденному житті. Інтонація теж видає іноземця: в німецькій мові вона спокійна, а не різка і груба. Уривчаста і занадто акцентована мова – ще одна ознака східноєвропейського акценту. За словами викладачів, за кілька уроків це можливо виправити. [6, с.71].

Література

1. Werner Besch. *Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung* Berlin: de Gruyter. M.: Rüggeberg Verlag, 1982. 308с.
2. Філічева Н.І. Діалектологія німецької мови. М.: Московського університету, 1983. С.190-192.
3. Ватлін А.Ю. Австрія в ХХ столітті. М.: Дрофа, 2014. 86с.
4. Антонова І.К., Хропов А.Г. Навколо Світу. М.: «Австрія. Навколо світу. Путівник», 2011. 112с.
5. Портал «Швейцарія ділова», 2015. С 2-7.
6. Домашнев А.І., Копчук Л.Т. Особливості мовно-літературної взаємодії в національних варіантах німецької мови. Лексика і лексикографія. М.: Москва, 2000. С 66-71.

СЕКЦІЯ 4. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІНОЗЕМНІ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

УДК 378.018.43:811.111

Панова Я.Є.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Найсильнішим аргументом проведення реформ щодо дистанційної освіти є стрімкий потенціал студентів, що не мають доступу до традиційних методів навчання або спеціалізованих курсів, та їх бажання здобувати знання, не зважаючи на місце навчання або фінансові обмеження. Протягом останніх декількох десятиліть використання технологій та мультимедіа для дистанційного навчання іноземних мов швидко розширилося. На ранніх стадіях впровадження Інтернету означало можливість створення онлайн-курсів шляхом завантаження файлів як матеріалів для класу та відправки електронних листів у спробі досягти подібної взаємодії вчителів і учнів, як у заняттях «віч-на-віч». Проте на сьогоднішній день роль, яку відіграє технологія в освіті, не обмежується цим.

Теоретичні і практичні аспекти дистанційного навчання були розглянуті в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: J. E. Adams [8], F. Bodendorf [9], H. Dichanz [10], G. Hoppe [11], J. Kettunen [12], А. А. Андрєєва [1], В. Ю. Ващенко [2], К. Р. Колос [3], В. О. Куклева [5].

В сучасному світі термін «дистанційне навчання» виник завдяки потребам суспільства та за короткий період часу об'єднав всі переваги використання сучасних технологій у навчальному процесі, а саме використання соціальних мереж спілкування та мультимедійних засобів разом із традиційними методами. Українське законодавство підтримує стрімкий розвиток дистанційної освіти. Про це запевняють різні положення та нормативні документи законодавства України стосовно цієї тематики, а саме Закон України «Про освіту», «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні», «Положення про дистанційне навчання», державна програма «Освіта» та ін. Існує безліч підходів та тлумачень терміну «дистанційне навчання». Наприклад, за «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20.12.2000 р. «дистанційне навчання – сукупність технологій, які доставляють студентам, або будь-яким особам, які навчаються, основний обсяг матеріалу та забезпечують інтерактивну взаємодію студентів і викладачів під час навчального процесу, методом надання студентам працювати самостійно» [4]. За визначенням В. Рибалка, дистанційна освіта важлива тому, що вона є специфічною організацією навчального та педагогічного процесу, за основу якого береться застосування дистанційних, інформаційних та телекомунікаційних технологій [6]. Автор монографії «Теорія і методика інформатизації освіти», І.В. Роберт визначає термін «дистанційне навчання» як процес інтерактивної взаємодії між студентом, викладачем та інтерактивним джерелом інформаційного ресурсу, під час якого відбувається передавання знань, формування вмінь і навичок, що здійснюється в умовах реалізації ІКТ [7].

Та слід виокремити декілька значень терміну «дистанційне навчання» із словників. Наприклад, відповідно до Українського педагогічного словника, «дистанційне навчання – форма навчання, коли спілкування між викладачем і студентом або вчителем і учнем відбувається за допомогою листування, магнітофонних, аудіо- та відеокасет, комп'ютерних мереж, кабельного та супутникового телебачення, телефону чи телефаксу тощо» [16]. Також слід розглянути пояснення цього терміну в англomовному словнику педагогічних термінів: “ distance learning - taking classes in locations other than the classroom or places where teachers present the lessons. Distance learning uses various forms of technology, especially television and computers, to provide educational

materials and experiences to students” [17].

Отже, виходячи з дослідження очевидним є низка переваг дистанційного навчання у ВНЗ: доступ до отримання знань, незалежно від місцезнаходження студента чи викладача; зниження витрат ВНЗ (оренда приміщення, комунальні послуги, тощо); можливість проведення занять для досить великої аудиторії студентів; збільшення обсягу самостійної роботи; підвищення рівня знань, за рахунок використання сучасних засобів ІКТ.

В сучасності існують електронні пристрої, безліч соціальних мереж (Viber, Skype, WhatsApp та ін.), які дозволяють проводити дистанційні уроки за таким же, але покращеним способом. Використання електронних пристроїв, таких як інтернет та мультимедіа є основним засобом забезпечення електронного навчання, а зміст, технології та послуги – це три ключові сектори галузі електронного навчання.

Переваги та недоліки. Переваги: підтримка особистого контакту зі студентами; відчуття прямого голосового контакту в курсах дистанційного навчання; спонтанність і проникливість мови, подібної до реального середовища; забезпеченість своєчасної підтримки голосового спілкування через миттєвий зворотний зв'язок від аудиторії та менеджменту; безпосередність, оперативна співпраця та особисті контакти. Недоліки: фрагментація навчання – учні можуть знаходитись в ситуаціях, що відволікають їх увагу; час спілкування обмежений, залишилося мало часу для роздумів; проблема планування може виникнути для людей у різних часових поясах або тих, хто зайнятий на роботі; вони можуть вимагати додаткового програмного забезпечення та програмного забезпечення.

Завдяки використанню Інтернету студенти можуть зміцнити свої комунікативні здібності, ознайомитися з різними культурами та зміцнити свої необхідні навички, такі як: слухання, мовлення, читання та письмо. Під час навчання в Інтернеті тривога знижується і відповіді швидко передаються і учні стають більш впевненими. Вчителі намагаються інтегрувати Інтернет зі своїми навчальними матеріалами та стилями навчання для створення змістовного навчального середовища. Електронні листи та чати, які здійснюються через Інтернет, є важливою частиною спілкування між учнями та викладачами, а також покращують навички письма учнів у вивченні мови. Учні мають можливість підвищити свою точність і вільне користування через Інтернет. Учні отримують автономне використання Інтернету, при цьому деякі сприятливі фактори впливають на цей процес: [15]: 1) використовуючи Інтернет, учні мають можливість вибирати власні методи, навчальні матеріали та глибину вивчення; 2) самоконтроль; 3) співпраця; 4) веб-сайти, що надають велику кількість текстів для прослуховування, мовлення, читання та письма; 5) інтернет-журнали з вивчення англійської мови; 6) чати.

Вищезазначені фактори зумовлюють, що учні отримують автономію в процесі та роботі. Незважаючи на ці фактори, існують деякі фактори, які негативно впливають на автономію учнів: 1) учні, які мають низьку мотивацію і здатність до автономії, можуть буди неорганізованими; 2) оскільки вивчення мови, подібне до англійської, є надзвичайною роботою і потребує мотивації, воно також може негативно впливати на учня. В сукупності, інтернет-середовище є потужним навчальним середовищем, яке змушує учнів саморегулюватися і обговорювати різні теми і досягати осмисленого навчання, наприклад використовуючи блоги для цього. Блог був визначений як «веб-додаток, що відображає серійні записи з датами та позначками часу» [14].

Використання дистанційного навчання в освітніх програмах було досить проблематичним питанням, так як живе особисте спілкування між вчителем і студентом було відсутнє. Сьогодні ця проблема вирішена за допомогою найсучасніших інструментів для синхронного та асинхронного зв'язку, які удосконалюються з кожним днем задля підвищення інтерактивності. Слід зазначити, що тільки завдяки поєднанню педагогічних знань і сучасних технологій можна реалізувати успішний курс дистанційного навчання іноземної мови.

Викладачі іноземної мови, які працюють з сучасними студентами, усвідомлюють, що такі учні думають, поведуть себе по-іншому, ніж попередні покоління. Ці учні народилися у світі інформаційних технологій; вони приділяють досить багато часу у соціальних мережах, на різних веб платформах та взагалі у мережі Інтернет, та довіряють ідеям веб-простору більше, ніж постулатам у відомих підручниках. Цифрове покоління займає значну частину людства. Ці

молоді люди потребують особливого підходу та належної технологічної платформи для формування знань та навичок. Дистанційне навчання значно полегшує для деяких студентів ступінь або додаткову підготовку, одночасно балансує між роботою та сімейними зобов'язаннями. Більшість програм дистанційного навчання дозволяють студентам працювати в їх власному місці і у вільний час. З більшою гнучкістю приходить більше відповідальності з боку учня. Студенти повинні навчитися добре працювати самостійно і без постійного керівництва та моніторингу інструктора, роблячи дистанційне навчання викликом для тих, хто не легко мотивується [13].

Методи контролю дозволяють визначити прогрес у навчально-пізнавальній діяльності студентів, а також педагогічну роботу викладача. Перевірка знань під час дистанційного навчання – це дуже особливий процес і вимагає особливої уваги, знань викладача та особливих вмінь та навичок. Наприклад, під час електронного навчання іноземної мови в розроблених курсах використовуються такі основні методи контролю: читання, переклад тексту та виконання завдань до нього; аудіювання, та виконання завдань після прослуховування тексту; завдання на граматику; говоріння на певну тематику. Обмін інформацією між студентом та викладачем відбувається за допомогою електронних засобів, через Skype, Zoom чи поштою. Робота з усіма завданнями повинна обмежуватися в часі, тому для контролю студент повинен домовлятися про час і дату початку та закінчення тесту задля належного контролю.

Використання системи дистанційної освіти під час викладання іноземної мови – це великий прорив у навчанні студентів, які не мають можливості бути присутніми в аудиторіях з поважних причин і отримувати знання традиційним способом.

Все більше і більше педагогів та студентів знайомиться з технологіями, використовують їх і включають у свій стиль навчання, і ці технології надають практичні та творчі ідеї та змушують їх створювати свої власні сучасні методи навчання.

Література

1. Андреев А. А. Дидактические основы дистанционного обучения в высших учебных заведениях : дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 – теория и методика обучения (создание и использование средств обучения). [Электронный ресурс] Режим доступа: <https://www.dissercat.com/content/didakticheskie-osnovy-distantionnogoobucheniya-v-vysshihkh-uchebnykh-zavedeniyakh>
2. Ващенко В.Ю. Аналіз систем керування навчанням і контентом та їх впровадження в навчальний процес. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2011. № 12 (223), Ч. II. С. 5–17. 26
3. Колос К.Р. Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті; Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2011. 238 с. 82
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000 [Електронний ресурс]. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
5. Куклев В.А. Становление системы мобильного обучения в открытом дистанционном образовании: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 – общая педагогика, история педагогики и образования; Ульяновский государственный технический университет. Ульяновск, 2010. 46 с. 89
6. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. пос. Х: НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.
7. Роберт И. В. Теория и методика информатизации образования (психологопедагогический и технологический аспекты). 2014. 398 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://docplayer.ru/30279183-Teoriya-i-metodikainformatizacii-obrazovaniya.html>
8. Adams J. E-learning offer myriad opportunities for rapid talent development [Electronic resource]. T+D. 2008. March. P. 69-73. Mode of access: <http://yellowedge.files.wordpress.com/2008/03/adams.pdf>.

9. Bodendorf F. Computer in der fachlichen und universitären Ausbildung. München, 1990. – 131 p.
10. Dichanz H. E-Learning: Begriffliche, psychologische und didaktische Überlegungen zum «electronic learning. Medienpädagogik. 2001. [Electronic resource]. Mode of access: http://www.medienpaed.com/00-2/dichanz_ernst1.pdf.
11. Gabriela Hoppe. Classification and Sustainability Analysis of E-learning Applications. Universität Hannover, 2003. 243
12. Kettunen J. Strategy Process in Higher Education: Journal of Institutional Research, Vol. 15, No 1, 2010, pp. 16-27. 251
13. Ryan, M. (1997) 'Education casts wide net'. TechWeb News, October.
14. S.L.Thorne & J.S.Payne (2005). Evolutionary trajectories, Internet-mediated expressions, and language education. CALICO Journal, 22, pp. 371-397
15. Yunsheng Zhong, 2008, A Study of Autonomy English Learning on the Internet Foreign Language Department of Qinzhou University Qinzhou 535000, China.
16. Український педагогічний словник / ред. С. Гончаренко Київ: «Либідь». 1997. 375 с.
17. Pedagogical Vocabulary "The language of Instruction" / C. W. Branco. Kean University: College of Education, Teaching Performance Center. 65p. [Electronic resource] – Mode of access: <https://www.kean.edu/~tpc/>

УДК: 811.111'373

Тарапатов М.М.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЛОЛОГІЯ. ПЕРЕКЛАД (АНГЛІЙСЬКА)»

Підготовка перекладачів на сучасному етапі вимагає, по-перше, розширення галузевих блоків, з якими знайомляться студенти під час навчання, а по-друге, оптимізації системи вправ для підвищення ефективності навчання за рахунок його інтенсифікації. Хоча перші кроки на цьому шляху вже зроблено, коло проблем залишається досить широким. Однією з найважливіших з них є забезпечення процесу навчання перекладачів посібниками, зміст, структура та система вправ яких відповідали б сучасним вимогам [1].

Компетенція професійного перекладача становить собою систему, до якої належать усі необхідні передумови: знання (фонові, теми, контексту), матеріал (загальномовний та термінологічний) та перекладацькі дії, доведені до рівня автоматизму. Відповідно, система вправ для навчання перекладу має забезпечити наявність у свідомості студента: 1) відповідних фонових знань; 2) термінологічних еквівалентів з відповідної тематики; 3) здатність виконувати перекладацькі дії на рівні автоматизмів [5].

Характеризуючи роль перекладача, важливо підкреслити принципову недостатність на професійному рівні самого лише володіння двома чи більшою кількістю мов, оскільки фаховий переклад вимагає ще й спеціальних знань та умінь, які формуються у процесі навчання та практичної перекладацької діяльності. Доцільно зауважити важливість широкого діапазону фонових знань, а також знань спеціальної термінології, безперервного професійного удосконалення, а також зазначити етичні аспекти роботи перекладача (відповідальність за об'єктивність і конфіденційність інформації, реальна оцінка власних фахових знань та умінь по відношенню до рівня завдань, етичні вимоги до професійної поведінки тощо) [5].

Невід'ємним компонентом викладання мають бути вимоги до професійного перекладача, оскільки саме вони у подальшому підлягають деталізації. У міжнародній практиці серед найголовніших виділяють вимоги підтримання високого рівня власних фахових умінь і знань, здатність вирішувати перекладацькі завдання нового типу (тобто ті, що раніше даним

перекладачем не виконувалися), уміння на фаховому рівні перекладати та реферувати тексти однією мовою з іншої, регулярно підвищувати свою кваліфікацію [1]. Далі доцільно розглянути кожну перелічену вище вимогу детально у трьох аспектах: зміст вимоги, характеристики здійснення професійної діяльності, необхідні знання та уміння. Покажемо це на прикладі, можливо, найважливішої з них – уміння письмово перекладати тексти однією мовою з іншої на фаховому рівні – як вона подається у британському стандарті. Ця вимога стосується точного виконання перекладу на професійному рівні. Текст перекладу (ТП) має відбивати тип, мету, стиль та інтонацію тексту оригіналу (ТО). Перекладач має якісно і в домовлений термін виконати інструкції замовника. Будь-які пропуски, додавання, граматичні помилки є другорядними, якщо вони не впливають суттєво на зміст і значення ТП. Перекладачі регулярно звертаються до колег з проханням редагувати або критикувати виконані ними переклади, перш ніж ТП віддається замовнику. Така поведінка відповідає професійним вимогам.

Характеристики здійснення професійної діяльності: 1) створення ТП, який точно відбиває загальні смисл і функцію ТО; 2) ТП має точно відбивати тип та мету ТО, стиль, відношення (автора) та інтонацію ТО, поняття, фактичну інформацію й точку зору (автора), культурні звичаї та стиль, роль та намір автора щодо його взаємозв'язку з читачами; 3) переклад має відповідати параметрам замовника, таким як галузь та вимоги до врахування особливостей сприйняття ТП адресатами, а також таким як визначений замовником ступінь наближення ТП до ТО; 4) переклад повинен бути виконаний якісно і в обумовлений термін; 5) перекладач має враховувати сподівання та пріоритети замовника шляхом підтримання постійного зв'язку з ним, особливо у разі виникнення сумнівів та ускладнень; 6) перекладач вносить зміни до змісту виконання завдання, якщо змінюється зміст замовлення; 7) будь-які пропуски, додавання, граматичні помилки і неточності є другорядними, якщо вони не впливають суттєво на зміст і значення ТП; 8) усвідомлюючи, що ТП може бути неідеальним, перекладач регулярно звертається до колег з проханням редагувати або критикувати виконані ним переклади; 9) ТП перевіряється і редагується перекладачем, перш ніж віддається замовнику; 10) якщо з будь-якої причини текст не редагувався, перекладач повідомляє про це замовника; 11) перекладач повідомляє замовника про будь-які сумніви, які він має щодо ТП, додаючи примітки перекладача скрізь, де це є доцільним; 12) поведінка перекладача має відповідати професійним і етичним нормам [4].

Знання та уміння: 1) знання змісту процесу письмового перекладу однією мовою з іншої; 2) володіння читанням на мові, з якої здійснюється переклад, на рівні 4 (другий найвищий рівень за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: адекватна операційна компетенція, тобто здатність розуміти довгі та складні документальні й літературні тексти, оцінюючи особливості їх стилю, та спеціалізовані статті та довгі технічні інструкції, навіть якщо вони не стосуються сфери діяльності читача (у даному випадку, перекладача); 3) володіння письмовою мовою, якою здійснюється переклад, на рівні 5 (найвищий рівень за шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: глобальна операційна компетенція, тобто здатність легко писати чіткий, послідовний текст у певному стилі; здатність писати складні листи, доповіді й статті, представляючи проблему (предмет розгляду) за допомогою ефективної логічної структури, що дозволяє адресату виділити й запам'ятати значущі пункти; спроможність писати резюме та огляди професійних або літературних праць; 4) володіння прийомами адаптації ТП до особливостей цільової культури, включаючи особливості мовної комунікації; 5) знання стилістичних реєстрів (архаїчний, урочистий, офіційний, розмовний, неофіційний, інтимний) та способів їх переносу з однієї мови до іншої; 6) уміння встановлення лексичних та фразеологічних значень мовних одиниць різними способами; 7) знання галузі, до якої відноситься ТО; 8) навички самоорганізації й уміння закінчувати роботу до встановленого терміну; 9) уміння спілкуватися із замовниками та володіння технікою міжособистісного спілкування; 10) володіння прийомами забезпечення якості перекладу, такими як вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад, а також знання умов застосування згаданих прийомів; 11) уміння складання

перекладацьких приміток та знання умов їх застосування; 12) знання ролі перекладача та принципів професійної діяльності [4].

Певний вигляд комплексу вправ для навчання спеціальних видів перекладу може варіюватися в залежності від ситуації. Запропонований варіант методів навчання перекладу ділової кореспонденції складається з нижчезазначених взаємопов'язаних циклів [3].

Цикл 1: парна робота. Введення та тренування іншомовної термінології за темою на рівні тексту (для створення мікро- і макроконтексту) з одночасною її семантизацією у правій частині аркуша. **Вправа 1** (ознайомча) – студенти вголос (по одному реченню) читають текст 1 і перекладають його українською мовою, користуючись українськими відповідниками у правій частині аркуша. **Вправа 2** (цілісна, рецептивно-продуктивна, на рівні тексту, для попереднього запам'ятовування термінології, проводиться в парах): закрийте праву частину аркуша і перекладіть виділені в тексті слова (дозволяється підглядати у праву частину аркуша у випадку виникнення труднощів). **Вправа 3** (цілісна, рецептивно-продуктивна, на рівні слова та словосполучення, для попереднього запам'ятовування термінології, проводиться в парах): закрийте ліву частину аркуша і перекладіть українські слова і словосполучення англійською мовою (дозволяється підглядати у ліву частину аркуша у випадку виникнення труднощів). **Вправа 4** у посібнику, проводиться в парах). Текст 1 вводиться у вигляді “розрізаних” фрагментів, які подаються у таблиці з двох колонок. У лівому стовпці таблиці подаються (але не у тій послідовності, в якій вони йдуть у тексті) фрагменти тексту англійською мовою, а у правому – українською. При цьому послідовність подачі різномовних фрагментів також не збігається. Завдання студентам: прочитайте англійський фрагмент тексту у лівому стовпці, знайдіть та прочитайте його переклад у правому стовпці. **Вправа 5** (цілісна, рецептивно-продуктивна, на рівні абзацу, для закріплення навичок розпізнавання термінів та знаходження відповідників: у посібнику, проводиться в парах). Завдання студентам: закрийте праву частину аркуша і по черзі перекладіть текст кожного англійського фрагменту тексту в лівому стовпці українською мовою. **Вправа 6** (цілісна, рецептивно-продуктивна, на рівні абзацу, для закріплення навичок розпізнавання термінів та знаходження відповідників) також проводиться в парах. Завдання студентам: закрийте ліву частину аркуша і по черзі перекладіть текст кожного українського фрагменту тексту у лівому стовпці англійською мовою. **Вправа 7** (операційна, рецептивно-продуктивна, на рівні термінологічних відповідників, словосполучень та синтагм) також проводиться в парах. Завдання студентам: перекладіть англійські терміни та словосполучення українською мовою. **Вправа 8** операційна, рецептивно-продуктивна, на рівні термінологічних відповідників, словосполучень та синтагм. Завдання студентам: перекладіть англійські терміни та словосполучення українською мовою.

Цикл 2: парна або фронтальна робота. Комплексне тренування вживання термінології текстів. **Вправа 1** (операційна, рецептивно-продуктивна, на рівні термінологічних відповідників, словосполучень та синтагм). Завдання студентам: перекладіть англійські терміни та словосполучення українською мовою. **Вправа 2** (операційна, рецептивно-продуктивна, на рівні термінологічних відповідників, словосполучень та синтагм). Завдання студентам: перекладіть українські терміни та словосполучення на англійську [3].

Цикл 3: фронтальна робота. Комплексне тренування вживання термінології текстів 1-5: заповнення пропусків на рівні тексту, диференціація синонімів, попереднє засвоєння тематичної термінології за дефініціями, диференціація синонімів, диференціація омонімічних лексичних одиниць, активізація тематичної термінології за дефініціями, закріплення тематичної термінології шляхом заповнення пропусків на рівні тексту.

Цикл 4: самостійна робота. Переклад реальних листів за темою заняття з англійської (вправа 13 за нумерацією у посібнику) та української.

Література

1. Карабан В.І. Теорія та практика перекладу з української мови на українську. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 343с.

2. Черноватий Л.М. Принципи складання вправ для навчання галузевому перекладу. Суми: Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. № 3 (36). С.242-246.
3. Шепітько С.В., Лубянська І.В., Романюк С.Г., Тарапатов М.М. Практикум перекладу з ділової кореспонденції. Навчальний посібник. Маріуполь: МДУ, 302 с.
4. Ребрій О.В. Перекладацький скоропис. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2006. 158с.
5. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик. Навчальний посібник. Киев: Ника, 1999. 146с.

УДК 314.151(430) «2010/2021»

Bezzubchenko Y.Y.

DYNAMICS OF CHANGES IN MIGRATION FLOWS OF GERMANY DURING THE PANDEMIC PERIOD

Migration has been one of the main problems of European politics and the public in recent years. However, most of the time the focus was on immigration. To date, much less attention has been paid to emigration. That has changed: according to a 2019 European Council on Foreign Relations survey, people in Europe's economically weaker regions now feel less threatened by immigration than by emigration.

The pandemic and its aftermath have changed the lives of people around the world. But migrants suffer much more than other groups. This was clarified by the OECD, the organization of economic cooperation and development, which united the western industrialized countries [5].

Migrants have ensured the preservation of essential parts of services of general interest, such as medical services, retail trade and delivery services, even under limited conditions. Even in the midst of anti-crown measures with border closures, for example, governments made exceptions for the entry of foreign harvest workers, including the federal government in Berlin.

COVID-19 has delayed important global processes on climate change, migration and disaster risk reduction (DRR). The crown pandemic has a significant impact on migratory movements. Germany has introduced and renewed its entry restrictions on the recommendation of the Council of the European Union. The list of third countries is regularly reviewed and updated as necessary.

Unlimited entry to Germany is possible for residents of the following countries: Australia; Israel (from 8 May 2021, 00:00); New Zealand; Singapore; South Korea; Thailand.

In addition, this list is intended to include States: China; Hong Kong and Macao to be extended as soon as the possibility of mutual entry is determined.

People living in other third countries are only allowed to enter Germany if they are performing an important function or if their trip is absolutely necessary. Or if a person lives in the state, if he or she has a permanent residence. The place of residence is especially justified if the last 6 months have been spent there. German citizens and their members of the nuclear family (spouses, minor unmarried children, parents of minor children) are not subject to these entry restrictions. In addition, EU citizens and citizens of Liechtenstein, Switzerland, Norway and Iceland and members of their nuclear families are exempted from entry restrictions. The same applies to third-country nationals with a long-term right of residence in the EU or Schengen countries and members of the nuclear family, subject to passport and visa requirements [4].

However, the first entry of third-country nationals is only possible if one of the exceptions to the entry restrictions is available, ie if the person has a place of residence or usual residence in a third country that corresponds to the German list or entry is absolutely necessary.

Before publishing statistics, you should pay attention to the entry and transportation restrictions that currently apply. Extensive restrictions on entry and transport to Germany apply in areas with viral variants. Areas of the viral variant are areas where there is a special risk of entering Germany due to the spread of mutations in the virus. These directions are published on the website of the

Robert Koch Institute and adapted to current events.

According to the Pandemic Entry Ordinance, the ban on transport applies to companies by rail, bus, ship or air. These companies are generally prohibited from transporting people to states classified as viral variation zones in the Federal Republic of Germany. Exceptions to the ban on transportation are possible in some cases. The transport company must notify the Federal Police Headquarters of such exceptions at least three days before the scheduled entry into Germany. Individuals / passengers do not need to report their trip [4].

For people who want to enter Germany from the most viral areas (without a transport company), there are appropriate entry restrictions that apply to border controls. People from viral areas are generally barred from entering Germany. Exceptions to entry restrictions are possible in some cases. However, they must be justified and credible.

As of June 30, 2020, 83.1 million people lived in Germany – 40 thousand (0.05 percent) less than at the beginning of the year, according to the Federal Statistical Office.

This can be explained by the reduction in the influx of migrants to Germany in the first half of 2020 due to the coronavirus pandemic. The population of Germany has been growing steadily since 2011. The largest increase in population was recorded in the second half of 2015 at the peak of the migration crisis – then the population of Germany increased by 717 thousand people [1].

In the following years, population growth slowed. Thus, in the second half of 2019, it amounted to only 94 thousand people (plus 0.1 percent). This year, a sharp decline in the number of migrants has been recorded since March. For the first six months of this year to Only 74 thousand people moved to Germany – 93 thousand less than in the same period in 2019. Policies aimed at curbing the spread of COVID-19 continue to restrict the mobility of people and have a disproportionate impact on migrant communities, as well as on people affected by COVID-19. As of January 28, 2021, about 18% of the border crossings of 182 countries, territories and areas considered by the International Organization for Migration (IOM) were completely closed, and only 48% were fully operational. Since April 2020, many countries have changed their policies, ranging from issuing general entry restrictions to more specific «conditions for entry». Due to travel bans and border closures, migrants find themselves in a difficult situation where they face exploitation and violence. The pandemic has weakened the ability to negotiate political decisions based on free movement. Progress is still being made, albeit slowly.

In the first 10 months of 2020, 390,000 asylum applications were submitted in the EU (including 349,000 initial applications), a decrease of 33 percent compared to the same period last year. Member States have reduced the backlog of asylum procedures. At the end of October 2020, the number of pending proceedings was 786,000, which is 15 percent less than at the end of 2019. However, the backlog in processing at EU level exceeds the number of new asylum applications submitted each year, with significant differences between Member States. The level of recognition or the percentage of applications for asylum that led to a positive decision in the first instance (before appeals) was 43 percent.

When talking about the need for timely decisions to promote mobility in the post – COVID-19 context, it will be important to consider capacity across the mobility continuum – not just at physical or regulated levels of borders or entry points (including airports, ports and land crossings), but also immigration processes, along informal borders, travel routes and other areas where migrants interact with local communities, whether residents, pastoralists or border traders [8].

As part of an integrated approach to border management that combines health imperatives, IOM has long advocated the integration of both security and trade for effective and efficient border management. The COVID-19 response also provides an opportunity to continue this approach. One such way would be for key global actors in this field (ICAO, INTERPOL, IOM, UNHCR, UNHCR, UNODC, WTO, WHO, World Bank, WTO and others) to work with key regional structures to promote – where this is necessary – a unified and holistic approach to border management, which includes health, human mobility, human rights and trade. This does not require a mandatory framework, but a coherent concept that can be adapted, integrated or agreed according to national and regional realities, priorities and existing guidelines. Where regional integration mechanisms exist,

they can also provide a platform for further discussions, as well as within existing multilateral health and migration platforms, such as the World Health Assembly and IHR coordination mechanisms. IOM, as part of the UN system, as well as the UN system, can continue to provide cross-sectoral forums for such exchanges. Informing about mobility has become a key priority for the expected consequences of this pandemic [2, p.19-20].

Cooperation policy: human security and public safety. This resonates beyond the boundaries of self-management. When migrants do not have access to normal routes and resort to irregular international mobility, they not only challenge the integrity of borders but also the integrity of health care: avoiding borders and measures to prevent the spread of infectious diseases. When migrants do not have access to a service (including basic health care) due to their irregular status, the exposure of people and communities to a pandemic increases. When migrants return by governments without proper consideration of health care opportunities in their countries of origin, the risk to the security of people, the community and the state increases. It is therefore crucial that governments review and develop new platforms and frameworks for cooperation on mobility with the admission and readmission of citizens and stateless persons at the center of the agenda. Such a framework should serve the economy, labor market, demography and public safety of the governments and migrants concerned.

So, in summary, we can say that COVID-19 had a sufficient impact on migration to Germany. As we can see, the number of people crossing the German border has decreased, but there have been many offenders crossing the border without passing control. Unfortunately, today open borders are again seen as a threat. Borders are closing in order to finally «save lives» and thus contribute to the protection of both local and global populations. But this has its pros and cons. For example, on the positive side – it is improving the epidemiological situation in the country, easing quarantine measures and more. On the negative side, it is the disintegration of migrants, illegal border crossings and empty jobs with low wages.

Literature

1. Auswirkungen von Corona auf Migration: Zahlen der irregulären Grenzübertritte auf 6-Jahres-Tief. URL: https://ec.europa.eu/germany/news/20210129-corona-migration_de (дата звернення: 29.01.2021).

2. Border management and migration health. Cross-border human mobility amid and after covid-19. URL: https://www.iom.int/sites/default/files/default/pp_cross-border_human_mobility_amid_and_after_covid-19_policy.pdf (дата звернення: 17.06.2020).

3. Corona-Pandemie und Migration. URL: <https://mediendienst-integration.de/migration/corona-pandemie.html> (дата звернення: 04.03.2021).

4. Coronavirus: Fragen und Antworten. URL: <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/faqs/DE/themen/bevoelkerungsschutz/coronavirus/coronavirus-faqs.html> (дата звернення: 20.09.2020).

5. Hasselbach C. OECD: Corona bremsst Migration. URL: <https://www.dw.com/de/oecd-corona-bremsst-migration/a-55300044> (дата звернення: 19.10.2020).

6. Lippert B., Mair S., Perthes V. Internationale Politik unter Pandemie-Bedingungen. URL: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/studien/2020S26_Corona_Studie.pdf (дата звернення: 14.12.2020).

7. Migrationsdatenportal das große Ganze. Relevante Migrationsdaten für die COVID-19-Pandemie. URL: <https://migrationdataportal.org/de/themes/relevante-migrationsdaten-fuer-die-covid-19-pandemie> (дата звернення: 10.04.2021).

8. Sandvik K., Garnier A. Covid-19 und seine auswirkungen auf die migration. URL: <https://www.chaberlin.org/blog/gastbeitrag-covid19-und-seine-auswirkungen-auf-die-migration/> (дата звернення: 31.04.2020).

9. Schiltz C. So gelangen Migranten trotz Pandemie illegal nach Europa. URL: <https://www.welt.de/politik/ausland/article230044477/Schleuserbanden-So-kommen->

Migranten-trotz-Pandemie-illegal-nach-Europa.html (дата звернення:09.04.2021).

10. Seehofer: Illegale Migration bekämpfen.

URL: <https://www.zdf.de/nachrichten/politik/seehofer-illegale-migration-bekaempfen-100.html>

(дата звернення:11.05.2021).

11. Stiftung Mercator. Emigration in Europa midem Jahresbericht 2020.

URL: <https://www.stiftung-mercator.de/de/publikationen/emigration-in-europa/> (дата

звернення:03.02.2021).

УДК 323(430)

Gavrylova S.A.

EAST AND WEST OF GERMANY AND THE PROBLEM OF INTEGRATION OF THE FORMER GDR IN GERMANY

On October 3, 1990, the unification of the GDR and Germany became a fact. This significantly changed the status of Germany. The territory of the German state increased to 357 thousand square kilometers, and the population to 80 million people. Germany received developed industrial lands, accumulated values in the form of enterprises, houses and social facilities, military equipment, the armed army of the former GDR.

Today, the Federal Republic of Germany is one of the richest and most prosperous countries in the world. Among European countries, Germany has the most powerful economic potential. Studies by many research centers predict Germany's future prospects for economic growth, solving problems in the social sphere, and promising social stability [1].

The relevance of my topic is determined by the role of a united Germany, in subsequent world events, as well as the problem of economic integration of Germany after unification. It was thanks to the unification of Germany that it became possible after the creation of a united Europe. The events of 1989-1990 prompted the establishment of an agreement between European states. One of the most conflicting "knots" of post-war Europe in the world has disappeared - the division of the German nation. These events were of great significance for the fate of Germany and Europe.

It is important to note that the unification of Germany was the beginning of the collapse of the socialist commonwealth systems around the world. The fall of socialist regimes came as a surprise to many theorists and politicians. The crisis in the GDR has shown that a society without democracy, without individual freedom is incapable of self-development and is gradually entering a stage of political, economic and spiritual disintegration [2].

Now, we have the fact that the former communist East Germany still lags far behind the economically developed West. This conclusion was reached by the German authorities in a government report prepared for the 25th anniversary of the fall of the Berlin Wall. This means that ensuring an equal standard of living remains a key item on the political agenda.

Analysis of the differences in political culture and electoral preferences in the new and old federal states is especially relevant today. Due to a number of crises faced by the European Union, the influence of populist parties and movements in the EU has increased. The influx of refugees has been one of the reasons for the strengthening of right-wing sentiment in Europe. In Germany, populists and right-wing extremists receive the most support in the former GDR. It is the study of the differences in foreign policy views of the natives of the eastern and western lands that is important for the analysis of certain aspects of Germany's foreign policy as an informal leader of the European Union [3].

Among the greatest events in modern history, the unification of two specific German states is quite significant. In general, the accession of the GDR to Germany has dramatically changed the economic and political situation of a country like Germany. Germany's role in the whole of Europe, as well as in world international relations in general, has significantly increased. This unification has put a certain risk under a rather complex and multifaceted problem, ie it has become a kind of final

solution to a certain German question in the form in which it appeared as a result of World War II.

More than a quarter of a century after the reunification of Germany between the new and old federal states, there are still significant differences in assessments of foreign policy, political culture, and electoral preferences, presented about their own identity and past. In the west and east of Germany, foreign policy views and priorities still differ. While West Germans are more critical of modern Russia's policies, East Germans are more skeptical of NATO's military action, US policy, and some of the decisions taken by the European Union. In the territory of the former GDR, there are relatively more supporters of the lifting of anti-Russian sanctions.

At the same time, the differences in the population's assessments of the new and old federal lands of their country's foreign policy are smoothed out, which is caused both by the changing international situation and the rapprochement of East and West Germans. In the east of the country, support for Germany's activities in the North Atlantic Alliance has increased, and in the west, perceptions of the eastern neighbors have improved.

These differences are largely related to the period of division of the country. Due to the shorter duration of the new federal states in NATO and the EU, some East Germans distrust these institutions. Prolonged contacts of the citizens of West Germany with the population of the United States, and the East - with the USSR, among other things, served as a basis for the formation of greater sympathy for the former partners in the bloc. At the same time, it seems that the policy of the leaders of these states during the reunification contributed to the fact that this assessment was preserved. In particular, we can assume that Gorbachev's role in the unification of Germany contributed to maintaining the good attitude of the East Germans to the USSR and later to Russia. Germany's foreign policy during the reunification period led to the fact that the eastern lands were more included in the western system of allied relations. Chancellor G. Kohl's foreign policy, aimed at uniting the country, was generally successful. This was facilitated by factors formed in the second half of the 1980s: the policy of perestroika in the USSR, peaceful revolutions in the CEE countries, including the GDR, and support for the idea of reunification by the American administration and the leadership of the European Communities. At the same time, the associations made possible the guarantees given to foreign states by the German leadership. These included a united Germany's membership in NATO, support for European integration, the inviolability of post-war borders, confirmation of Germany's renunciation of nuclear, biological and chemical weapons, and a reduction in the size of the Bundeswehr [4].

These guarantees not only ensured the consent of the victorious countries to reunification, but also created the conditions for further development of the country. Membership in the North Atlantic Alliance ensures the security of Germany. Belonging to the EU contributes to the growth of export-oriented economies and gives political weight to the country. The settlement of post-war problems with the CEE countries and Germany's support for the enlargement of the European Union to the east strengthened its position in the EU and ensured the growth of trade with its eastern neighbors.

Efforts to integrate the territory of the former GDR have not yet led to the new federal states reaching the socio-economic level of the old ones. The differences in socio-economic development between east and west of the country far exceed the differences between the German south and north. Currently, despite strong financial support, the new lands have higher unemployment, lower productivity, average wages and pensions [5].

The main difference in the political culture of East and West Germans lies in ideas about the ideal model of democracy. If the problems of eastern Germany are not solved, then we can expect that in the face of economic difficulties, populist and protest sentiment in the former GDR will increase.

Literature

1. Бакірова Г.Я. Об'єднання Німеччини: передумови, процес і міжнародно-правові наслідки - Казань: Изд-во Казанського ун-ту, 2003. 196 с.
2. Павлов Н.В. Зовнішня політика ФРН в постбіполярному світі. М.: Наука, 2005. 410 с.

3. Стрілець М. В. Інтеграція східної Німеччини в політичну, економічну і соціальну систему ФРН, 2013 URL: <http://edoc.bseu.by:8080/bitstream/edoc/8925/2/Strelets%20M.%20Integratsiya%20Vostochnoy%20Germanii.pdf>
4. Хорольська Марія Віталіївна. Німеччина після об'єднання: політичні проблеми і протиріччя інтеграційного процесу. М., 2019. URL: <https://www.imemo.ru/files/File/ru/dis/2019-005-Khorolskaya-DIS.pdf> [дата Звернення: 30.11.20]
5. Хорольська М.В. Посилення правого популізму в ЄС (на прикладі партії Альтернатива для Німеччини) // Майбутнє Європи: глобальні виклики та можливі відповіді. М.: Федеральне державне бюджетна установа науки Інститут Європи Російської академії наук, 2018. С. 42-48

УДК 327.019.51-048.66(1-622НАТО)

Hurko A.S.

POLITICAL AND LEGAL PRINCIPLES OF COUNTERING CYBER THREATS IN NATO

The rapid development of information and communication technologies in the last two decades has significantly affected international relations. Computerization, the creation of a global computer space have led to new threats and challenges to the modern system of international security, has led to the emergence of such phenomena as "cybercrime" and "cyberterrorism". This determines the relevance of the study of best practices in combating these threats, both at the state level and in international organizations. Of particular scientific interest is the study of the political and legal framework for countering cyber threats within the North Atlantic Treaty Organization (NATO), which plays a key role in coordinating international efforts and building international cooperation in the fight against high-tech crime. The study of the experience of this organization becomes especially relevant for Ukraine in view of the use of cyberattacks in the framework of hybrid aggression of the Russian Federation, for which the state was not ready. A constructive partnership with NATO, in particular in this area, is one of the strategic directions of Ukraine's security policy, contributes to the improvement of the cybersecurity system that would meet the criteria of Ukraine's membership in NATO.

This led to the next goal of the presented research. It is to identify the basic political and legal framework for combating cyber threats in NATO.

Today, there is a wide variety of definitions of cybersecurity, reflecting different research approaches to their interpretation. Regarding the international definition of the term, no international convention on cybercrime contains a separate definition of cybersecurity. Also, it should be noted that there is still no general quantitative assessment of the types of cyberattacks and methods of their use.

NATO pays considerable attention to the proliferation of and fight against crimes related to the use of information and computer systems. In recent years, a significant number of documents have been developed establishing the Alliance's legal framework for cybersecurity, including:

The 2008 NATO Cyber Defense Policy Document was designed to "provide opportunities to support the country, at its request, in countering cyber attacks". The content of the document is not available to the general public [1, p. 2].

NATO's Strategic Security Concept, adopted at the Lisbon Summit in November 2010, identifies information attacks as one of the most dangerous challenges and threats to the security and

prosperity of Allies. In the hierarchy of challenges presented in this concept, the problem of emerging threats from the information space is located immediately after the proliferation of weapons of mass destruction and terrorism. Such attention, in turn, is due to the phenomenon of securitization, which means the articulation of the problem in the context and through the prism of security problems, and due to which cybersecurity with impressive speed "evolved from a technical discipline to a strategic concept" [2, p. 36].

The 2011 New NATO Cyber Defense Policy Document includes the following principles: the exchange of real-time threat information through a dedicated malware exchange platform, as well as the exchange of best practices for responding to cyber threats; support for cyber defense rapid response teams that can be deployed to help allies deal with cyber challenges; developing goals for allies to promote a common approach to their cybersecurity capabilities; investment in education, training and training, such as the Cyber Coalition, one of the largest cyber defense exercises in the world.

The implementation of the principles of cybersecurity established in the considered documents is entrusted to a number of institutions. In 2008, the NATO Cooperative Cyber Defense Center of Excellence was established with headquarters in Tallinn, Estonia, which deals with Allied cyber security issues, has the status of an international military organization, does not have operational functions and serves as a research and training center, where doctrinal and conceptual principles of cybersecurity are developed and training seminars are held. This structure positions itself as the "main source of expertise in the field of joint cyber defense", which "accumulates, creates and disseminates knowledge on key issues of cybersecurity within NATO, between Allies and its partners" [2, p. 35].

Also on April 3, 2008, a draft policy on cyber security and the development of support structures and authorities for its implementation was approved in Bucharest. The Cyber Defense Management Authority (CDMA) was established. The CDMA is governed by the Cyber Security Council, which is responsible for cyber security. Functionally, the Office was called upon to initiate and coordinate retaliatory actions in the event of a cyber attack against any of the NATO member states, or NATO itself. This department is the main advisory body of the North Atlantic Council on cyber security and advises member states on all major aspects of cyber security [3, p. 582].

On 20 November 2010, a decision was made in Lisbon to update NATO's advanced cyber defense policy and an action plan was adopted. NATO has begun to formulate the concept of a NATO Response Force (NRF). Cybersecurity experts are responsible for assisting Member States that seek assistance in the event of a national attack. Rapid Response Teams consist of six core professionals capable of coordinating and carrying out missions. Rapid response teams have all the necessary equipment: computer and telecommunications equipment, such as, for example, satellite phones and equipment for collecting digital evidence, cryptography, computer technical expertise, vulnerability management, network security, etc. [4, p. 25].

In 2018, at the Brussels Summit, NATO member states decided to establish an Alliance Cyber Operations Center. This structure is responsible for "providing awareness of the situation in cyberspace, centralized planning of cyber aspects of operations and tasks of the Alliance, coordination of operational issues related to cyberspace" [5, p. 139].

In addition to these institutions, the response to modern cyber threats is facilitated by the activities of informal associations of NATO member countries. In terms of cyber operations in the international arena, the United States relies on the Five Eyes Group, an informal group of key English-speaking nations capable of promoting US interests in international relations and ready to support the United States in defending the thesis of "American exclusivity." In addition to the United States, this group includes Canada, Britain, Australia and New Zealand. One of the main advantages of membership in this group is the general access to intelligence [6, p. 2].

In addition to the Five Eyes group, there are other informal associations of NATO and Collective West member states that contribute to offensive and defense tasks in the field of cybersecurity and cyber defense. Among them are the group "9 Eyes", the group "14 Eyes", etc. [7, p. 4].

In this way, NATO is actively involved in the fight against cyber threats and contributes to the

process of solving problems related to this area. This organization adopts documents for the legal fixation of terms in the legislation in order to create conditions for the fight against cybercrime. NATO's core legal framework for countering cyber threats is set out in NATO's Official Cyber Defense Policy 2008, NATO's Strategic Security Concept 2010 and NATO's New Cyber Defense Policy. 2011 To implement these principles, a number of specialized agencies operate within NATO, including the NATO Cooperative Cyber Defense Center of Excellence, which serves as a research and training center; The Cyber Defense Management Authority, which initiates and coordinates the response to a cyber attack and the NATO Response Force (NRF), which is responsible for NATO's ability to respond to computer incidents to its full functionality and assistance to Member States seeking assistance in the event of a national attack. Complements the list of these tools to counter cyber threats using informal alliances of NATO member countries ("Five Eyes", "9 Eyes", "14 Eyes", etc.). The rapid transformation of cyber threats requires the Alliance to rapidly update its political and legal mechanisms to respond to them and to improve the effectiveness of cybersecurity tools. which initiates and coordinates the response to cyber attacks and the NATO Response Force (NRF), which are responsible for the ability to respond to NATO computer incidents to full functionality and provide assistance to Member States seeking assistance in the event of attack at the national level. Complements the list of these tools to counter cyber threats using informal alliances of NATO member countries ("Five Eyes", "9 Eyes", "14 Eyes", etc.). The rapid transformation of cyber threats requires the Alliance to rapidly update its political and legal mechanisms to respond to them and to improve the effectiveness of cybersecurity tools. who seek help in the event of an attack at the national level. Complements the list of these tools to counter cyber threats using informal alliances of NATO member countries ("Five Eyes", "9 Eyes", "14 Eyes", etc.). The rapid transformation of cyber threats requires the Alliance to rapidly update its political and legal mechanisms to respond to them and to improve the effectiveness of cybersecurity tools. who seek help in the event of an attack at the national level. Complements the list of these tools to combat cyber threats using informal alliances of NATO member countries ("Five Eyes", "9 Eyes", "14 Eyes", etc.). The rapid transformation of cyber threats requires the Alliance to rapidly update its political and legal mechanisms to respond to them and to improve the effectiveness of cybersecurity tools.

Literature

1. Макаричев А. С. Безпека як феномен публічної політики: загальні закономірності і проєкції на Балтійський регіон. URL: http://megaregion.narod.ru/articles_text_2.htm (дата звернення: 23.09.2021).
2. Балуєв Д. Г. «Сірі зони» світової політики. Нариси поточної політики. Москва: Наук.-освітні. форум по междунар. відносинам, 2010. Вип. 3. 40 с.
3. Шариков, П. А. Інформаційний комплекс // Безпека Європи. Київ: Весь світ, 2011. С. 581-591.
4. Cornish, P. Cyber Security and Politically, Socially and Religiously Motivated Cyber Attacks. Brussels: European Parliament, 2009. 34 p.
5. Geers, K. Strategic Cyber Security. NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence, 2011. 169 p.
6. Hughes, R. B. NATO and Cyber Security: Mission accomplished? URL: <http://www.carlisle.army.mil/DIME/documents/NATO%20and%20Cyber%20Defence.pdf> (дата звернення: 23.09.2021).
7. Joyner, J. Clinton: Cyber Security and Energy Security as NATO Priorities. URL:

УДК 327 (494):061.

Yergakova V.V.

SWITZERLAND'S PARTICIPATION IN NATO PEACEKEEPING OPERATIONS

The emergence of new political ideas and the transformation of the world situation led to some change in the foreign policy of the Swiss government. Changes in foreign and security policy in the early 90s are associated with the transformation of Swiss neutrality. Switzerland has begun to show itself more actively in the international arena, taking part in the work of an organization such as NATO. Switzerland cooperates within the Partnership for Peace and the Euro-Atlantic Partnership Council. Thus, she can bring her concerns about foreign policy and security [1].

PfP is not an organization, but a tool, the main advantages of which are the principles of voluntary participation and self-determination. So this allows cooperation based on the different needs and interests of countries like Switzerland. Switzerland's participation in the PfP began with the formal signing of the Framework Document on December 11, 1996. This cautious step-by-step policy was typical of Switzerland [2].

Within the framework of cooperation, Switzerland performed a number of functions: democratic control over the armed forces, civil-military cooperation; training in international humanitarian law (especially the Geneva Conventions and their Additional Protocols), its dissemination and strengthening, in particular, by promoting compliance with these obligations; security policy training for officers, diplomats and civil servants from the ministries of foreign affairs and defense; the creation of clusters of expertise in selected areas of relevance to security policy; the appointment of military observers; training in logistics for peacekeeping operations; medical services, search and rescue; promoting the free flow of information; access to the expertise of the Swiss Armed Forces Nuclear and Chemical Defense Laboratory.

The war in Kosovo in 1999 led to a qualitative leap in Switzerland's relations with NATO: after the cessation of NATO bombing, the withdrawal of Serbian security forces from Kosovo and UN Resolution 1244 "On the formation of an international peacekeeping force", the Swiss Federal Council agreed to participate in the international peacekeeping mission of KFOR in Kosovo with the help of a company-sized logistics unit (SWISSCOY). Internal political recognition of the participation of neutral Switzerland in the "NATO mission" was facilitated by the UN mandate for KFOR.

Overall, Switzerland's military involvement in KFOR has had a significant impact on relations with NATO, even if SWISSCOY actually received permission outside of the PfP under a UN mandate. For example, thanks to SWISSCOY, Switzerland was invited to the 2012 NATO Summit in Chicago as one of 13 selected "Key Partners" [3].

In other areas, Switzerland and NATO have continued to cooperate unchanged since 2014. Switzerland continues to contribute with its expertise and funding for the development of defense institutions through the NATO Trust Fund. She continues to offer training at Geneva centers. In 2014, NATO launched the Defense Initiative and related security capacity building as part of their efforts to bring stability and resilience to countries on their periphery (Tunisia, Jordan, Iraq, Moldova, Georgia). NATO supports the military programs of these countries with material resources, money and knowledge - but from the Swiss point of view, this procedure is not always compatible with local conditions.

In 2018, Switzerland oversaw the NATO collective defense exercise Trident Junction. Observing the collective defense exercise gives Switzerland an understanding of NATO's approach and provides an opportunity to analyze where it can be used for military purposes in the future. Thus,

she can adapt her own troop structures in the event of war. Even Switzerland wanted, it would not be able to take part in large NATO exercises, because its army is not able to accommodate more contingent.

Since September 2019, Switzerland has provided the Deputy Commander of KFOR as it needed a peacekeeping force due to the security situation. The mission in Kosovo remains an important aspect for Switzerland because of the significant diaspora and because a renewed conflict between Serbia and Kosovo could lead to a resumption of migration to Switzerland.

From a military point of view, thanks to the PfP, Switzerland still has a structure that offers enough flexibility to cooperate with NATO in any form, without political or legal obligations. The planning and review process that has existed since the inception of the PfP offers Switzerland a well-structured approach to ensure the interoperability of its troops and to keep pace with NATO's politico-military development [4].

Thus, based on the above, we can conclude that the historical development of relations between NATO and Switzerland shows how Switzerland was able to achieve certain foreign policy goals with the help of PfP, even in a changing environment. Switzerland has predominantly promoted standards in the field of internal security and the conduct of international governments. Switzerland participates in NATO missions, adhering to the principle of neutrality in foreign policy. The PfP is one of the main platforms for the advancement of international humanitarian law, a key objective of Swiss foreign policy. Swiss specialists have also been involved in security sector reform projects in line with the country's interests in supporting democratization and democratic control of the armed forces.

Література

1. Anna Wieslander. What makes an ally? Sweden and Finland as NATO's closest partners. UK: Journal of Transatlantic Studies, 2019. P. 194–222.
2. Official website of Switzerland's Federal Authorities. URL: <http://www.admin.ch> (дата звернення: 27.10.2020).
3. Presentation Document of Switzerland for the Partnership for Peace. URL: <https://www.nato.int/pfp/docu/p961217a.htm> (дата звернення 17.11.2020).
4. Rebecca R. The Purpose of NATO Partnership: Sustaining Liberal Order beyond the Ukraine Crisis. Washington: Georgetown University Press, 2017. P.167–192.

УДК 355.432(73:567) «2003/2011»

Kargapolova A.R.

US MILITARY INTERVENTION IN IRAQ IN 2003-2011

At the end of the twentieth century, US-Iraqi relations deteriorated significantly. This was due to the military aggression of the regime of Iraqi leader Saddam Hussein against Kuwait. In 1991, the United States had to form an international anti-Iraq coalition and send troops to Iraq. As a result of Operation Desert Storm, the Americans succeeded in forcing Hussein to withdraw Iraqi troops from Kuwait. Later, US-Iraqi relations developed rather tensely. The White House administration has been closely monitoring the Iraqi ruler and has decided to overthrow his regime in order to prevent the dangers posed by it. The unresolved problems and controversies that arose during the First Gulf War in 1991, as well as the inexhaustible military potential, were the preconditions for US military intervention in Iraq in 2003.

The catalyst for the US-Iraq confrontation was the events of September 11, 2001. After that, the problem of Iraq was transformed in the context of the «war on terror». In a speech to the UN General Assembly on September 12, 2002, US President George W. Bush called on delegates to take strong action against the Iraqi regime, which embodies all possible threats to humanity: terrorism, weapons of mass destruction, human rights abuses, instability and aggression. region. The idea of

fighting Iraq was formed in the National Security Strategy. The concept of American foreign policy under the Bush administration was that the United States had the right to strike a preemptive, preemptive strike against anyone who was deemed at least potentially dangerous. Disappointed in trying to establish relations with the Iraqi ruler and realizing the potential threat posed by the Gulf region, the US administration decided to act ahead.

In addition to the fight against terrorism, there is another reason for the American invasion of Iraq. US intervention is also a desire to gain access to oil sources that are independent of Saudi Arabia as the world's leading oil exporter. Proponents of the oil version of the US invasion of Iraq in 2003 point to the following aspects: external indirect control – ensuring the smooth import of oil into the United States; gaining physical control by US oil companies over Iraq's oil fields and, subsequently, making a profit; making it more difficult for competitors to access Iraqi oil.

So, on March 17, 2003, Washington issued an ultimatum to Iraq demanding that Saddam Hussein and his family leave the Republic. Hussein did not agree to exile. Therefore, on March 20, 2003, the US war with Iraq began. On that day, the United States launched a military operation codenamed «Iraqi Freedom» and launched the country's first missile and bomb strike. On April 9, 2003, the Iraqi capital was taken without a fight. However, Saddam Hussein successfully hid. On December 13, 2003, he was captured by the military of the anti-Iraq coalition, and on December 30, 2006, he was executed.

After the Americans and their allies took full control of Iraq, the fighting did not end – a civil war broke out. Not only Sunnis and the Ba'ath party, which went underground, but also Shiites rose up against the Americans. In fact, two wars were launched in Iraq: the first against the American occupation, the second civil, between different ethnic groups, primarily between Sunnis and Shiites. Coalition forces have been unable to cope with the situation and are increasingly mired in Iraqi strife. One of the reasons for the persistent military resistance in the south is Iraqi nationalism. He no doubt managed to thwart all attempts by the interim administration to restore order in the country. Plans to use the preserved state institutions proved unsuccessful. In addition, the situation was exacerbated by the problem of international terrorism, whose representatives were able to take root in Iraq. This includes Al Qaeda and its offshoots, and numerous fundamentalist groups of Iraqi origin, some of which balance on the border of terrorism and crime.

The US leadership had high hopes for the stabilization and democratization of the situation in Iraq in the elections to the new Iraqi government. As a result of this plebiscite, which took place on January 30, 2005, a transitional National Assembly, a parliament of Kurdish autonomy and 18 provincial councils were formed. On April 7, 2005, the inauguration of the new President of Iraq, Baghdad Jalal Talabani, took place in Baghdad.

In December 2006, the US presidential administration decided to increase the number of troops in Iraq. In January 2007, Bush announced a plan to temporarily increase the number of US troops to more than 20,000. In addition, the US government continued to actively cooperate with the Iraqi armed forces.

With the establishment of a pro-American government in Iraq, relations between the United States and the Republic began to improve in 2008-2009. Iraq declared on their clearly defined positions for further rapprochement with the United States. The basis of bilateral relations between the United States and Iraq was the Strategic Framework Agreement signed by US President J. Bush and Iraqi Prime Minister Nouri al-Maliki in 2008. Subsequently, the Security Agreement (SOFA) was concluded, which regulated the presence, actions and withdrawal of American troops from Iraq. It set a deadline for the withdrawal of all US troops from Iraq by 31 December 2011 [4].

President Obama's rise to power marked a shift in Washington's political course from direct involvement in Iraqi affairs to a more remote observation of the situation. His foreign policy doctrine, referred to by The New York Times as the Doctrine of Restraint and formed in the National Security Strategy, was to free the United States from the two longest and most expensive wars in its history, the wars in Iraq and Afghanistan. In a speech at Camp Lejeune in early 2009, President Obama described how he plans to end US military commitments to Iraq, stressing that his administration «will not allow the pursuit of an ideal position on the path to possible goals». His message was echoed

by most Americans who were tired of continuing their troops after six years of occupation and heavy US losses. When Obama took office, more than 49 percent of Americans wanted to end the US military presence as soon as possible. Thus, the withdrawal plan put forward by Obama shortly after he came to power was a forced choice and reflected the demands of the public [1].

The decision to withdraw troops from Iraq was also made for political reasons. The war had a huge impact on the domestic political situation in the United States. The Democratic Party, which opposed the war in Iraq, won the midterm congressional elections in 2006 and then won the presidential and congressional elections. According to political analysts, Obama's victory in the presidential election is due to his invariably negative attitude to the war in Iraq. In addition, another factor that contributed to the decision to withdraw troops was the shift of attention of the United States' foreign policy from Iraq to Afghanistan [4].

The US president's proposed «18-month withdrawal schedule» took into account the situation around Iraq. Despite the fact that the situation in the country after the establishment of the pro-American government has become quite stable, the potential risks of the presidential administration could not be underestimated. Difficult national, religious and political issues remained acute in Iraq. Al Qaeda members have repeatedly carried out terrorist attacks in a number of provinces.

In August 2010, the United States launched Operation New Dawn. The purpose of the operation is to help Iraqi security forces after US President Barack Obama announced the end of hostilities in Iraq. For the next year and a half, US troops were expected to be involved only in training, advising and equipping Iraqi forces. On December 15, 2011, the United States lowered the flag of the Armed Forces over Baghdad, symbolically ending its military campaign in Iraq.

The consequences of the US invasion of Iraq were that the war provoked an increase in Islamist terrorist activity in Europe and the West in general, especially in relation to coalition countries. The Iraq war proved that only an authoritarian dictatorship, in whatever form, was the guarantor of the existence of ethnic and religious minorities in the Islamic Middle East.

So, as a conclusion, the US military intervention against Iraq in 2003 was forced to overthrow Saddam Hussein's regime, which is dangerous for American national security. However, the war did not have the desired result. The overthrow of the regime provoked a civil war that American troops were unable to control. The establishment of a pro-American government has somewhat stabilized the situation, but has not resolved the problems and controversies within Iraqi society. In 2011, troops were withdrawn from Iraq. The reason was not the improvement of the situation in the region, but the pressure of American society on the presidential administration, which is already tired of the long-term intervention.

Literature

1. U.S. Relations With Iraq. / Bilateral Relations Fact Sheet. 2019. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-iraq/>
2. Фабричников И. Американское вторжение в Ирак - расклад сил. / Вопросы безопасности. Т. 6. № 17(131). 2002. URL: <https://www.pircenter.org/articles/1427-amerikanskoe-vtorzhenie-v-irak-rasklad-sil>
3. Тупов Б.С. «Аль-Каида» и война в Ираке. / Институт Ближнего Востока. 2010. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/2010-03-033-kudelev-v-v-al-kaida-i-voyna-v-irake-in-t-blizh-vostoka-m-2009-228-s-bibliogr-s-225-226>
4. Невенченой В. В. Ирак во внешнеполитической стратегии США на Ближнем и Среднем Востоке. 2005. URL: <http://cheloveknauka.com/irak-vo-vneshnepoliticheskoy-strategii-ssha-na-blizhnem-i-srednem-vostoke>

THE IMAGE OF UKRAINE ON THE INTERNATIONAL STAGE: DETERMINANTS AND THE CURRENT SITUATION

The special interest is the study of the effectiveness of the usage of public diplomacy, the process of forming a national brand on the international image of Ukraine in terms of information aggression by the Russian Federation. Foreigners associate Ukraine with the unresolved conflict in eastern Ukraine, with hostilities, Russian aggression, low welfare and significant foreign debts. These conditions require the state to adapt its image strategy to modern challenges, search for effective mechanisms and tools to improve the image of the state in the international arena. At the present stage, the international image of any state testifies to its political and economic strength, prosperity and high level of cultural development, is an indicator of the authority and success of a country on the world stage [1].

The image of the state is an artificially formed set of rational and irrational associations in the mass consciousness, which does not give a deep idea about the territory, appealing to images, stereotypes, metaphors or symbols that embody only some part or direction of its functioning [2].

Four groups of factors influence the formation of Ukraine's image:

1) natural – resource potential (national and cultural heritage); constant geopolitical factors (geographical location, area, length of state borders, access to the seas; historical events that influenced the development of Ukrainian statehood conquests, great scientific and geographical discoveries), as well as the contribution of prominent Ukrainians whose activities are inextricably linked with history development of the country; basic form of government and governance structure;

2) social and psychological attitudes in Ukrainian society; forms of social and political integration of Ukrainians, structure, character and principles of activity of social and political associations of Ukraine; moral aspects of the development of Ukrainian society;

3) the stability of the Ukrainian economy, which is assessed by the level of per capita income, the amount of investment, financial security of budgets of all levels, guaranteeing the rights and freedoms of economic entities in the Ukrainian market of the real sector of the economy [3];

4) the military conflict in eastern Ukraine, because of which the image of the whole state suffers and the events of which are covered by foreign media rather one-sidedly and not always truthfully. During the Russian aggression against Ukraine, the requirements for comprehensive intersectoral work on the correct image of our state gained additional weight [3]. Ignoring these requirements can lead not only to image losses, but also to destabilization of the state and undermining international subjectivity. Building a clear and understandable national or state narrative will help counter Russian propaganda more effectively. The Kremlin wants to impose false image of Ukraine to the whole world.

The UCEPS experts' study showed that the main positive features of Ukraine are: a high level of ethnic tolerance; lack of chauvinism; prospects for tourism development; talented athletes; geopolitical position of the state. Negative features of Ukraine's image were identified: corruption, incompetence of government officials; closed government; delays in carrying out reforms, their inconsistency; lack of own policy on the formation of international image; insufficiently developed service [4].

When developing the Ukrainian image strategy at the present time, one should pay attention to the following features: lack of experience in implementing the state's own image policy; undeveloped current image of Ukraine; low level of political interest in the problem; lack of legal framework and state system of image positioning; low level of funding for image activities; the nature of the media-communicative environment, namely - a significant external information impact and lack of quality domestic product [5]. Today, Ukraine's image is mostly negative. It was negatively affected by the following factors: the Chernobyl accident, conflicts with the Russian Federation, economic instability, corruption in the political sphere, "shadowing" of the economy, and others. Positively

affected the image of Ukraine: Euro 2012, the Orange Revolution, historical and cultural heritage, the human sector, geographical location near the seas and mountain ranges, etc. [6].

The issue of forming a positive image of Ukraine, as well as the promotion of national interests in the world is widely represented in strategic documents. Among them: the Law of Ukraine "On the Principles of Domestic and Foreign Policy [7]"; National Security Strategy of Ukraine; Sustainable Development Strategy "Ukraine 2020", the Concept of popularization of Ukraine in the world in 2016; Law of Ukraine "On Diplomatic Service", which entered into force on December 19, 2018; The Law "On State Support of Cinematography in Ukraine" in 2017. 2018 year was decisive in the image strategy of Ukraine, because then the only brand of Ukraine was approved, on the basis of which the Cabinet ordered the development of 6 standards for promoting Ukraine in the following areas: Central Europe; North America; South America; Asia; as a tourist destination; promotion of Ukraine in order to attract investment. At present, the work is not completed [4].

Thus, the modern image of Ukraine hinders the realization of national interests and creates, in certain areas, a threat to a national security. The lack of state information and image strategy in the international arena, as well as the delay in carrying out radical domestic political and socio-economic reforms, exacerbates the problem. Taking into account the tasks facing Ukraine, the new version of the Law on the Principles of Domestic and Foreign Policy of Ukraine should contain a detailed rule on the goals and means of forming a positive image of Ukraine abroad. Despite the fact that the current Concept of popularization of Ukraine in the world is designed for 2020, the level of its implementation, coordination of activities, as well as resource provision is unsatisfactory. There are at least three important steps that need to be addressed in the new document: transfer the coordination of foreign image policy to the Ministry of Foreign Affairs; to include parliamentary diplomacy in activities that form a positive image of the country; the new program / concept should receive priority attention from both the government and parliament with a clear budget and reporting on the level of implementation and achievement of targets.

Literature

1. Dmytrenko O. Components of image attractiveness of Ukraine in the conditions of hybrid warfare. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/44528/2/2018n896_Dmyterko_O-Components_of_image_awareness_41-47.pdf (access date: 03.09.2021).
2. Lawrence AS Basic approaches to image identification, its structural components and functional space of realization. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2017/27.pdf (access date: 03.09.2021).
3. Bogush D. National image of Ukraine: problems and prospects. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/4b843f0bd3e45/> (access date: 03.09.2021).
4. International image of Ukraine: myths and realities analytical report UCEPS // National Security and Defense. 2000. № 3. P. 2—68.
5. Chechel O.Yu. Forming the image of the state in the international arena. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2016/20.pdf (access date: 03.09.2021).
6. Kleinschnitger K., Knodt M., Safonova N. Frames and images facing Ukraine: comparing Germany's and Russia's media perceptions of the EU relations with Ukraine. URL: <https://periodicals.karazin.ua/cognitiondiscourse/article/view/12266> (access date: 03.09.2021).
7. Order of the Cabinet of Ministers of 06.06.2007 №379 "On approval of the Concept of the State program of formation of a positive international image of Ukraine for 2007 - 2010". URL: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd> (access date: 03.09.2021).

GEOPOLITICAL CONTRADICTIONS BETWEEN THE USA AND THE PRC IN THE ASIA-PACIFIC REGION

The Asia-Pacific region is a junction of economic, geopolitical, military-strategic, demographic, geo-civilizational interests of the world's leading states, primarily Russia, the USA, China, and Japan. At present, the APR is going through a period of deep structural transformation that covers all spheres of life: politics, economics, security. The interest in this region is explained by a number of important circumstances. This is, first of all, an advantageous geopolitical and geostrategic position. The rapid economic breakthrough of the countries of the Asia-Pacific region (APR) at the turn of the XX-XXI centuries. made this region of the globe an important geopolitical center of power, where the interests of the world's largest powers intersect [1]. The Asia-Pacific region has the parameters of the political pole, since it can have a significant impact on geopolitical processes around the world. The main component of the APR as a contender for the status of the center of power of the global world is the high rates of development of the economies of the countries included in it and the variety of resources that it possesses. The Asia-Pacific region has all the parameters of the economic pole. It also has the characteristic features of a military pole. The Asia-Pacific region has a significant nuclear missile potential of the United States, China and North Korea. One of the world's financial centers has emerged in the Asia-Pacific region, where significant investment and trade capital is concentrated. At the main crossroads of these flows are the thriving communication poles of preference - Hong Kong and Singapore. At the same time, the countries achieved special successes, found themselves in political isolation (Taiwan) and Japan was overthrown in World War II. [2]. A characteristic feature of the current stage of development of the Asia-Pacific region is the intensification of multilateral forms of cooperation. Globalization launches integration processes, which, in turn, manifest themselves regionally, giving rise to large regional blocs and structures, such as the Shanghai Cooperation Organization (SCO), the Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) Forum, the ASEAN Regional Forum on Security "(ARF)," Mechanism of East Asian Summits "(EAS)," Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia "(CICA)," Dialogue for Cooperation in Asia "(ACD), and also" Dialogue Partnership System of the Association of Southeast Asian Nations Asia "with key" non-regional "states and regional organizations [3].

As a result, the APR, being an economic, political and military pole, represents a private regional version of global multipolarity. Further accumulation in this geostrategic space gives grounds to determine the status of this region as the center of power of the global political system. The growing influence of the APR in the global world makes it necessary to formulate a strategy for interaction with this important global actor [4].

According to many military experts, the Korean Peninsula, the Taiwan Strait and the South China Sea remain potential zones of possible conflicts in the APR. Control over the Asia-Pacific region was established through the conclusion of bilateral military alliances of the United States with Japan and the Republic of Korea and the deployment of groups of American armed forces on the territory of these countries. The military-political leadership of the United States understands that achieving global leadership in the APR without ensuring its dominant influence is problematic. Therefore, the main goal of US policy is to prevent the emergence in the APR of any new superpower capable of challenging American leadership in the region. Subordinated to this goal is the desire to consolidate the economic and military presence of the United States in the region along the lines of bilateral and, if possible, multilateral cooperation of America with other countries in the region. It can be argued that in the APR today there is a war for the balance of power between the United States and China. The mutual interests of the United States and China are not limited only to economic interdependence, but also include maintaining peace on the Korean Peninsula, supporting energy supplies from the Persian Gulf, trying to maintain stability and order in Pakistan and, in principle,

maintaining strategic stability in the Pacific region [5].

Today, clashes continue between China and the United States in the South China Sea and even, as some experts warn, the risk of a military conflict may increase. The struggle between these states in the South China Sea is close to a cold war, as Washington has strengthened its position and rejected most of Beijing's claims on this resource-rich waterway. On July 13, US Secretary of State Mike Pompeo announced that the US is officially opposing a number of China's claims to waters within the so-called nine-dotted line (a controversial demarcation line) that spans nearly the entire South China Sea.

The tense atmosphere around the island of Taiwan remains a key point of contradictions in relations between China and the United States. From the PRC's point of view, the presence of the United States military on the island is the main obstacle to the achievement of China's strategic goals, namely, the reunification of China. The PRC regards the island as the 23rd province of the country and claims its historical rights to the territory. The United States, fulfilling its allied obligations and maintaining the balance of power in the region, which is customary after the civil war in China, from the Chinese point of view, is interfering in the internal affairs of the PRC. The United States supports an alternative model of capitalist China without a communist superstructure, to which China, probably, should come in the course of the country's further development, which the existing regime cannot allow [6].

The conflict of interests between the United States and the PRC in the Asia-Pacific region is due to the strengthening of China as one of the poles of the system of international relations, the colossal economic growth of the PRC and strategic development plans, as well as the intention of the United States to maintain the position of a superpower, and the turn of American foreign policy in the Asian direction. The conflict of interests between the United States and China extends to almost all regions of the world, but it is in the APR, through the strategic importance of the region for the United States and China, that it is most obvious. Due to the lack of prospects for a real military conflict between the two countries, the main areas of conflict of interest are economic relations, territorial contradictions in the South China Sea and the Taiwan issue [7].

Relations between China and the United States at the current stage of development are multi-level and heterogeneous, transforming along with the international environment and include various instruments of influence.

Literature

1. Blanchard. Conflict and Cooperation in Sino-US Relations NY. URL: <https://china-us.uoregon.edu/pdf/suttmeier-simon.pdf> (дата звернення 06.09.2021)
2. Васільєв В.Ф. Державність і модернізація в країнах Південно-Східної Азії. М.: Наука, 2003. 217 с.
3. Крофтс А., Б'юкенен П. Історія Далекого Сходу. Східна і Південно-Східна Азія. М.: Центрполиграф, 2013. 571 с.
4. Азіатсько-Тихоокеанський регіон: регіональні проблеми, міжнародні організації та економічні угруповання: довідник. М.: Схід - Захід, 2010. 198 с.
5. The Instability of China-US Relations. URL: <https://academic.oup.com/cjip/article-abstract/3/3/263/418406> (дата звернення 06.09.2021)
6. The Future of U. S. - Chinese Relations Conflict Is a Choice. URL: <https://www.jstor.org/stable/23217220?seq=1> (дата звернення 06.09.2021)
7. Лі Гуаньцунь. Роль тайванської проблеми в морській політиці КНР // Міжнародні відносини. 2013

THE CURRENT STATUS AND PERSPECTIVES OF THE EU-NORWAY RELATIONS

There is a great interest in studies of Norway's European policy, and mainly its approaches to the deepening of the integration with the European Union, both in scientific and practical fields.

In general, many scientific works of both foreign and domestic researchers analyzing the development of political relations between Norway and the EU at the present stage highlight the approach to bilateral and multilateral cooperation of Norway in Europe.

The fact that Norway, unlike its neighbors in the Scandinavian Peninsula, is not a member of the European Union defines the relevance of the study of Norway's relations with the EU. However, even without its membership in the Union, the country has one of the highest GDP per capita in the world, high life standards in general, and at the same time, the country has a very low level of poverty and unemployment. Norway is successfully progressing according to the idea of the welfare state. At the same time, the country has close economic interactions with other states and is involved into the network of international economic relations.

Such works as describe relations and common goals of Norway with the EU and further prospects for their cooperation: Barna, B. "The security dimension of Norway's relations with the European Union" [1]; Dzhanian, S. "Norway and the EU are close but not together" [5].

Among foreign researchers studying European policy of Norway: N. Ghouas "The EU and Norway: facing each other" [4]; Grindheim, Jan Erik, political scientist in Norway [3], etc.

However, the research available today does not diminish the need for further research.

Norway is a relatively young state emerged on the political map of Europe and only recently celebrated a century of its independence. The transformation of Norway into one of the most developed countries in the world, which took place in conditions of independence, strengthened the conviction of the Norwegians in the need to preserve national sovereignty [2].

The economic prosperity has created an atmosphere of social, political and economic security, determined by the inherent value of the Norwegian way of life [5].

In addition, the modern structure of the Norwegian economy is fundamentally different from the economies of the EU countries.

Firstly, Norway has significant oil and gas resources, and is the third largest exporter of hydrocarbons in the world, while the EU is the largest importer of fuel. This fact gives the Norwegian economy a unique status in Europe, and makes a significant impact on development and determines the priorities of its economic policy.

In this context, Norway and the EU have different interests in the development of fuel prices, determination of the scale of production, the rate of use of the resources of the Norwegian sea shelf, organization of the fuel market, tax policy and regulation of labor conflicts in the fuel industry.

Secondly, unlike most EU member states, the development of the Norwegian economy bases on the use of natural resources: oil, gas, non-ferrous metal ores, water resources, fish stocks. In this case, Norway has comparative advantages over the EU, implemented in the nonferrous metallurgy, fishing, shipping and shipbuilding, hydropower sectors. These industries form the country's export profile.

Thirdly, in the field of supporting agriculture, energy development, environmental protection, maintaining a balance of development between regions and in other sectors, the economic interests of Norway also differ significantly from the interests of Western European countries and the European Union in general.

Norway is the founder of aquaculture - a new form of economic activity that is not typical for the European Union. All of this determines the distinctions from the EU in the economic and social structure, dictates the need for a policy different from the EU communitarian management.

Despite the peculiar distance from the integration processes within the European Union, in the late 1980s the processes of expansion and deepening of cooperation between Norway and the EU were

notable. It started after the initiative of the head of the European Commission Jacques Delors to form a common market for the EEC in 1985, as well as the beginning of direct negotiations in 1989 on the formation of a single European Economic Area between the member states of the EEC and EFTA [4].

The EFTA states, for their part, developed a common strategy and institutional framework for negotiations within two months to this end. The governments of Norway pursued the goal of full access to the EEC Single Market, as well as the possibility to make influence on decision-making within the framework of the integration association itself [3].

Norway's security policy requires detailed study due to a number of features. While remaining an active member of NATO, Norway is at the same time one of the few European countries that consistently refuse to join the European Union. Norwegian government does not have intentions to isolate the country from the rest of the continent, but seeks the closest cooperation with the rest of Europe, in particular in the field of security and defense [1].

Although the concept of J. Delors, basically, provided the possibility of both "access" and "influence" options, the results of the negotiations satisfied Norway's interests only in the issue of access to the EU market, but not in the context of direct influence on decision-making within it.

Currently, there seems to be a pause in the debate about the relationship between Norway and the EU. There is no question of filing a new application for membership in the Union, and politicians are less likely to use Brussels argumentation to defend their positions. However, the newspapers constantly mention the EU topic, which remains relevant for the political establishment of the country [5].

At the present stage, Norway looks forward to increase its influence in matters of European politics in the issue of revising the current agreements with the European Union, since Norway shares the views and interests of Europe in international politics and closely cooperates with the EU in foreign and security policy first of all [6].

Cooperation within the EU is in constant and multilateral development, which allows setting new challenges and providing new opportunities that must be taken into account in Norway's policy towards Europe [8].

Norway's EU Cooperation Strategy 2018-2021 has two main areas. Firstly, cooperation with the EU will help to realize the government's vision for the Europe. This continent is secure, free and economically developed, where individual countries have a common responsibility to solve common problems. Secondly, an effective European policy will give an opportunity to promote Norwegian and European countries' interests successfully [7].

Literature

1. Барна Б. Ю., Безпековий вимір відносин Норвегії з Європейським Союзом. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=gileya_2015_101_136
2. Богданова С. Норвегия не торопится вступать в Евросоюз URL: <https://utro.ru/politics/2017/11/07/1344289.shtml>
3. Гріндхейм Ян Ерік політолог Норвегії URL: <https://www.svoboda.org/a/26576309.html>
4. Гуас Н. ЕС и Норвегия: лицом друг к другу // Журнал Польского института международных дел. 2004. Т. 4; № 4. С. 13-30. URL: <http://www.pism.pl/pdf/Europa%2013%20Ghouas.pdf>
5. Джанян Сергій «Норвегия і ЄС: поруч, але не разом» URL: <https://www.svoboda.org/a/26576309.html>
6. Норвегия и Европейский Союз: противоборство или сотрудничество? URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/norvegiya-i-evropeyskiy-soyuz-protivoborstvo-ilisotrudnichestvo>
7. Норвегия в Европе. Стратегия сотрудничества правительства Норвегии с ЕС на 2018–2021 гг. Міністерство закордонних справ Норвегії. URL:

УДК 327(510:620)

Kolomiets B.R.

EGYPT IN THE FOREIGN POLICY OF THE PRC

Today, the People's Republic of China is one of the world leaders. China is ahead of most other countries in economic, military, technological indicators, has a huge diplomatic influence in the international arena. Today, China is not only a powerful regional leader, it is one of the centers of power on the political map of the world, whose interests exist around the globe.

Egypt, with its extremely advantageous geographical location, cannot but be of interest to the Chinese leadership.

In recent years, after the "June 30 Revolution" in 2013, cooperation between the two countries is only growing. The revival of relations began with the visit of EEA President Abdel Fattah al-Sisi to China in December 2014, which opened a whole new page in the interaction between the two countries. During the talks between him and Chinese President Xi Jinping, issues of expanding political cooperation between China and Egypt were raised, including through parties, the legislature, and non-governmental organizations. The heads of state also discussed the need to share experiences in the field of public administration, which is likely to mean Egypt's appeal to Chinese practices, and not vice versa [5].

Equally important is the fact that Beijing is stepping up the interaction between the One Belt One Road initiative and Egypt's national development strategy, a country that Beijing considers a "strategic axis" and a "regional priority." Egypt is a key point on the 21st Century Maritime Silk Road as a Belt and Road subproject, as the Suez Canal provides the main transit between the Indian Ocean and the Mediterranean. China is Egypt's main trading partner (trade volume in 2016 - \$ 12 billion) and the largest investor in the Suez Canal Special Economic Zone. Since 2016, Xi Jinping has visited Egypt, where he signed 21 agreements on cooperation in the development of electrification, transport and infrastructure. Only in the project of development of a channel of the Suez channel it was supposed to invest 2,5 billion dollars. [3].

Xi Jinping also suggested to President AF al-Sisi to agree on the development strategies of the two countries to turn Egypt into a "core element" of the Belt and Road project. This was understood by the Egyptian side, which also stated its interest in investing from ABIL. China has provided \$ 1 billion in funding. Central Bank and provided a loan of 700 million to the National Bank of this Arab country [2].

Beijing is an important military-technical partner of Cairo. China has stated its readiness to strengthen and develop cooperation with Egypt in the areas of military cooperation, law and order and security, as well as the fight against terrorism and transnational crime. It was announced that mutual support in international and regional affairs would be strengthened. The heads of state signed a joint statement on the establishment of a comprehensive strategic partnership between China and Egypt, as well as a number of agreements on cooperation in trade, economy, aerospace and energy [3].

China's direct investment in Egypt in the first three quarters of 2019 increased by 66% and reached 74.9 million US dollars [6].

The heads of the Egyptian and Chinese states meet every year, sometimes several times. Abdel Fattah al-Sisi and Xi Jinping reaffirm the strategic nature of the China-Egypt partnership, agreeing on the need for further development of bilateral relations, not only in the field of trade and economic cooperation, but also military-technical and military-political cooperation [2].

Both sides agree to accelerate the pace of joint construction of the Belt and Road. Work is also continuing on the Chinese initiative and national development strategy "Vision of Egypt 2030". Cooperation in the industrial zone in the Suez Canal region and in the New Capital project is expanding. The same applies to the railway sector, renewable energy sources and space [1, 7].

Despite a number of positive trends, there is a serious challenge in Egyptian-Chinese relations that could negatively affect cooperation between the two countries - China's intensive cooperation with Ethiopia. In particular, Beijing is providing financial and technological assistance to Addis Ababa in the construction of the dam for Gilgel Gibe III (HPP) on the Omo River, as well as the Tekeze Dam. Ethiopia's hydropower policy is perceived by Egypt as a threat to its national security [2].

Therefore Egypt is gradually developing, changing its priorities, it is becoming a significant figure in the international arena and this is happening with the active support of China. Strong friendly relations in the economic, political, social and military spheres link these countries. The relations around the "One Belt - One Road" project play an important role. We can confidently predict the stability and active development of relations between Egypt and China.

Literature

1. ПРОЕКТ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ» В КОНТЕКСТЕ СТРАН АФРИКИ И ЛАТИНСКОЙ АМЕРИКИ. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/proekt-odin-poyas-odin-put-v-kontekste-stran-afriki-i-latinskoj-ameriki> (дата звернения 06.12.2020).
2. Китай и Египет ускоряют совместную реализацию инициативы «Один пояс, один путь». URL: <https://russian.cgtn.com/n/BfJAA-EA-CEA/CJBdcA/index.html> (дата звернения 06.12.2020).
3. Египет и Китай договорились сотрудничать в рамках Нового шелкового пути. URL: <https://rossaprimavera.ru/news/536ca8ed> (дата звернения 06.12.2020).
4. Египетско-китайские отношения на современном этапе. URL: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/columns/middle-east/egipetsko-kitayskie-otnosheniya-na-sovremennom-etape/> (дата звернения 06.12.2020).
5. Эксклюзив: Египет полностью поддерживает инициативу "один пояс, один путь" -- глава МИД Египта. URL: <http://russian.people.com.cn/n/2015/0302/c31521-8855457.html> (дата звернения 06.12.2020).
6. КИТАЙ В АФРИКЕ: «НЕОКОЛОНИАЛИЗМ» ИЛИ «WIN-WIN» СТРАТЕГИЯ? URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kitay-v-afrike-neokolonializm-ili-win-win-strategiya> (дата звернения 06.12.2020).
7. Прямые инвестиции Китая в Египте за три квартала выросли на 66 проц. URL: <https://news.rambler.ru/africa/43324432-pryamye-investitsii-kitaya-v-egipte-za-tri-kvartala-vyrosli-na-66-prots/> (дата звернения 06.12.2020).

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ.....	4
Гайдук Н.А. Вступне слово.....	4
Хоровець В.Є. До питання дослідження модифікацій применникових еквівалентів в новогрецькій мові.....	6
Лучина С.М. Особливості функціювання емотивної лексики в художньому тексті на прикладі роману С.Фрая «The Hippopotamus».....	8
Гайдарова О.В. Аналіз газетного дискурсу на матеріалі статті «“This Is War!” Poland’S Battle Over Abortion Rages On» за 2020 рік	11
 СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА, ЛЕКСИКОЛОГІЇ, ЛЕКСИКОГРАФІЇ ТА СТИЛІСТИКИ.....	13
Гончаров М.С. Проблеми перекладу міжмовних омонімів	13
Добровольська А.С. Функції стилістичного прийому алюзії (на матеріалі твору Дж. Оруела «1984»).....	14
Згара С.В. Специфіка відтворення гумору в англо-українському перекладі (на матеріалі мюзиклу «Beetlejuice»).....	17
Карташова М.В. Способи перекладу рекламних англомовних слоганів українською мовою (на матеріалі продовольчих товарів).....	19
Клок М.К. Шляхи формування неологізмів в англійській мові на сучасному етапі.....	21
Косолап А.С. Способи перекладу реалій.....	24
Kostyrko N.G. ‘False Friends’ – a Problem Encountered in Translation.....	25
Куркчи О.С. Особливості газетно-публіцистичного стилю.....	28
Худобіна О.О. Переклад англійських фразеологічних зворотів у пресі.....	29
Попович О.Р. Фразеотематична класифікація топонімічних одиниць в англійській і українській мовах: порівняльний аспект.....	31
Тараненко А.К. Причини запозичень в англійській мові та способи запозичення.....	32
 СЕКЦІЯ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ТА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	36
Кисіль А.І. Проблемы аудиовизуального перевода.....	36
Пастернак А.С. Особенности перевода специальных текстов.....	38

Романюк С.Г. Цифровые технологии на службе у переводчиков.....	41
Ходарева. В. О. Способи перекладу англomовних юридичних термінів (на матеріалі серіалу «How to Get Away with Murder»).....	43
Янжула А.Д. Проблемы перевода художественной литературы в жанре историческая фантастика.....	46
Бухало М.В. Проблеми перекладу художньої літератури.....	48
Дедеш А.О. Особливості художнього перекладу.....	49
Любченко І.А. Граматичні особливості англomовних текстів медичної тематики у сфері захворювань серцево-судинної системи.....	50

СЕКЦІЯ 3. ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ І МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Гайдук Н.А. Дискурсивні стратегії та ідеологічна критика метамодернізму.....	53
Ловкий Ю.А. Категорія виду дієслова в українській та польській мовах.....	56
Мелешко А.С. Проблема перекладу модальних слів в англійській мові.....	57
Петрова А.О. Лінгвокультурні особливості американського гумору про тварин (на матеріалі мультсеріалу “Bojack Horseman”).....	59
Peftieva O.F. Mass Media Manipulations.....	60
Рябчикова В.В. Особенности перевода аббревиатур в английском языке.....	62
Клепач Д.С. Лінгвістичний підхід до вивчення індивідуального білінгвізму.....	64
Хаджинов Д.О. Кокні. Історія та особливості акценту.....	67
Чертова К.О. До питання діалектів німецької мови.....	69

СЕКЦІЯ 4. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ІНОЗЕМНІ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ.....

Панова Я. Є. Особливості використання дистанційного навчання у викладанні іноземної мови.....	72
Тарапатов М.М. Особливості викладання перекладу ділової кореспонденції з англійської мови на українську на спеціальності «Філологія. Переклад (англійська)».....	75
Bezzubchenko Y.Y. Dynamics of Changes in Migration Flows of Germany During The Pandemic Period	78
Gavrylova S.A. East and West of Germany And the Problem of Integration of the Former GDR in	

Germany	81
Hurko A.S. Political And Legal Principles of Countering Cyber Threats in NATO	83
Yergakova V.V. Switzerland's Participation In NATO Peacekeeping Operations.....	86
Kargapolova A.R. US Military Intervention In Iraq In 2003-2011.....	87
Pidtyinna S. The Image of Ukraine on the International Stage: Determinants And The Current Situation.....	90
Podliesna Y.V. Geopolitical Contradictions between the USA and the PRC in the Asia-Pacific Region.....	92
Stas A.V. The Current Statys and Perspectives of the EU-Norway Relations.....	94
Kolomiets B.R. Egypt in the Foreign Policy of the PRC.....	96

Збірник матеріалів
засідання круглого столу

**«Актуальні проблеми міжкультурної комунікації,
перекладу та порівняльних студій»**

У збірці публікуються праці українською, англійською, російською мовами.
Редакція не несе відповідальності за авторський стиль та зміст праць, опублікованих у
збірці

Технічний редактор:
Лучина С. М.